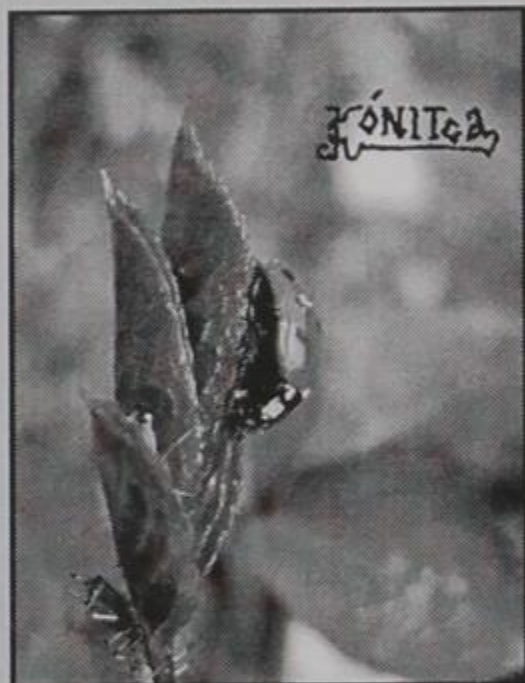

KÓNITGA

134. Μάγς - Ιούνης 2007

134 Μάης - Ιούνης 2007

(Φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ.
(Από τη χλωρίδα και πανίδα
του τόπου μας)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
και Υπεύθυνος κατά Νόμο:
Σωτήρης Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. 26550 22464 - 22212
Fax: 26550 22464

Συντάσσεται από Επιτροπή:
Ανδρέου Ηλίας
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:
Εσωτερικού 15 Ευρώ,
Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΣΕΛ.

- 161 Λουτρά και ιδιοκτησίες αρχόντων, **Ι. Λυμπερόπουλου**
165 Έθιμα θερινών εορτών, **Ν. Ρεμπέλη**
169 Ο Σαραντάπορος και ο Αώος το 1879, **Χ. Γκούτου**
172 Επίκαιρα, **Σ.Τ.**
173 Η παράδοση και το Δημ. τραγούδι, **Γ. Δερμιτζάκη**
177 Εμείς και η Ευρώπη, **Π. Λαζαρόπουλου**
187 Εκδήλωση για τους Ευεργέτες
198 Η νύφη που ήταν.... άντρας, **Σ.Τ.**
199 Από το ημερολόγιο του DON BRUNO, **Χ. Στρατηγόπουλου**
205 Μυστικό "δρώμενο" στη Φούρκα, **Ν. Τέντα**
207 Χιονιαδίτικα ανθίβολα, **Κ. Σκούρτη**
209 Το άλογο, **Σωκ. Οικονόμου**
211 Από το Εξωρ. Σύλλογο
213 Δροσοπηγή-Φλάμπουρο-Λέχοβο, **Α. Ζιώγα**
215 Τα αλώνια του χωριού μας, **Ι. Ντίνη**
217 Τοξοβολία - Εύαθλος
222 Η Μολυβδοσκεπάστη, **Ι. Δάφνη**
223 Πάδαις (Τοπωνυμίες-εθίματα), **Ι. Μεσσή**
225 Βιβλιοπαρουσίαση, **Ν. Ρεμπέλη**
227 60 χρόνια μετά τον Εμφύλιο, **Μ. Σδούκου**
230 Το ζωντάνεμα του Πωγωνίσκου, **Π. Νικόπουλου**
231 Από τον π. Νικόδημο
233 Ειδήσεις-Κοινωνικά-Νεκρολογίες

ΛΟΥΤΡΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΕΣ ΑΡΧΟΝΤΩΝ

Του Γιάννη Λυμπερόπουλου

(Από την ιστορία της Κόνιτσας)

Οι μελέτες του ΙΓΜΕ, που έγιναν πριν και μετά τους σεισμούς (1996) στην Κόνιτσα, έδειξαν ότι ολόκληρη η Λάκκα του κάμπου της Κόνιτσας, που περικλείνεται από τα βουνά της Νεμέρτσικας, του Λάζαρου-Πάπιγκου, της Τύμφης-Τραπεζίτσας (Γυμνάδι), και του Γράμμου-Κάμενικ-βουνών του Λεσκοβίκου, έχει εκτεταμένο υπόγειο υδάτινο ορίζοντα, με ζεστά νερά, τα οποία βρίσκονται σε άμεση σχέση με τους ζεστούς ατμούς που βγαίνουν στον Ίσβορο σήμερα Αμάραντο, (στις πλαγιές του Κάμενικ) και έχουμε εκεί τα ατμούχα λουτρά Ισβόρου (Αμάραντου).

Ο Πουκεβίλλ αναφέρει σε υποσημείωση του (βλ Ταξίδι στην Ελλάδα ΗΠΕΙΡΟΣ σελίς 15, Αδ. Τολίδη) ότι ο Αλή Πασάς τον είχε διαβεβαιώσει ότι τα βουνά που είναι γύρω από την Κόνιτσα (και ασφαλώς εννοεί τα βουνά του Ισβόρου) πολλές φορές βγάζουν καπνούς.

Πολλές είναι οι πηγές στα χαμηλώματα της διευρυμένης περιοχής της Λάκκας της Κόνιτσας, που τα νερά τους ζεστά καθώς είναι και μυρίζουν θειάφι, θεωρήθηκαν από τα πανάρχαια χρόνια, και θεωρούνται ακόμα και σήμερα θεραπευτικές.

Αναφέρω τις γνωστές σαν θεραπευτικές θειούχες πηγές. Καβάσιλα, Μπιλθούκι-Πυξαριά, και Συριάνι-Γλύνα μέσα στην Αλβανία. (Βλ. Κ. Γκαραγκούνη, Αξιοποίηση Λουτρών Καβασίλων κλπ περ. ΚΟΝΙΤΣΑ 1980, σελ. 21 " Εξ άλλου κατά μήκος της κοίτης του ποταμού και μέσα στο Αλβανικό έδαφος σε απόσταση περίπου δύο χλμ από τις πηγές εξέρχονται θερμομεταλλικά νερά που έχουν αξιοποιηθεί από τους Αλβανούς"). Επί πλέον στο χωριό Ποστένιανη, (ατμούχα και ζεστά νερά) λίγο πέρα από το Λεσκοβίκι (Βλ. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Θεσπρωτού-Ψαλίδα σελ. 10-11). Ο Ίσβορος-Αμάραντος (ατμούχα). Και η Γλιπονιάβιστα - παλιά Αούστα λουτρά θειούχα κλπ.

Από Ιστορικές πηγές ξέρουμε τι μεγάλη σημασία έδιναν οι άνθρωποι, από τα πανάρχαια χρόνια, στις θεραπευτικές ιδιότητες των θερμών νερών, που επιτάχθηκε τα τελευταία χρόνια του Βυζαντίου. Και ακόμα ότι κατά τους τελευταίους χρόνους του Βυζαντίου έχουμε την ανάπτυξη του λεγόμενου φεουδαρχικού συστήματος ιδιοκτησίας όπου οι άρχοντες κείνης της εποχής μαζί με τις τεράστιες γαιοϊδιοκτησίες που αποκτούσαν, φρόντιζαν να εξασφαλίζουν για τον εαυτό τους και τους δικούς τους τόπους με πρόσθετα προσόντα και δυνατότητες (όπως π.χ Λου-

τροθεραπεία-παραγωγή ασβέστης-ξύλευση κλπ).

Β. Παρατηρούμε λοιπόν ότι στην παραπάνω ευρύτατη Λάκκα της Κόνιτσας ορισμένα χωριά (από κάθε άλλη πλευρά ασήμαντα ως γεωργικές ή κτηνοτροφικές μονάδες ή μικρής απόδοσης) στα χρόνια του Δεσποτάτου της Ηπείρου, ή και αργότερα, τα πρώτα χρόνια της Οθωμανοκρατίας, να φέρουν το όνομα γνωστών οικογενειών αρχόντων της εποχής, ή να διαπιστώνεται από κείμενα ότι ορισμένα άλλα χωριά ν' αποτελούν ιδιοκτησίες τέτοιων οικογενειών.

Τέτοιες γνωστές περιπτώσεις είναι οι ακόλουθες.

α) Τα ΚΑΒΑΣΙΛΑ έφερναν και φέρουν ακόμα το όνομα της αρχοντικής βυζαντινής οικογένειας των Καβάσιλα. Υπάρχουν και άλλα χωριά στην Ελλάδα με το ίδιο όνομα (Στο νομό Ημαθίας, στο νομό Ηλείας, στο νομό Βοιωτίας. Βλ. ΚΟΝΙΤΣΑ 1980, σελ. 69, Γιάκας).

Θεωρούμε σφόδρα πιθανό ότι όλα αυτά τα χωριά και ειδικότερα το χωριό Καβάσιλα της Κόνιτσας, αποτελούσε αναμφισβήτητα "απομονωμένη" (εννοούμε χωρίς άλλη διπλανή συνιδιοκτησία) ιδιοκτησία κάποιου μέλους αυτής της οικογένειας και κατά πάσα πιθανότητα του Ηπειρώτη άρχοντα του ΙΔ' αιώνα Αλεξίου Καβάσιλα. Επί Τουρκοκρατίας τα Καβάσιλα έγιναν ιδιοκτησία της οικογένειας Σαρανταπόρου βλ. Α. Ευθυμίου. Ηπειρ. Εστία 1979 σελ. 225).

Το ΣΥΡΙΑΝΙ ή Σέρανη, φέρει το όνομα του Βυζαντινού αξιωματούχου Συργιάννη Παλαιολόγου, ο οποίος χρημάτισε Διοικητής στα Βελέγραδα αλλά και αυτοκρατορικός Επίτροπος στα Γιάννενα για δυο χρόνια, 1318-1319. Θεωρούμε ότι κι αυτό το χωριό αποτελούσε "απομονωμένη" ιδιοκτησία του παραπάνω Βυζαντινού άρχοντα.

Η ΓΛΙΝΑ, σύμφωνα με το ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟ του Συμεών(Βασιλέως και Αυτοκράτορος Ρωμαίων και Σέρβων του Παλαιολόγου) ΙΔ αιώνας (Βλ. Π. Αραβαντινού ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ, τ. Β' σελ. 313) ανήκε σαν απομονωμένη ιδιοκτησία στον μεγάλο Φεουδάρχη, τον Κοντόσταυλο κύριο Ιωάννη Τσάφα, Ουρσίνο, Δούκα.

Το ΤΖΕΡΤΖΙΚΟ (Βλ. Αραβαντινού ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ Β' τα σελ. 341) σύμφωνα με το ΚΤΙΤΟΡΙΚΟ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟ του Κομνηνού Παλαιολόγου βυζαντινού Διοικητή των Βελέγραδων, 14ος αιώνας (Βλ. Δ. Ζακυνθινού Επετ. Εταιρ. Βυζαν. Σπουδών τ. ΙΔ 1938, σελ. 280) ήταν χωριό κοντά στον ποταμό Σαραντάπορο, και ιδιοκτησία του παραπάνω Κομνηνού Παλαιολόγου ("το χωρίον μου Τζέρτζικο" γράφει στο παραπάνω Χρυσόβουλλό του).

Η ΓΛΙΤΩΝΙΑΟΥΣΤΑ (σημερινή Κλειδωνιά) φέρει σαν δεύτερο συνθετικό στο όνομά της την λέξη ΑΟΥΣΤΑ. Εν όψει του γεγονότος ότι το όνομα Γλιτωνιάου-

στα-Γλιπωνιάβιστα δόθηκε στο ορεινό χωριό όταν οι κάτοικοι του πεδινού χωριού εξαναγκάστηκαν τον 16-17 αιώνα, από τους επιδρομείς Καραμουράτες να εγκαταλείψουν τον κάμπο, καταλήγουμε στη σκέψη ότι ο παλιός οικισμός (ο πεδινός οικισμός) είχε το όνομα ΑΟΥΣΤΑ, και σύμφωνα με όσα είπαμε παραπάνω θα πρέπει να ήτανε ιδιοκτησία κάποιας Βυζαντινής Αούστας, που σημαίνει κάποιας Πριγκήπισσας ή κάποιας κόρης προερχόμενης από την αυτοκρατορική Οικογένεια. (Βλ. Λέξη Αούστα στην Εγκυκλοπαίδεια Πυρσού) και β) Τα χωριά ΟΣΤΑΝΙΤΣΑ, ΔΕΠΑΛΙΤΣΑ, ΜΕΣΑΡΙΑ, ΑΒΑΡΙΤΣΑΝΗ και ΒΑΛΟΒΙΣΤΑ, φαίνεται ότι κατά τον 16^ο αιώνα ανήκαν στον Κασρινό Γιαννιώτη άρχοντα Στ. Κόκκινα (Βλ. Π. Ζερλέντη, ΧΡΟΝΙΚΑ Μαρτίνου Κρούσιου, σελ. 29 κ.ε).

Ο ΙΣΒΟΡΟΣ (σήμερα Αμάραντος) αμέσως μετά την Οθωμανική κατάκτηση γίνεται τιμάριον. (Μαζί με πολλά άλλα κτήματα και χωριά) του Σινάν και Γιακούμπ μπέηδων, οι οποίοι τελικά κατέστησαν μόνον το τιμάριο του Ίσβορου (με τα λουτρά και τις βοσκές) βακούφι που σημαίνει αφιέρωμα- ιδιοκτησία θρησκευτικού ιδρύματος, (Βλ. περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ 1980, σελ. 26,53,74,)

Γ. Είπαμε παραπάνω ότι τα χωριά της περίπτωσης Βα ενώ ήταν ασήμαντοι γεωργικοί ή κτηνοτροφικοί οικισμοί, έχουν σαν κοινό χαρακτηριστικό ότι αποτέλεσαν τη βυζαντινή περίοδο, απομονωμένες ιδιοκτησίες, (δηλ. όχι τμήμα μιας μεγαλύτερης ιδιοκτησίας- φέουδου), μεγάλων αρχόντων. Αυτό σημαίνει ότι τα χωριά αυτά είχαν κάποιο άλλο αξιόλογο στοιχείο, που έκανε τους άρχοντες αυτούς να επιδιώκουν την απόκτησή τους. Και αυτό το κοινό αξιόλογο στοιχείο αναμφισβήτητα ήταν το ότι αυτά τα χωριά στην περιοχή τους διάθεταν ζεστά θειούχα θεραπευτικά νερά, κατάλληλα για λουτροθεραπεία.

Μέχρι σήμερα, όπως είδαμε παραπάνω, τα ζεστά θεραπευτικά αυτά νερά υπάρχουν και χρησιμοποιούνται για λουτροθεραπεία. Έπαψαν όμως τα χωριά να αποτελούν ιδιοκτησίες αρχόντων.

Σημειώνουμε μόνον για την πληρότητα των απόψεων μας ότι και στα σημερινά Καλύβια της Γλιπωνιάουσας, κοντά στην πηγή του βουνού, δίπλα στον καινούριο δρόμο που ενώνει τα Καλύβια με το Πάνω χωριό, εκτός του ότι είχαν βρεθεί κτισμένες μπανιέρες, αλλά και τα νερά την ώρα που βγαίνουν από το βουνό ώρες-ώρες μυρίζουν θειάφι. Είναι δε διάχυτη η φήμη ότι εκεί κάποτε υπήρχε εγκατάσταση λουτροθεραπείας.

Δ. Σε ότι αφορά τα χωριά της παραπάνω περίπτωσης Β β, που τα μεν πρώτα (Οστανίτσα, Δεπαλίτσα κλπ) φαίνεται ότι ανήκανε στον άρχοντα Στέφανο Κόκκινα (κατά το κείμενο ήταν ο "άρχων των εξ πόλεων", και δεν μπορούσε να είναι

Χριστιανός άρχων το 16^ο αιώνα στα μέρη αυτά αν δεν ήταν Κασρινός Γιαννιώτης από αυτούς που διατηρούσαν την περιουσία τους χάριν του Ορισμού του Σινάν πασά, που δόθηκε με την κατάκτηση των Ιωαννίνων 1430), το δε δεύτερο ο Ίσβορος, δεν μπορούμε να πούμε ότι αποτέλεσαν ιδιοκτησίες αρχόντων λόγω της γειννιάσής τους με τα λουτρά, αλλά ήταν κανονικά φέουδα, που κατά κύριο λόγο έδιναν Εισόδημα στους κυρίους τους από άλλες πηγές. Μάλιστα στο Αυτοκρατορικό Μονόγραμμα-Φερμάνι (ΚΟΝΙΤΣΑ 1980 σελ. 74) όπου περιγράφεται και ολόκληρος η περιοχή του τιμαρίου Ισβόρου, (ενενήντα πέντε ραγιάδες του χωρίου, και τα εισοδήματα αυτού, τον φόρον εφήβων, σίτου, και ανάμικτου είναι κατακεχωρημένον με γράψιμον δώδεκα εν όλω χιλιάδων διακοσίων άσπρων.....) δεν αναφέρεται πουθενά η λουτροθεραπεία, ως έσοδο.

Άν κάνουμε αυτή τη διάκριση (μεταξύ κατηγορίας Βα και Β β ιδιοκτησιών χωριών) είναι όχι για να δείξουμε ότι επί Τουρκοκρατίας σταμάτησαν τα χωριά Βα να είναι τόποι λουτροθεραπείας, αλλά για να τονίσουμε ιδιαίτερα, ότι η "απομονωμένη" (όπως τη χαρακτηρίσαμε) ιδιοκτησία των χωριών από άρχοντες, απέβλεπε αποκλειστικά στη δυνατότητα που έδιναν αυτά τα χωριά λουτροθεραπείας.

Dr. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ

*Οδοντίατρος - Ενδοδοντολόγος
Λέκτορας Οδοντιατρικής Α.Π.Θ.*

Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗ & ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΗΛ: 2310 265168
(ΒΑΜΒΑΚΑ 1) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΙΝ. 6977032376

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ-ΖΕΥΓ

Συμβολαιογράφος

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 26510
ΤΗΛ.: 26550 22529 ΚΙΝ.: 6945182799

ΕΡΜΙΟΝΗ Π. ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Δικηγόρος

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6-8 ΤΗΛ.: 210 3633310-11-12
1ΟΣ ΟΡΟΦΟΣ FAX.: 210 3637894
106 79 ΑΘΗΝΑ ΚΙΝ.: 6976 112904

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

*Οικόπεδο 3.600 τ.μ.
στην Κ. Κόνιτσα
(δίπλα στον παιδικό Σταθμό)*

Πληροφορίες:

ΤΗΛ.: 26550 22545

Ἔθιμα θερινῶν εορτῶν

Απο τον ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ, Φιλολόγο, πρώην Λυκειάρχη

Ο Ιούνιος, πρώτος μήνας του καλοκαιριού, οφείλει την ονομασία του στη σύζυγο του Δία Ζυνο (Ήρα). Κατ' άλλη εκδοχή πήρε το όνομά του από το Λεύκιο Ιούνιο Βρούτο, τον πρώτο ύπατο της Ρώμης, ο οποίος ανέτρεψε το βασιλιά Ταρκύνιο τον Υπεφήφανο (510 π.Χ.).

Ο Ιούνιος λέγεται και Θεριστής σε όσες πεδινές περιοχές τα στάχυα ωριμάζουν γρήγορα, Κερασάρης για την ωρίμανση των κερασιών.

Στις 24 Ιουνίου έχομε το γενέθλιο του Ιωάννου του Προδρόμου του Βαπτιστή, που συμπίπτει με τις θερινές τροπές του Ηλίου. Χαρακτηριστικό έθιμο της γιορτής είναι οι φωτιές του Αϊ Γιάννη (κοινώς: φανοί, αφανοί), από τις οποίες ο Άγιος λέγεται και Φανιστής ή Λαμπαδάρης (Αθήνα). Την παραμονή ανάβονται στους δρόμους, τις πλατείες και τα σταυροδρόμια μεγάλες φωτιές, τις οποίες συνηθίζουν να πηδούν μικροί και μεγάλοι για την ενίσχυση της υγείας των.

Με τη γιορτή τ' Αϊ Γιαννιού συνδέονται πολλές μαντείες, όπως εκείνη του κλήδονα. Η λέξη είναι η ίδια με την αρχαία κληδόνα, αλλά ενώ αυτή δή-

λωνε τη φωνή, που άκουε κάποιος και έβγαζε ένα μάντευμα, ο σημερινός κλήδονας είναι μιά καθαρή κληροματεία.

Ο κλήδονας γίνεται την παραμονή της 24ης Ιουνίου ως εξής: Ένα αγόρι ή κορίτσι φέρει από τη βρύση “αμίλητο νερό”.

Τα άλλα παιδιά, νέοι και νέες, ρίχνουν καθένας το ριζικάρι του στο λαγήνι: δαχτυλίδι, σταυρό, σκουλαρίκι ή ό,τι άλλο και ύστερα το σκεπάζουν με κόκκινο πανί, το κλειδώνουν και το αφήνουν τη νύχτα έξω για να το δει το άστρο, ν' αστρονομιστεί, όπως λένε, και να πάρει τη δύναμη της μαγείας. Την άλλη μέρα ανοίγουν το λαγήνι με το νερό, βγάζουν ένα ένα τα αντικείμενα, ενώ άλλο παιδί λέγει κάποιο δίστιχο, που προοιωνίζεται το μέλλον εκείνου στον οποίο ανήκει το αντικείμενο.

Σε πολλά μέρη τη στάχτη από τις φωτιές του Αϊ Γιάννη, που ανέφερα, τη ρίχνουν στα δένδρα για καλή καρποφορία.

Ο Ιούλιος οφείλει το όνομά του στον Ρωμαίο αυτοκράτορα Ιούλιο Καίσαρα, που αναμόρφωσε το Ημερολόγιο (Ιουλιανό). Στις ορεινές αγροτικές περιοχές ο Ιούλιος λέγεται Θεριστής, ε-

νώ στα πεδινά μέρη Αλωνάρης.

Οι Άγιοι Ανάργυροι Κοσμάς και Δαμιανός, που γιορτάζονται την 1η Ιουλίου ασκούσαν το επάγγελμα του ιατρού αφιλοκερδώς. Στην Κέρκυρα, όταν έπιανε τον κόσμο ελονοσία, έλεγαν την επωδή:

*«Άγιοι Ανάργυροι θαυματουργοί
αρχίατροι του κόσμου
σεις που γιατρέψατε πολλούς
γιατρέψτε και τον ... δείνα
από τις τρεμούρες και τη θέρμη».*

Η Αγία Μαρίνα, που γιορτάζεται στις 17 Ιουλίου, προστατεύει τους αγρούς, τους κήπους από τα ζώφια και μαραίνει τα κηπευτικά όσων δεν τηρούν την αργία. Η παρήχηση Μαρίνα-μαραίνω συνδέθηκε με την πίστη του λαού ότι μαραίνει και εξαφανίζει τα σπυριά. Σε πολλά μέρη, ανήμερα της γιορτής, πολλοί, που είχαν άρρωστα παιδιά, τα έφερναν στην εκκλησία και άλλαζαν τα ρούχα τους μπροστά στην εικόνα της Αγίας Μαρίνας. Άλλοι άρρωστοι συνήθιζαν το βράδυ της παραμονής να κοιμούνται στο προαύλιο της εκκλησίας ή μέσα σ' αυτή για θεραπευτικούς λόγους, πράγμα που μας θυμίζει τις αρχαίες "εγκομήσεις" των ασθενών στα προαύλια ναών και Ασκληπιείων.

Ο προφήτης Ηλίας (20 Ιουλίου) στη λαϊκή λατρευτική δοξασιολογία ταυτί-

στηκε, λόγω συνήκησης του ονόματος, με τον Ήλιο και το νεφεληγερέτη Δία και έχει σχέση με το νερό. Μια παράδοση αναφέρει πως ναύτης που ήταν παλιά κουράστηκε και θέλησε να εγκαταλείψει τη θάλασσα. Με το κουπί στον ώμο άρχισε ν' ανηφορίζει. Όποιον συναντούσε τον ρωτούσε: "Τί 'ναι αυτό;". "Κουπί" του έλεγαν, ώσπου σταμάτησε εκεί που του είπαν "σανίδι". Εκεί σταμάτησε κι έχτισε εκκλησάκι στην κορυφή του βουνού. Ο προφ. Ηλίας είναι ο άγιος της βροχής και τα εξωκλήσια χτίζονται στις βουνοκορφές. Γιορτάζεται με πανηγύρια και λατρευτικές συνήθειες, που αποσκοπούν στη θεραπεία ασθενειών. Σε πολλά μέρη ζώνουν το εκκλησάκι με λεπτό κέρινο νήμα (περισχοινισμός) και μ' αυτό τυλίγουν τον άρρωστο για να γίνει καλά.

Η Αγία Παρασκευή (26 Ιουλίου) τιμάται με πανηγύρια, χορούς και διασκεδάσεις. Πολλοί προσφεύγουν στη χάρη της για θεραπεία των ματιών τους.

Ο Άγιος Παντελεήμων (27 Ιουλίου) είναι μεγαλομάρτυς Άγιος. Αποκεφαλίστηκε το 305. Η παροιμία: "κουτσοί στραβοί στον Άγιο Παντελεήμονα δείχνει πως ήταν γιατρός και όλοι έτρεχαν σ' αυτόν για θεραπεία.

Ο Αύγουστος πήρε το όνομά του α-

πό τον αυτοκράτορα των Ρωμαίων Οκταβιανό Αύγουστο, ο οποίος το 4 π.Χ. πρόσθεσε αυθαίρετα στο μήνα, που είχε τότε 30 μέρες, μια ακόμη, κόβοντάς τη από το Φλεβάρη.

Ο πλούσιος αυτός μήνας σε φρούτα κρύβει κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων, επειδή η μεγάλη ζέση, τα έντομα και τα πολλά φρούτα ευνοούν γαστρικές διαταραχές και παλαιότερα ελώδεις πυρετούς.

Στο Ζαγόρι πρωί πρωί νησικοί τρώνε κράνια, ως αντιπυρετικά και σχετίζονται με τις “θερμοκρασίες” του Αυγούστου. Οι έξι πρώτες μέρες του μήνα αυτού είναι γνωστές ως δρίμες. Πίστευαν ότι ανεξιχνίαστες δυνάμεις, κακά πνεύματα κάνουν κακό. Στα παλαιότερα χρόνια δεν έπλεναν ρούχα ούτε έκοβαν οικοδομική ξυλεία τις μέρες αυτές, γιατί πίστευαν πως τα ρούχα λειώνουν και χαλούν γρήγορα, και τα ξύλα σαπίζουν εύκολα.

Με τις πρώτες έξι ή δώδεκα μέρες του Αυγούστου συμπίπτουν τα “μερομήνια”. Γίνονται δηλ. προγνώσεις για τον καιρό των επόμενων μηνών του έτους.

Για την Κοίμηση της Θεοτόκου (15 Αυγ.) όσα και να γράψει κανείς είναι λίγα. Γιορτάζεται πανηγυρικά σε πολλά χωριά στα οποία συρρέει πλήθος κόσμου. Ο λαός τιμά και σέβεται ιδιαί-

τερα την Παναγία την οποία θεωρεί μητέρα όλων των ανθρώπων, τις παρακλήσεις των οποίων δέχεται η Χάρη της.

Ο Άγιος Φανούριος γιορτάζεται στις 27 Αυγούστου. Η λατρεία του, ως Αγίου, άρχισε το δεύτερο μισό του 14ου αιώνα, όταν στη Ρόδο βρέθηκε στα ερείπια τείχους, που επισκεύαζαν οι Τούρκοι και πάνω στα ερείπια προϋπαρχούσης εκκλησίας, μια εικόνα με την επιγραφή: “Άγιος Φανούριος”. Είναι ο προστάτης των ποιμνίων. Η παρήχηση του ονόματος Φανούριος - φαίνω - φανερώνω συνετέλεσε στο να πιστεύουν ότι ο Άγιος φανερώνει τους κλέφτες των ζώων ή άλλων πραγμάτων. Ιδιαίτερα λατρεύεται στην Κρήτη, λόγω των ανέκαθεν πολλών ζωοκλοπών. Πολλές φορές οι Κρητικοί ορκίζονται τον ύποπτο ζωοκλέφτη σε εικόνα του Αγίου Φαναρίου.

Σε πολλές αγιογραφίες ο Άγιος παριστάνεται αδύνατος· εξ ου και η φράση: “Έφεξες σαν τον Άγιο Φανούριο”. Στις 29 Αυγ. γιορτάζεται ο αποκεφαλισμός Ιωάννου του Προδρόμου, όπως αυτή αποτυπώθηκε σε δίσκο στις εκκλησίες.

Το κακούργημα της Ηρωδιάδος, όπως πιστεύει ο λαός, έφερε τους κακοήθεις πυρετούς, που ταλαιπωρούν τον κόσμο τον Αύγουστο μήνα. Η θερ-

μη, λέει η παράδοση, εμφανίστηκε από τότε που αποκεφαλίστηκε ο Ιωάννης ο Πρόδρομος, επειδή τaráχτηκε η κεφαλή του κι έπαθε παροξυσμό. Ιδού μερικές δεισιδαιμονίες των χωρικών. “Τη μέρα αυτή, εκτός του ότι νηστεύουμε, δεν τρώμε κόκκινο σταφύλι, μαύρο σύκο και ό,τι μαύρο φρούτο υπάρχει, γιατί τα έβαψε το αίμα του Αγίου. Δεν τρώμε καρύδι, γιατί του έκοψαν το καρύδι του λαιμού. Δεν πιάνουμε μαχαίρι, και το ψωμί το κόβουμε με το χέρι. Δεν κόβουμε καρπούζι...”.

Με το μήνα Αύγουστο είναι συνδεδεμένος στα μέρη μας ο θερισμός του σταριού και το αλώνισμα. Σε πολλά μέρη τα τελευταία στάχυα του χωραφιού τα άφηναν αθέριστα. (Σήμερα, αντί του δρεπανιού έχουμε τις θεριστικές και αλωνιστικές μηχανές. Τι ευκολία, αλήθεια!) Με αυτό ήθελαν να δείξουν πως δεν πρέπει να γυμνώσουν τελείως τον αγρό από τα στάχυα. Τα αθέριστα αυτά στάχυα αποκαλούν: “Τα γένια του ζευγολάτη”. Φοβόνταν μήπως, αν τα θερίσουν όλα, αφανιστεί η ευφορία του αγρού τον επόμενο χρόνο.

Σε άλλα μέρη συνηθίζουν από τα τελευταία στάχυα να πλέκουν ωραία δέσμη, σε σχήμα σταυρού, και να την κρεμούν στο εικονοστάσι του σπιτιού, ως αγιωτικό. Στον καιρό της σποράς ανακατώνουν τους κόκκους αυτής της δέσμης, με το σπόρο, που θα σπείρουν, για μια καλή εσοδειά.

Γράφει ο Γ. Μέγας (ελλην. εορταί σελ. 244). “... Οι τελευταίοι στάχυες, που αφήνονται αθέριστοι εις τον αγρόν, ενσωματώνουν ολόκληρον την βλαστικήν δύναμιν του αγρού εν εαυτοίς και ένεκα τούτου ή καταλείπονται αθέριστοι επί του αγρού ή μεταφέρονται εις την οικίαν του γεωργού και φυλάσσονται ως τι ιερόν εις αυτήν. Οι κόκκοι της τελευταίας δέσμης των σταχύων αναμειγνύονται κατόπιν με τον σπόρον, που θα σπαρεί το φθινόπωρον, και έτσι ο δαίμων του σίτου με τη νέα σπορά επανέρχεται εις τον αγρόν.

Ούτως η ζωοποιός αυτού δύναμις διατηρείται από έτους εις έτος ζωντανή, ως ένα πνεύμα ευετηρίας, που κατοικεί εις τον αγρόν και κατ’ έτος αναζωογονείται”.

(Συνεχίζεται προσεχώς)

Μόλις κυκλοφόρησε

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ

(Από την Εθν. Αντίσταση) Σωτ.
Τουφίδης Κόνιτσα Τ.Κ. 44100
Τηλ. 26550 22464

Ο Σαραντάπορος και ο Αώος το 1879

Επιμέλεια: Χ. Γ. Γκούρας

Το παρακάτω κείμενο αναδημοσιεύεται από το βιβλίο του Αντωνίου Γεωργίου "Γεωγραφικά", Αθήνα 1879 (δυσεύρετο σήμερα). Περιγράφει τις διαδρομές του Σαραντάπορου (που τότε λεγόταν Μεγάλο ποτάμι) και του Αώου. Μεταγράφεται χωρίς τις κάποιες τυπογραφικές και άλλες αβλεψίες του. Ο Αντ. Γεωργίου γεννήθηκε στο Δελβινάκι περί το 1820, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα περί το 1860 και κατέγραψε γεωγραφικές και ιστορικές πληροφορίες για το Πωγώνι και για την επαρχία μας, την οποία επισκέφθηκε το 1875 φθάνοντας μέχρι το Κεράσοβο (βλ. και Κόνιτσα, τχ. 117 (2004)).

Εν τη θέσει Ρωσσοτάρι πηγάζει ποταμός, όστις ρέει δυτικώς, επί του βορείου άκρου της επαρχίας Κονίτσης, μεταξύ αφ' ενός των χωρίων Μπουρμπουτσκού, Σλάτινας, Ζέρμας (προ του χωρίου αυτού γεφυρούται), Λούπιτσου, Ντένιτσκου, Σέλτσης, Φωτοκού, Πρισόγιανης και της Κώμης Βούρμπιανης (απεχούσης προς άρκτον του ποταμού ημίσειαν ώραν και από την εν Ρωσσοτάρι πηγής του 10 ώρας), αφ' ετέρου δε των χωρίων Ζόζουλης, Κάνιτσκου και Καστάνιανης, και καλείται υπό των εγχωρίων Μεγάλο ποτάμι.

Εξ ώρας δε κατά τι βορειοδυτικώς από της πηγής του, εν θέσει Σταυρός, πηγάζει έτερος ποταμός, όστις λαμβάνει ποταμίσκον τινά δεξιόθεν και εν θέσει καλουμένη Μέγας λάκκος, πηγάζοντα από της αυτής μεν σειράς αλλ' εν τοις συνόροις της Κολωνίας και θέσει καλουμένη Βερ Τζοπάνι αλβανισί (μνήμα ποιμένος, όπερ σώζει ίχνη λιθίνου μνήματος μέχρι της επιφανείας, μήκος έχον υπέρ τα τέσσερα Γαλ. μέτρα και πλάτος πλέον ενός, σέβονται δε αυτό και χριστιανοί και Μωαμεθανοί) και καλούμενος ποτάμι της Βούρμπιανης, εκβάλλει ημίσειαν ώραν μεσημβρινώς της κώμης Βούρμπιανης, εν θέσει καλουμένη "Κλειδί", εις τον μέγαν ποταμόν. Εκείθεν δε ο μέγας ποταμός, 4 ώρας προς δύσιν μεταξύ των χωρίων Μόλιστας και Στράτσανης, λαμβάνει αριστερόθεν έτερον ποταμόν πηγάζοντα από των βορειοδυτικών κλιτύων του όρους Σμόλιγκα και άνω του χωρίου Κερασόβου, καλούμενον Γουργοπόταμο δια το κατωφερές της κοίτης και το ορμητικόν αυτού ρείθρον, Βουρκοπόταμο δε διότι καθ' όλον σχεδόν το έτος το ρείθρον αυτού είναι θολόν ως εκ των τηκομένων χιόνων της Σμόλιγκας και ποτάμι του Κερασόβου. Εκείθεν δε, 4 ώρας πάλιν προς δύσιν προβαίνων, πλειότερον δυτικώς, γεφυρούται εις το χωρίον Ντερβένι, εφ' ης γεφύρας οι διαβάται πορεύονται από Λεσκοβίκου εις Κόνιτσαν και τανάπαλιν. Εκείθεν δε, λαμβάνων ευθείαν διεύθυνσιν μεσημβρινοδυτικώς εις γην ομαλήν, φθάνει εις τεσσάρων ωρών διά-

στημα εις τα Μεσογιόφυρα, δεχόμενος και τους εις εν πνωμένους ποταμούς Κονίτσης και Βοϊδοματίου διέρχεται υπό την γέφυραν ταύτην των Μεσογεφύρων και εκείθεν καλείται υπό των εγχωρίων Θιόσσα και Βιόσσα (...).

Το ρεϊθρον του ποταμού, από της θέσεως Ρωσσοτάρι μέχρι του χωρίου Ζέρμα, γεφυρούται ως προείπομεν. Εκείθεν, μέχρι της ετέρας γεφύρας Ντερβένι, είναι τοσούτον πλατεία και επιφανής η κοίτη αυτού, ώστε ουδαμού γεφυρούται και γεφυρούμενος, σείρει δια του ρεύματος αυτού τας γεφύρας, εστάθη δε αδύνατον να διαρκέσῃ γέφυρα πλέον των 2 ή 3 το πολύ ετών, διο προ πολλών ετών εστίν αγεφύρωτος και οι δυστυχείς κάτοικοι των προς βορράν αυτού χωρίων της επαρχίας Κονίτσης και ιδίως οι της Βούρμπιανης (της συγκειμένης εκ 400 και επέκεινα οικογενειών) καθ' όλον τον χειμώνα δεν έχουσι συγκοινωνίαν μετά της πρωτευούσης της επαρχίας πόλεως Κονίτσης. Διότι μέχρι της γεφύρας Ντερβένι δεν είναι δυνατόν να πορευθή υποζύγιον έχον φορτίον και τανάπαλιν, ως εκ του δυσβάτου και αποτόμου εδάφους, ειμή μόνον το έαρ (και τότε εάν μη πίπτωσι συχνοί όμβροι) και οσάκις διαιρείται εις 4 και 5 ρεϊθρα (όπως συμβαίνει ενίοτε τούτο) διέρχονται αυτόν εντός και το θέρος, η δε εν τω χωρίω Ζέρμα γέφυρα εστίν άχρηστος προς διάβασιν των κατοίκων δια την Κόνιτσαν, διότι το έδαφος είναι λίαν δύσβατον και απότομον. Τοιαύτην δε ιδιότητα έχει και ο του Κερασόβου Γουργοπόταμος, αλλ' εκείνος γεφυρούται προ του χωρίου Κερασόβου εν στερεά γη και η γέφυρα εστίν ασάλευτος και εις χρήσιν δια την Κόνιτσαν [...].

Ο ποταμός Αώος πολλά ονόματα λαμβάνει υπό των αρχαίων συγγραφέων. Οι μεν καλούσιν αυτόν ενί ονόματι Αών, οι δε Αίαντα, οι δέ Λάκμονα, οι δε και Αών και Άναν και Πίνδον, απαντά όμως και Δίος και Θόας (ει και γινώσκομεν ότι Θόας ωνομάζετο και ο Αχελώος προτού να ονομασθή τοιούτος· δεν θεωρούμεν απίθανον ότι ωνομάζεται και Θόας) και υπό των νεωτέρων Βοϊούσα, Βάνισσα, Πόλινα, Λάος, Πίνδος, Πύργος και Βαγιούσα [...].

Επειδή τινές των αρχαίων συγγραφέων λέγουν ότι ο Αώος διαιρεί την Ιλλυρίαν από της αρχαίας Ηπείρου και επειδή ούτε η Ήπειρος καταλήγει εις τα Μεσογιόφυρα ούτε η Ιλλυρία, αφού η μεν Ήπειρος εκτείνεται και μέχρι του Ρωσσοταρίου (ένθα και το όριον της Καστορίας και αι πηγαί του ποταμού αυτού), η δε Ιλλυρία και να υποθέσωμεν ότι μόνην την Κολωνίαν περιλαμβάνει μέχρι της θέσεως του Σταυρού, πάλιν εκτείνεται πλέον των 16 ωρών άνω των Μεσογιοφύρων, φρονούμεν ότι Αώος ποταμός ωνομάζεται υπό των αρχαίων αυτός ούτος ο νυν καλούμενος υπό των εγχωρίων Μέγα ποτάμι.

Διότι άλλως, εαν παραδεχθώμεν Αών ποταμόν τον πηγάζοντα εν τω Λάκμω

και καλούμενον Βωβούσα ή ποτάμι της Βωβούσας μέχρι των ορίων του χωρίου Βωβούσα και κάτωθεν αυτών ποτάμι της Κονίτσης, τότε φθάνομεν εις την σφαιεράν απόφασιν ότι η παλαιά Ήπειρος εξετεινέτο προς βορράν μέχρι της Κονίτσης των Μεσογιοφύρων, η δε ελληνικωτάτη και συγκειμένη εξ 80 περίπου κωμών επαρχία της Κονίτσης (ήτις υπό του Α. Πάλλη ορίζεται ότι είναι η αρχαία Ορεσιάς και ουδόλως απίθανον φαίνεται κατά τας μαρτυρίας Θουκιδίδου και Στράβωνος) μένει εκτός της Ηπείρου και αναγκαζόμεθα να την κατατάξωμεν εις την αρχαίαν Ιλλυρίαν [...].

Ανώνυμοι βεβαίως εις τους αρχαίους χρόνους δεν θα ήσαν και οι πέντε προειρημένοι ποταμοί. Φρονούμεν ότι τα μέν ονόματα θα ήσαν γνωστά εις τους αρχαίους, τα δε ρείθρα αυτών, επειδή εν τη θέσει Μεσογιοφύρων ηνούντο εις ένα μέγαν ποταμόν, ουχί, αυτός δε ο μέγας ποταμός προέβαινε διαιρών την αρχαίαν Ήπειρον της Ιλλυρίας και εκβάλλων εις τον Αδρίαν όπου ήτο εύκολον να είναι γνωστός από της εκβολής του, οι δε άλλοι πέντε, ως μεσόγειοι και πλέον των 40 ωρών απέχοντες της θαλάσσης, δεν ήσαν γνωστοί. Δια τους λόγους τούτους, νομίζομεν ότι πρέπει να ελαφρωθή ο πολυώνυμος ποταμός της Βωβούσης εκ των πολλών αυτού αρχαίων ονομάτων και να δοθή εις τον ποταμόν τον καλουμένον Μέγα ποτάμι και διαιρούντα και άνω των Μεσογιοφύρων την Ιλλυρίαν από της αρχαίας Ηπείρου το όνομα Αώος, εις δε τον ποταμόν Βοίδομάτι να δοθή το όνομα Δίος, να μείνει δε εις τον ποταμόν της Βωβούσης το όνομα Αίας (όπερ πιστεύομεν ότι θα είναι πολύ σωστόν, διότι ο μεν Σκύλαξ λέγει ότι πηγάζει από του Πίνδου όρους, ο δε Στεφ. Βυζάντιος από του Λάκμονος), προσέτι δε να μείνη αυτώ και το “Λάκμω” και το “Πίνδος” ως εκ της θέσεως της πηγής αυτού. Το όνομα Λώος φρονούμεν ότι προήλθε δια της αφαιρέσεως της μεταξύ των δύο σκελών του Α γραμμής (ως απαντά και παρά Σκύλα κι Δίας αντί Αίας, τεθείσης της γραμμής εις το άκρον των σκελών του Α), το δε Θόας, εκ του θέω (τρέχω), ίσως αρμόζει εις τον ποταμόν του Κερασόβου, ον ο λαός καλεί Γουργοπόταμον σημαίνον το ταχύ και ορμητικόν αυτού ρείθρον, το δε Άνας ας δοθή εις ένα των άλλων δύο και ιδίως εις τον της Σαμαρίνας. Οι εγχώριοι τον Μέγαν ποταμόν, τον παραλαμβάνοντα προ των Μεσογιοφύρων πάντα τα ρείθρα, μετά τα Μεσογιόφυρα καλούσι Διόσσα και Βιόσσα.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Τρισάγια και Μνημόσυνα...

Όταν στη χώρα μας έχουμε ένα συμβάν (χιόνια, πλημμύρες, σεισμούς, φωτιές κ.α.) μια ακατάσχετη φλυαρία στα Μ.Μ.Ε. καταλαμβάνει κυβερνώντες, δημοσιογράφους, ειδικούς και μη ειδικούς, με βαρύγδουπες δηλώσεις, κρίσεις και αναλύσεις και για κάμποσο καιρό το βιολί καλά κρατεί.

Ας αναφέρουμε μερικά παραδείγματα με συντομία: Χιονοπτώσεις στην Αθήνα. Πλημμύρες στον Έβρο. Πυρκαγιές στα δάση, όπως και οι πρόσφατες με μεγαλύτερη στην Πάρνηθα που έκανε τεράστια οικολογική καταστροφή κ.λπ.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ως τον τελευταίο πολίτη, όλοι ασχολούνται με το θέμα που προκύπτει κάθε φορά και σε λίγο κοπάzi ο θόρυβος για το ένα ώσπου να πάμε στο άλλο χωρίς ουσιαστικά να βελτιώνεται η κατάσταση στη χώρα μας.

Νομίζουμε ότι δεν αλλάζει η κατάσταση γιατί δυστυχώς αντί να λαβαίνουμε μέτρα για την πρόληψη μιας ενδεχόμενης καταστροφής, κλαίμε και οδυρόμαστε κατόπιν. Είναι σα να κάνουμε... τρισάγια και μνημόσυνα για έναν πεθαμένο...

Πριν από μερικά χρόνια καταστρά-

φηκε από πυρκαγιά ο ένας "πνεύμονας" της Αττικής η Παντέλη τώρα προσίθεται και η Πάρνηθα σ' άλλα ξεροβούνια, γεμίζοντας την Αθήνα με σκόνη κι αποκαΐδια.

Αν διατηρούμε πάντα καθαρισμένα τα φρεάτια στις πόλεις και φροντίζουμε για την ανεμπόδιστη ροή του νερού, δεν θα ξαφνιαζόμαστε κάθε φορά με τις απότομες μπόρες, θρηνώντας για τα θύματα και τις καταστροφές.

Πολύ περισσότερο αν προνοήσουμε για αντιπλημμυρικά έργα στα ποτάμια και προστασία των δασών μας με αντιπυρικές ζώνες, δεξαμενές νερού, προσωπικό με κατάλληλο εξοπλισμό και άγρυπνη επιτήρηση. Έτσι θα προλαμβάνουμε κάθε συμβάν εν τη γενέσει.

Αλλά και τα μέτρα της Πολιτείας πρέπει να είναι αυστηρά για τους εμπρηστές που εγκληματούν με τις πράξεις τους κατά του συνόλου των πολιτών αφού αφαιρούν το οξυγόνο από την ατμόσφαιρα.

Πρέπει να αναδασώνονται αμέσως τα καμμένα βουνά μας κι όχι να αφήνονται στους караδοκούντες καταπατητές να... φυτεύουν βίλλες που δεν κατεδαφίζονται ποτέ από το αδιάφορο Κράτος.

Όλοι μας έχουμε ευθύνες. Ας ξυπνήσουμε κάποτε γιατί ο κόμπος έφτασε στο χτένι.

Σ.Τ.

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Το βράδυ της 6 Ιανουαρίου 2007 ημέρα των Θεοφανίων, παρακολουθούσα με ιδιαίτερη προσοχή και μέχρι της μεταμεσονύκτιες ώρες, την καθόλα επιτυχημένη εκπομπή της Ν.Ε.Τ., την οποία παρουσιάζει ο Σπύρος Παπαδόπουλος και έχει τον τίτλο: “Στην υγεία μας ρε παιδιά”.

Στην εκπομπή αυτή πολλοί διάσημοι, επώνυμοι και μη, καλλιτέχνες και καθένας με το δικό του τρόπο, ερμήνευσαν πολλά τραγούδια από διάφορα μέρη της πατρίδας μας και πολλές φορές αναφέρθηκαν στην παράδοση και το δημοτικό μας τραγούδι. Φυσικά σε μένα, λόγω και της καταγωγής μου γεννημένος και μεγαλωμένος στο Γιανναδιό της Κόνιτσας τη μεγαλύτερη εντύπωση μου έκανε ο συμπατριώτης τραγουδιστής Σάββας Σιάτρας και ο κοντοχωριανός μου από την Αγία Παρασκευή - πρώην Κεράσοβο- αυτός από το Γιανναδιό εγώ, δεξιοτέχνης του κλαρίνου, Νίκος Φιλίππιδης.

Δεν θέλω να θεωρηθώ υπερβολικός, αλλά μπορώ να πω ότι όταν ακούω Ηπειρώτικο μοιρολόϊ δακρύνω. Νιώθω μια συναισθηματική φόρτιση και κάτι αλλάζει μέσα μου.

Παρακάτω παραθέτω κάποιες σκέ-

ψεις μου οι οποίες αναφέρονται στην παράδοση και το Δημοτικό τραγούδι.

Ο άνθρωπος ζει μέσα σε τρεις χρόνους.

Το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Το σύνολο του παρόντος όπου κάθε στιγμή ζει μέσα του ο άνθρωπος, αποτελείται από βιώματα πολλαπλά τα οποία τον συγκινούν, ρυθμίζουν τη ζωή του και κατευθύνουν τις πράξεις και τις επιδιώξεις του. Ό,τι ονομάζουμε παρόν δεν έχει μέσα του σαφή όρια, διότι για να ζήσουμε το χθες, επιστρατεύουμε τη μνήμη μας, γυρίζουμε στο παρελθόν και ζούμε μέσα σε αυτό ένα μεγάλο μέρος της ζωής μας. Αναρίθμητες συγκινητικές σκηνές της παιδικής μας ηλικίας αναδύονται καθημερινά από τη μνήμη μας και συχνά, μεταφερόμαστε νοσταλγικά σε περασμένα χρόνια.

Η καθημερινή μας ζωή δεν μπορεί να σταθεί στα άμεσα βιώματά της και να περιορισθεί σε αυτά, αλλά ανατρέχει στο άμεσο παρελθόν, στο χθες.

Ο άνθρωπος είναι ον λογικό και ζει με την προοπτική του μέλλοντος. Το μέλλον υπάρχει ως προσδοκία και το σκεπτόμαστε για κάτι το καλύτερο, έχοντας οπωσδήποτε ως προϋπόθεση το παρόν και το παρελθόν. Όπως το

παρελθόν έτσι και το μέλλον ρυθμίζει τη ζωή μας.

Δεν υπάρχει μέλλον χωριστά από το παρόν και το παρελθόν. Και οι τρεις αυτές διαστάσεις συνιστούν τον ιστορικό χρόνο. Μια βαθύτερη εξέταση των πραγμάτων γύρω από τις τρεις αυτές διαστάσεις οι οποίες όπως προαναφέραμε, αποτελούν τον ιστορικό χρόνο στη ζωή του ανθρώπου, μας πείθει ότι είμαστε υποχρεωμένοι να στηριχθούμε περισσότερο στο παρελθόν του, διότι το παρόν στην ουσία είναι ανύπαρκτο το δε μέλλον μια απλή και αβέβαιη προσδοκία. Άρα η ζωή του ανθρώπου και ως ατόμου και ως λαού, στηρίζεται στο παρελθόν δηλαδή ό,τι σήμερα ονομάζουμε παράδοση. Μια λέξη η οποία μέσα της περικλείει το σύστημα των αξιών τις οποίες ο άνθρωπος έχει αναδείξει με τον μακροχρόνιο αγώνα της ζωής του.

Η παράδοση δεν είναι κάτι που υπάρχει μόνο του, αλλά κάτι που καταξιώνεται από το παρόν. Η παράδοση είναι κάτι το ζωντανό εφόσον τη δέχεται το παρόν και οι άνθρωποι συνεχίζουν το έργο που τους παρέδωσαν οι πατέρες τους. Η ιστορία μας διδάσκει ότι οι μεγάλοι πολιτισμοί είναι θεμελιωμένοι επάνω σε πλούσια και ζωντανή παράδοση την οποία κάθε γενιά συνεχίζοντάς την την ανανεώνει και

την πλουτίζει. Έχουμε διδαχθεί, ότι για να πας πιο ψηλά και πιο μακριά, πρέπει να γνωρίζεις τι έχει γίνει και όσο καλύτερα και βαθύτερα το γνωρίζεις, τόσο καλύτερα προχωράς με ασφάλεια και με γνώση. Αυτό είναι και το μεγαλύτερο χρέος των ανθρώπων κάθε γενεάς να αποκαλύπτουν δηλαδή, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους πνευματικούς θησαυρούς των πατέρων, να βοηθούν τη συντήρηση και συγκρότηση της ζωντανής παράδοσης και συγχρόνως με τη δική τους συμβολή να την ανανεώνουν. Ένας λαός που έχει χάσει την παράδοσή του, είναι σαν τον άνθρωπο που έχει χάσει το μνημονικό του. Η παράδοση δυναμώνει το χαρακτήρα και τονώνει την προσωπικότητα του ανθρώπου. Η αδιαφορία με την υπερηφάνεια κάνει τον άνθρωπο να ξεφεύγει από την παράδοση. Ο υπερήφανος άνθρωπος νομίζει ότι με την παράδοση, κάνει την προσωπικότητά του. Γίνεται αναχρονιστικός.

Νομίζει ότι βρίσκεται εκτός τόπου και χρόνου. Εάν μας σοκάρει η επιστροφή στις ρίζες, εμείς λέμε, ποτίστε τις ρίζες για να μεγαλώσει το δέντρο της παράδοσης.

Όσο μεγάλος είναι ένας λαός, τόσο μεγάλη παράδοση έχει. Και όταν λέμε μεγάλος δεν εννοούμε σε έκταση και

πληθυσμό, διότι κατά τον εθνικό μας ποιητή Κωστή Παλαμά, “η μεγαλωσύνη δε μετριέται με το στρέμμα, με της καρδιάς το πύρωμα μετριέται, με το αίμα”. Μετριέται με την παράδοση και με την κληρονομιά των προγόνων του. Ένας μάλιστα κοσμοϊστορικός λαός, όπως είναι ο ελληνικός, έχει και παράδοση κοσμοϊστορική από την οποία και άλλοι λαοί αντλούν κι αξίες της.

Υποχρέωσή μας λοιπόν είναι να τη διατηρήσουμε και να τη συνεχίσουμε. Η παράδοση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το δημοτικό μας τραγούδι. Το δημοτικό τραγούδι είναι ποίηση απρόσωπη και ως εκ τούτου δεν εκφράζει το πνεύμα και την ψυχή ορισμένου ποιητή.

Αποτελεί όμως την έκφραση και το μέσο εξωτερίκευσης των ψυχικών συναισθημάτων ενός ολόκληρου λαού κατά την έξαρση της χαράς και του πόνου, των απογοητεύσεων και των ελπίδων, αλλά και των ιστορικών του αποτυπώσεων. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του δημοτικού μας τραγουδιού είναι το αυθόρμητο του αισθήματος. Η ειλικρίνεια, η ζωηρότητα, η απλότητα, το ανεπιτήδευτο της έκφρασης και ο πλούτος των λέξεων. Το δημοτικό τραγούδι το καλλιέργησαν ικανότατοι λαϊκοί άνθρωποι οι οποίοι έκαναν τα προσωπικά τους βιώματα, ποίηση,

μουσική, τραγούδι που έμπνευσαν και εμπνεύστηκαν με τον ξεχωριστό του τρόπο ο καθένας.

Το δημοτικό τραγούδι με το απέριπτο κάλλος σε σίχους και μουσική υπήρξε για τη χώρα μας μέσον παιδείας για τον πολύ κόσμο ο οποίος δεν γνώριζε γράμματα. Αποτελούσε μαζί με τους μύθους και τα παραμύθια το βιβλίο της ιστορίας του λαού. Από το δημοτικό τραγούδι μάθαινε την ιστορία και διατηρούσε την εθνική του συνείδηση. Με το δημοτικό τραγούδι διατηρούσε στη μνήμη του τα σπουδαιότερα γεγονότα του ιστορικού βίου της φυλής μας και των ενδόξων ηρώων της.

Πλείστα όσα λαϊκά συγκροτήματα από τις εσχατιές της ελληνικής γης, εκφράζουν με ξεχωριστό τρόπο το καθένα δημοτικό μας τραγούδι.

Το κατόρθωμα του Κολοκοτρώνη στα Δερβενάκια το σπούδαζε στο τραγούδι: “Στα τρίκορφα μεσ’ την κορφή” του δε κλεφταρματολού Κατσαντώνη, στο τραγούδι: “Σαν πας πουλί μου στο Μοριά, σαν πας στην Άγια Λαύρα.

Κάθε τραγούδι είναι και ένα φύλλο από την ιστορία μας, από τα ήθη και έθιμα του λαού. Ναι και σήμερα ακόμη συγκινεί την εθνική ψυχή διότι η αισθησή του στο λαό παραμένει ζωντανή. Στο δημοτικό μας τραγούδι κατοπρίζεται η εθνική ψυχή και έτσι είναι

ένα κομμάτι από την εθνική μας κληρονομιά. Τουρίστες γυρίζουν τα πανηγύρια μας με κασετόφωνα και “κλέβουν” τους μουσικούς θησαυρούς μας από λαϊκούς εκτελεστές.

Τους προσαρμόζουν ανάλογα και δημιουργούν εκτελέσεις τις οποίες παρουσιάζουν σαν δικές τους. Πολλοί ξένοι και Έλληνες ασχολήθηκαν με τη συλλογή και τη διατήρηση του δημοτικού μας τραγουδιού. Μεταξύ αυτών κατά την άποψή μας την πρώτη θέση κατέχουν: Ο μεγάλος δάσκαλος Σίμων Καρράς. Η ακούραστη Δώρα Στράτου, Μυλωνάς και άλλοι.

Ας σκύψουμε όλοι μας ευλαβικά επάνω σε αυτό το αθάνατο κάλλος της λαϊκής μας δημιουργίας. Ας σκύψου-

με ευλαβικά επάνω στα ήθη και τα έθιμα της χώρας μας, της Ελλάδας, και τότε θα αντιληφθούμε γύρω μας τη θεία δημιουργία, μαζί με κάθε είδος μεγαλείου. Και αν δεν μας αρέσει το σλόγκαν “επιστροφή στις ρίζες” ας το πούμε αλλιώς “ποτίστε τις ρίζες της παράδοσης” για να πάει μπροστά, ψηλά, σωστά και δυνατά. Ας προσπαθήσουμε λοιπόν να διατηρήσουμε τις ρίζες μας ζωντανές ώστε να μπορέσουν να βγάλουνε όχι απλώς “κλαδιά” αλλά τους καρπούς εκείνους που απαιτούν οι καιροί και που τόση ανάγκη έχει σήμερα η κοινωνία μας.

Γιώργος Δερμιτζάκης
από το Γανναδιό

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βούρμπιανης, διοργανώνει το Σάββατο 21/7/07 το βράδυ, πανηγύρι για τη γιορτή του Αηλιά στην πλατεία του χωριού με τη συμμετοχή του δημοτικού συγκροτήματος του Μ. Πανουσάκου.

Σας περιμένουμε για να γιορτάσουμε και να αναβιώσουμε τις παραδόσεις του τόπου μας.

Για το Δ.Σ.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΑΤ. ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΑΡΚΟΣ ΤΕΡΤΣΗΣ

ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΙΡΕΙΑ «ΚΙΒΩΤΟΣ» ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

Πρόσφατα κυκλοφόρησε CD με παραδοσιακά μαγευτικά τραγούδια της περιοχής Μαστοροχωρίων.

Τραγουδάει η χορωδία Μαστοροχωριτών Αθηνών και την συνοδεύει η μουσική Κομπανία του εξαιρετού Κλαρινίστα Κώστα Βέρδη.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

- 1) Χρήστος Μπουρτζίκος Ε.Π.Ε. "Music-corner" Πανεπιστημίου 56
Τηλ. 210 3304000 -3304365, Αθήνα
- 2) Βασδέκης Νίκος, έμπορος Πατριάρχου Αθηναγόρα 22
Τηλ. 26510 30606, Κιν. 6932619059, Ιωάννινα
- 3) Ράπτης Λάμπρος, Φωτοτυπικά
Τηλ. 26550 24515 -22350, Κόνιτσα

Το σήμερα και το αύριο, εμείς και η Ευρώπη

Τα τελευταία χρόνια ποιός δεν το βλέπει; - η Γεωργία φθίνει, χάνει έδαφος και περιορίζεται αισθητά. Τα χωριά χρόνο με το χρόνο αδειάζουν και παραφουσκώνουν οι πόλεις. Πολλά φαντάζουν νεκρές πολιτείες, που τα νυχτοπούλια έχουν στήσει το βασίλειό τους μαζί με άλλους ανεπιθύμητους συγκάτοικους από τα βουνά και τους λόγγους. Όλα δείχνουν ότι η ύπαιθρος βαδίζει σταθερά στην ερήμωση κι αν έγκαιρα δε ληφθούν μέτρα ριζικά - όχι εκτροπές τύπου Σουφλιά - το κακό θα έχει συντελεσθεί. Ας την ακτινοσκοπήσουμε για να βρούμε τα αίτια· τι φταίει, ποιος έχει την ευθύνη. Που αλλού; στο κράτος και στην εξουσία θα πάει το μυαλό μας. Απο εκεί όλα ξεκινούν και εκεί καταλήγουν. Η μεγαλόστομη και πάντα προχειρολογούσα πολιτεία, με την ως τώρα πολιτεία της, έδειξε ότι ποτέ δεν επιχείρησε, στα σοβαρά, να προγραμματίσει και να ελέγξει τις δραστηριότητες στον οικονομικοτεχνικό και επαγγελματικό τομέα. Άφησε τα πράγματα να εξελίσσονται μόνα τους, βοηθούμενα από συγκυρίες, και ό,τι ήθελε προκύψει. Φτάνει να μην της δημιουργούνται προβλήματα, που ωστόσο, αδυνατεί να προβλέψει και να χειραγωγήσει. Ξέχασε ότι "Κυβερνάν σημαίνει προβλέπειν". Σα να θέλει να μας πει: Τι μάντεις και οιωνοσκόποι θα γίνουμε τώρα; όλα να τα περιμένουμε από ανίκανους κυβερνήτες.

Κι όταν φτάσει ο κόμπος στο χτένι; Ε, τότε ή ο κόμπος θα κοπεί ή το χτένι θα σπάσει. Κάποιοι θα υποστούν τις συνέπειες και, πάντως, όχι οι Κυβερνήτες· ο κοσμάκης που πάντα πληρώνει τα σπασμένα. Κάναμε ό,τι μπορούσαμε θα μας πουν· δεν είμαστε και υπεράνθρωποι: Και θα βγουν κι από πάνω.

Εκείνος ο καημένος ο Σολωμός δεν ήταν μόνο πρωτομάστορας στην ποίηση. Αγαπούσε και πολύ συμπονούσε το λαό και παρακολουθούσε τα παθήματα, την κακομεταχείριση και την εγκατάλειψη στην τύχη του από εκείνους, που τους εμπιστεύονταν και αφήνονταν στα χέρια τους. Πόσα δε λέει εκείνο το δίστιχο:

*Δυστυχισμένε μου λαέ, καλέ κι αγαπημένε,
παντού ευκολοπίστευε και πάντα προδομένε
Και που να 'βλεπε το σημερινό του του κατόντημα!*

Με την απουσία της Πολιτείας η κατάσταση έφτασε στο απροχώρητο. Δεν της βγήκαν τα χαρτιά και κάρκε. Ποιός θα κάνει τώρα τη μάνα; Δυό όλες κι όλες μας έτυχαν. Το ίδιο κόψιμο, το ίδιο μοίρασμα· διαφορά μηδέν. Τώρα, θέλεις ρούφα

κι άρμεγε, θέλεις άρμεγε και ρούφα, που λέει η λαϊκή ρήση. Αλλά μήπως κι εμείς ψάξαμε γι' άλλη μάνα, που να αγαπά τα παιδιά της; Τι κάνομε; Τραβάμε τα μαλλιά μας και τράβα-τράβα το μαλλί γίναμε φαλακροί. Κι έτσι μάθαμε να ζούμε με τη φαλάκρα. Λέτε να βρεθεί κάτι σαν το λέιζερ και να αλλάξουμε;

Μήπως, όμως, κάνουμε λάθος στις εκτιμήσεις μας; Ας βάλουμε κάτω τα πράματα. Ας έρθουμε στο βαμπάκι. Οι καλές αποδόσεις κι η πέρασή του στις αγορές τράβηξε το ενδιαφέρον των αγροτών. Στη Θεσσαλία - αλλά και σε άλλες περιοχές - σταμάτησαν κάθε άλλη καλλιέργεια και φύτεψαν βαμπάκι ακόμα και στις γλάσπρες. Νόμισαν πια πως δε χρειάζονται άλλο τι για να προκόψουν. Πλημμύρισε η Θεσσαλία από τρακτέρ, σύνεργα, αποθήκες, εκκοκιστήρια, συλλεκτικές μηχανές και κάθε λογής εργαλεία. Όμως, όλες οι προβλέψεις έδειχναν καθαρά πως αυτή η ρέντα δε θα κρατούσε πολύ. Άλλες αγορές φτηνές και πιο παραγωγικές αναπτύσσονταν και δεν μπορούσε παρά να επωφεληθεί το κεφάλαιο. Οι τιμές άρχισαν να υποχωρούν και περιορισμοί να επιβάλλονται στην καλλιέργεια. Και, τότε, οι αγρότες πλάκωσαν με τα τρακτέρ στην Εθνική οδό και η χώρα μας κόπηκε στα δύο. Το κακό παράγινε. Έλα, όμως, που έμπαινε στη μέση το πολιτικό κόστος; Καθυστέρηση και ημίμετρα. Μέχρι που μπήκε στη μέση η Ευρώπη, η μεγάλη οικογένεια που ανήκουμε και φροντίζει για μας, χωρίς εμάς. Έπεσε μονομιάς το τσεκούρι και ο Γόρδιος δεσμός κόπηκε. Μια μικρή προθεσμία και το βαμπάκι ξοφλάει. Έτσι δε θα χρειαστεί το νερό του Αχελώου για πότισμα και τσάμπα τόσα υπέρογκα έξοδα, που θα γονατίσουν την Οικονομία μας κι άλλα κρίσιμα αναπτυξιακά έργα θα παραμεριστούν, γιατί έτσι το θέλει ο κ. Σουφλιάς.

Πιο πικρή τύχη είχε ο καπνός. Τελεία και πλήρης απαγόρευση απ' τη μια χρονιά στην άλλη. Επιδότηση για μερικά χρόνια. Ούτε ρίζα από καπνό στην καπνομάνα Αιωλοακαρνανία, που ζούσαν και συντηρούνταν όσοι αγρότες έμειναν δεμένοι με τα χωράφια τους. Τώρα απραξία και τεμπελίκι. Αύριο στρατιές ανέργων, τεμπέληδων και εγκληματιών. Τελευταίο καταφύγιο των πεινασμένων το έγκλημα.

Υπό προθεσμίαν ή υπό συνθήκες αβαστάχτου περιορισμού, και τ' αμπέλια κι οι ελιές. Κοντολογής όλα τα κατ' εξοχήν Μεσογειακά προϊόντα, που συντροφεύουν και συντηρούν τον Έλληνα στη μακραίωνη πορεία του, μπήκαν στη μαύρη λίστα. Πλήρης ανατροπή, εκτροχιασμός. Γκρέμισμα και ισοπέδωση των πάντων. Αλλαγή σε τρόπο ζωής, που σμίλεψαν χιλιετίες, χωρίς καμία διάδοχη κατάσταση να ε-

τοιμαστεί. Κάπως έτσι καταρρέουν οικονομίες και κοινωνίες.

Ζωντανό και κλασσικό παράδειγμα το γκρέμισμα του υπαρκτού σοσιαλισμού. Το σύστημα δεν φρόντισε να βρει εναλλακτικές λύσεις, όσο ήταν ακόμα καιρός, και κατέρρευσε από τις δολοπλοκίες και τις μηχανορραφίες των αντιπάλων του. Άλλο πως πλήρωσαν ακριβό τίμημα και πολλοί από αυτούς, που συνεργάστηκαν σ' αυτό το εγχείρημα, από τον επιλεγόμενο και "Ελεύθερο κόσμο" της Δύσης. Δεν το καλοσκέφτηκαν οι επιπόλαιοι Ευρωπαίοι, που ένιωσαν πικρές και αλμυρές τις συνέπειες. Γκρέμισαν τον ένα δυνάστη κι έσκυψαν δουλικά τον αυχένα στον άλλο. Γκρέμισαν την ισορροπία κι ας ήταν του τρόμου, σαν κι αυτή, που παραστατικά, μας δίνει η λαϊκή σοφία: φοβάται ο Γιάννος το θεριό και το θεριό το Γιάννο, που, ωστόσο, τους αφήνει κάποια ελευθερία στις κινήσεις τους, και διάλεξαν την υποταγή. Τώρα, θέλοντας και μη, σύρονται από τη μια περιπέτεια στην άλλη. Βέβαια, οι αρχιτέκτονες ήξεραν τι έκαναν. Οι αφελείς, οι μύωπες δεν έβλεπαν τη χιονοστιβάδα που έρχονταν να τους καταπλακώσει. Μπορεί να ανένηψαν, όπως το θέλει η ιστορική νομοτέλεια. Όμως, στον Άδη δεν υπάρχει μετάνοια. Το φίμωτρο και το κνούτο δεν τους αφήνει περιθώρια να το δείξουν. Αργά πια για δάκρυα...

Έτσι φτάσαμε στο σημείο ολόκληρα κράτη να ισοπεδώνονται, άλλοτε στο όνομα δήθεν πυρηνικού κινδύνου, άλλοτε για εξουδετέρωση ανύπαρκτης απειλής και άλλοτε στο όνομα αυτοάμυνας έθνους επί 50ετία επιτιθεμένου και αδικοπραγούντος και σπερούντος την ελευθερία υπερήφανου και ανυπότακτου λαού.

Δικαιολογίες εντέχνως κατασκευασμένες και ψευδολογίες ασύστολες. Και πίσω από όλα αυτά το συμφέρον, πανίσχυρο και αδίστακτο. Εκατόμβες, καθημερινά οι νεκροί, αμέτρητοι οι τραυματίες, εκκατομμύρια οι άστεγοι και οι πρόσφυγες, στάχτες σπίτια και περιουσίες. Κανένας από τον "ελεύθερο κόσμο" δεν ανοίγει το στόμα του να καυτηριάσει τις βαρβαρότητες, που διεκδικούν πρωτιά στην ιστορία και να βροντοφωνήσει για το ιερό δικαίωμα των υποδούλων να αντιστέκονται και να παλεύουν για την ελευθερία τους. Ντροπιασμένοι ακολουθούν το αφεντικό, σα δαρμένο σκυλί, με την ουρά στα σκέλια.

Τι να πει ο φτωχός αγρότης για τη Νέα Τάξη πραγμάτων που πεθαίνει και βρυκολακιάζει και του ρουφάει το αίμα! Σήμερα οι εντολές κι οι αποφάσεις έρχονται άνωθεν, στερώντας του το δικαίωμα να διατυπώνει αντιρρήσεις και να προβάλλει αιτήματα. Τον προετοίμασαν, όμως, ψυχικά, τεχνικά, επιστημονικά, του έμαθαν μεθόδους και τρόπους για τη νέα ζωή που θα ακολουθήσει; Καταστρώθηκαν

προγράμματα, οργανώθηκαν επιτόπια σεμινάρια, κινήθηκαν ειδικοί να μιλήσουν για τα νέα δεδομένα και να ενημερώσουν και να διδάξουν τρόπους για την αντιμετώπιση της υπό διαμόρφωση κατάστασης; Από πού, όμως, να εκπορευτούν όλα αυτά; Από μία παραπαίουσα εξουσία, που το μόνο που κάνει είναι να αναμετρά το πολιτικό κόστος και το μόνο που σχεδιάζει και παρακολουθεί, με όλα τα μέσα, είναι πότε και πώς μπορούν να διαμορφωθούν συνθήκες ευνοϊκές για να σπηθούν κάλπες και να κερδηθούν οι εκλογές; Μ' άλλα λόγια πώς να κρατηθεί στην αρχή. Κι όμως, η εντολή του λαού είναι για μία 4ετία που πρέπει να εξαντληθεί. Κανείς, βέβαια, δε ζήτησε να κατοχυρωθεί συνταγματικά για να μην καταστρατηγείται, πράγμα που συνεπάγεται τεράστια οικονομική επιβάρυνση και παράλυση της κρατικής μηχανής.

Να ποιά είναι η εξουσία! Καμαρώστε την....

Τι να πει στον αγρότη, που σέρνει μέσα του καταβολές αμέτρητων γενεών, κι έμαθε να παράγει αυτά τα εθνικά προϊόντα: σίτον, οίνον και έλαιον και καπνά αργότερα;

Μαζί με αυτά γεννήθηκε, μεγάλωσε, ανδρώθηκε και γέρασε. Έμαθε τα καλά και τα κακά τους, όλα τους τα μυστικά κι έγιναν οι ρυθμιστές της ζωής του. Οι δομές των σπιτιών τους κι όλες τους οι υποδομές είναι ρυθμισμένες γι' αυτά. Οι διεργασίες μιας ζωής καταστάλαγμα· πείρα συμπυκνωμένη. Για τον καπνό σιδηροκατασκευές μόνιμες για τις λιάστρες, αποθηκευτικοί χώροι, μηχανές για το αρμάθιασμα, φούρνοι-ξηραντήρια κι ένα σωρό ειδικά σύνεργα.

Τι να του πεις του καπνουλά; πώς ν' αλλάξει δουλειά από μια μέρα στην άλλη; Αυτό ξέρω, αυτό κάνω, θα σου πει. Έτσι βγάζω το ψωμί μου. Μου το απαγορεύεις; Με καταδικάζεις στην πείνα. Δεν είναι λαχείο η δουλειά. Πρέπει να αποδίδει σταθερά για να επιβιώσεις.

Αλήθεια, όλα αυτά τα σύνεργα και τα άλλα που αναφέραμε για το βαμπάκι αλλά και τα άλλα των υπό κατάργηση προϊόντων και δεν λείπουν από κανένα αγροτόσπιτο, τι θα γίνουν; θα πουληθούν σαν αντίκες, θα εκτεθούν σε μουσεία, θα τα μαζέψει η Πολιτεία, καταβάλλοντας σχετικό τίμημα ή θα πεταχτούν σε λαγκαδιές, δάση και ρεματιές, αυξάνοντας τη μόλυνση και τη ρύπανση και την επιβάρυνση του περιβάλλοντος; Το σκέφτηκε κανείς αυτό; Κι, όμως, είναι ένα σοβαρό πρόβλημα, που παραβλέφτηκε.

Υπάρχει, όμως, γι' αυτά μια μόνιμη δικαιολογία, τόσο αφοπλιστική όσο και ε-

ξοργιστική. Υπάρχει και η Ευρώπη κι αυτός είναι ο δρόμος που χάραξε. Δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς. Κι εμείς που το ακούμε διερωτόμαστε: Αυτή, λοιπόν είναι η Ευρώπη κι αυτό το μέλλον μας υπόσχεται; Μας θέλει παρίες και φτωχούς συγγενείς, κομπάρσους και κολαούζους; Κι εμείς το δεχόμαστε παθητικά, χωρίς καμία αντίδραση; Ούτε για την τιμή των όπλων; Οι βόρειες κι άλλες χώρες κράτησαν όλα τα προνόμια για λογαριασμό τους. Η κρεατοπαραγωγή τους, αντί να μειωθεί προς όφελος των νοτίων, αυξήθηκε και για να ανταπεξέλθουν στο θέμα της παραγωγής και παραβιάζοντας τη φύση, μετέτρεψαν τις αγελάδες, από χορτοφάγα, σε σαρκοφάγα ζώα, δια της αλευροποιήσεως. Κόκαλα, ψοφίμια, σάπια κρέατα και ό,τι περιπτώ και προς απόρριψη έγινε αλεύρι και χόρτασαν και κατέβασαν γάλα οι αγελάδες και οι παραγωγοί έτριβαν τα χέρια τους από ικανοποίηση. Και εις υγείαν τα κοροΐδια. Έλα, όμως, που η φύση εκδικείται; Τρελάθηκαν οι αγελάδες και από κοντά τους κι οι άνθρωποι, που γεύονταν το κρέας τους. Πού ήταν η Ευρώπη με τους κανόνες της, να πιάσει και να καταδικάσει τους αδίστακτους εγκληματίες αφού είχε ξεχάσει ή είχε κλείσει τα μάτια στους ελέγχους; Και το κακό συνεχίστηκε με τα κοτόπουλα και τις διοξίνες. Κάποιος σάλος, εφήμερος, ξεσηκώθηκε αλλά σε λίγο το κακό ξεχάστηκε. Ούτε γάτα, ούτε ζημιά.

Εδώ στην Ελλάδα μετρούν με διψήφιους αριθμούς τις μανάδες, που επιτρέπεται να εκτρέφει κάθε νέος κτηνοτρόφος. Για να ολοκληρώσουμε το θέμα, καλό θα είναι να μάθουν, όσοι δεν ξέρουν, που εκτρέφονται οι αγελάδες στην Ολλανδία και αλλού. Μην βιασθείτε να μιλήσετε για βουστάσια, απλόχωρα, μέσα στη φύση και σε ειδυλλιακό περιβάλλον. Οι καημένες οι αγελάδες, θα γελούσαν, αν μας άκουαν και θλιμμένες, θα κουνούσαν το κεφάλι. Ούτε είδαν, ούτε άκουσαν για φύση, για πράσινα δένδρα και για χλόη, που κάποιες άλλες τυχερές της φυλής τους την τρώνε, τη χαίρονται και ξαπλώνουν πάνω της να δροσιστούν. Εκεί τους έχουν επιβάλλει οικογενειακή ζωή, κλεισμένες μέσα σε πολυκατοικίες, με πόρτες και παράθυρα. Και τις ανεβοκατεβάζουν με τα βίντσια, δεμένες με πλατιές λουρίδες. Τι ωραίο θέαμα να βλέπεις μια αγελάδα αιωρούμενη! Πόσο θα σας άνοιγε η όρεξη για μοσχαρίσιο κρέας! Τι έχετε να πείτε ή να δείξετε. Αποτροπιασμό, το δίκως άλλο. Όμως, οι Ευρωπαίοι, φιλόζωοι κατά τα άλλα, με πλήθος συλλόγων, δεν έχουν να πουν τίποτε. Το βρίσκουν φυσικό.

Αλλά και στην παραγωγή τροφίμων, εντατικής καλλιέργειας, κι εκεί ελεύθεροι οι Ολλανδοί. Πατάτες, κηπευτικά, χωρίς περιορισμούς παράγονται στα θερμοκή-

πια με τη χρήση χημικών και μηχανικών μέσων. Και οι πατάτες του Νευροκοπίου στοιβάζονται και σαπίζουν στην ύπαιθρο. Δε μιλάμε για τις βιομηχανίες, που μόνο ευεργετικά μέτρα λήφθηκαν γι' αυτές, ενώ οι δικές μας, δασμοβίωτες καθώς ήταν, αφέθηκαν στην τύχη τους και, όσες δεν κατέρρευσαν, μεταφέρθηκαν σε γειτονικές χώρες, για φθηνότερα χέρια, αποδεικνύοντας για μια ακόμη φορά, πως το κεφάλαιο δεν έχει πατρίδα. Στο χώρο της ζαχαροβιομηχανίας η Ιταλία βρήκε πως υπάρχει ενδιαφέρον και απαίτησε και κατάφερε να μας πάρει τη μισή παραγωγή, ενώ και το υπόλοιπο τελεί υπο προθεσμία. Τι θα κάμουν οι αγρότες, οι τευτλοπαραγωγοί που έμειναν χωρίς αντικείμενο παραγωγής;

Στρατιές οι άνεργοι και οι άλλοι εξαναγκασμένοι σε καθεστώς απραξίας, επιχορηγούμενοι, δηλαδή σταυροχέρηδες, μεταλλασσόμενοι σε τεμπέληδες και εγκληματίες.

Αυτή, λοιπόν, είναι η Ευρώπη που ονειρευτήκαμε; Αυτή που μας παρουσίασαν σαν πανάκεια, που θα μας γιάτρευε από όλα τα κακά, που μας δυνάστευαν και θα μας ανέβαζε το επίπεδο σε όλους τους τομείς; Πότε ήμασταν καλύτερα; Πριν μπούμε στην Ευρώπη ή σήμερα, ύστερα από τριάντα τόσα χρόνια; Θυμόμαστε εκείνες τις μέρες και μας πιάνει μελαγχολία και κατάθλιψη. Εκείνους τους χρόνους η χώρα μας έσφυζε από ζωή. Στρατιές αμέτρητες οι εργαζόμενοι ξεχύνονταν στους δρόμους και πλημμύριζαν τους χώρους της δουλειάς. Μαγαζιά, εργαστήρια, οικοτεχνίες, βιοτεχνίες, βιομηχανίες ήταν σπαρμένα σε κάθε γωνιά της χώρας. Γέλια και χαρούμενες φωνές, έσμιγαν με τους ήχους των μηχανών σ' ένα ευτυχισμένο πανηγύρι. Σίγουροι για το αύριο οι άνθρωποι, έχτιζαν την προκοπή τους. Άνεργοι μόνο οι τεμπέληδες.

Σήμερα τί; Ρολά κατεβασμένα, εργοστάσια, κλειστά, βαριά τραυματισμένα απ' το χρόνο και γύρω τους ευτυχισμένοι του χτες κλαίνε τη μοίρα τους, σαν άλλοι Εβραίοι στο τείχος των δακρύων. Κάποια τυχερά απ' αυτά άλλαξαν προορισμό· έγιναν Μουσεία, πνευματικά κέντρα, έγιναν χώροι διασκέδασης. Πρόοδος σε μια άλλη έκφανση, με άδεια χέρια και στομάχια. Άλλα, άτυχα, φιλοξενούν κοινωνικά απόβλητα, τοξικομενείς, που παραπλήθυναν και άστεγους μετανάστες που ήρθαν να σμίξουν και να μοιραστούν την κακομοιρία τους με τη δική μας, ενώ αρκετά περιορίστηκαν σ' ένα μικρό χώρο και έγιναν οίκοι εμπορίου. Που είναι οι κλάδοι της ένδυσης και της υπόδυσης με τις μυριάδες εργατών και υπαλλήλων. Τώρα όλα εισαγόμενα. Σήμερα η Ελλάδα κατάντησε χώρα των στεναγμών και της μελαγχολίας. Άνθρωποι σκυθρωποί, πρόσω-

ποα αγέλαστα κι όλοι κλαίμε τη μοίρα μας, ικανοποιημένοι με ένα ξεροκόμματο κι απελπισμένοι για το αύριο.

Αυτή, λοιπόν ήταν η Ευρώπη; θεομηνία σωστή, κεραμίδα που μας χτύπησε κατακέφαλα και μας έκαμε ανάπηρους και άπορους, να παραμιλάμε στα καλά καθούμενα; Κάποιος κοιτάζει ν' αποφεύγει την καταιγίδα· δεν πηγαίνει γυρεύοντας. Και πώς πήγαμε, σαν τι; Σαν ισότιμο μέλος να ακούσουμε και να μιλήσουμε, να δώσουμε και να πάρουμε, να δεχθούμε και να προβάλλουμε όρους και να καταλήξουμε σε μια συμφωνία, που να κατοχυρώνει τα συμφέροντά μας και να διασφαλίζει ένα διαμορφωμένο τρόπο ζωής; Ή μήπως πήγαμε σαν φτωχοί συγγενείς, ζητώντας ελεημοσύνη και καταφύγιο, να γίνουμε απλά παρατράπεζοι, που άλλοι θα τρων τη μερίδα του λέοντα κι εμείς θα γλείφουμε τα κόκκαλα και θα μαζεύουμε τα ψίχουλα απ' τα αποφάγια τους; Πήγαμε κάτι να κερδίσουμε ή για να χάσουμε κι αυτά που είχαμε; πήγαμε σαν πρόβατα στο στόμα του λύκου;

Από όσα ξέρουμε κι απ' όσα βιώνουμε, περιορισμούς είχαν μόνο να μας φιλοδώρησουν οι Ευρωπαίοι εταίροι μας και στη συνέχεια καταργήσεις. Στα σπηρά, στην αμπελοργία, στο καλαμπόκι, στην ελαιοκομία, στα καπνά, στο βαμπάκι, στην κτηνοτροφία. Κοντολογίς σε όλα τα βασικά και αναντικατάστατα Μεσογειακά προϊόντα που παράγει η χώρα μας, εκατονταετίες και χιλιετίες ζυμωμένα με το παρελθόν και την ιστορία μας. Τι να πεις για την ελιά, το δέντρο της θεάς της σοφίας, που χάρη σ' αυτό, έδωσε το όνομά της στην Αθήνα. Και έγινε ιερό σύμβουλο της πόλης και της Ειρήνης. Τι λέμε για εκείνον που φέρνει προτάσεις ειρήνης και καταλλαγής; Δε λέμε ότι "κομίζει κλάδον ελαίας"; Θα την εξορίσουμε λοιπόν, από τον τόπο που γεννήθηκε; Θα αρνηθούμε την ιστορία μας και τα σύμβολά μας;

Τι να πούμε και για το αμπέλι με το έξοχο παράγωγό του, το κρασί, το παυσίλυπο, που κάνει τον άνθρωπο να ευθυμεί, να εκστασιάζεται και να ζει μοναδικές κι ευφρόσυνες στιγμές και τον συνοδεύει σε ώρες που σημαδεύουν και σφραγίζουν τη ζωή του. Τότε, που όλα τα ξεχνά και φωνάζει "έξω φτώχεια και καλή καρδιά". Είχε κι αυτό το θεό του. Εκείνον το σκανταλιάρη το Διόνυσο, που στολισμένος με κλάδους αμπέλου, πάνω στο θεικό του άρμα, με την κούπα στα χέρια, έπινε και κερνούσε κρασί τους ανθρώπους της υπαίθρου, που ανακατεύονταν με τη συνοδεία του και σε κατάσταση κραιπάλης, το έρριχναν στο γλέντι και στο χορό, στον έρωτα και στις ακολασίες. Ύμνοι ψάλλονταν για τη ζωή, τον έρωτα και το θεό του, που βγήκε από δύο θύρες κι από κει πήραν το όνομα κι έγιναν διθύραμβοι. Κι έγιναν το προζύμι για να φτάσουμε στις τραγωδίες, τα υψηλότερα και

αξεπέραστα μέχρι σήμερα παράγωγα του ανθρωπίνου πνεύματος.

Αυτά τα εθνικά μας σύμβολα, βάλθηκαν να μας στερήσουν οι Ευρωπαίοι. Εμείς θα στέρξουμε σ' αυτή την ταπείνωση; Να απαρνηθούμε την ιστορία μας, τον ίδιο τον εαυτό μας, να μείνουμε χωρίς ταυτότητα; Δεν το χωράει ο νους μου.

Και τι αντάλλαγμα μας προσφέρουν; Αν ανταλλάσσονται, ξεπληρώνονται και εξαργυρώνονται τέτοια πράγματα. Ας μην φορτώσουμε, όμως όλη την ευθύνη στους Ευρωπαίους. Ένα μεγάλο μέρος ευθύνης ανήκει και σ' εμάς. Τα άγια τοις κυσίν, που ακούστηκε! Κάποια πράγματα δεν είναι διαπραγματεύσιμα. Ήμασταν χώρα γεωργική· βιομηχανική δεν γίναμε ποτέ. Οι συγκυρίες βοήθησαν να ακμάσουν οι βιοτεχνίες. Τώρα τι είμαστε; Δεν το πολυξέρουμε, όπως δεν ξέρουμε και τι θα γίνουμε. Η γεωργία δέχθηκε καίρια πλήγματα και πνέει τα λοίσθια. Οι βιοτεχνίες δεν άντεξαν τον ανταγωνισμό των πολυεθνικών και εξαφανίστηκαν. Οι βιομηχανίες μας επιβιώνουν υποτυπωδώς. Το εμπόριο εξακολουθεί να υπάρχει αλλά και δω οι πολυεθνικές έχουν απλώσει τα πλοκάμια τους, κυνηγώντας το εύκολο και σίγουρο κέρδος εις βάρος των εγχωρίων προϊόντων και επιχειρηματιών. Αυτό που απομένει στη χώρα και κρατεί μια σταθερή θέση είναι οι υπηρεσίες, απαραίτητες, βέβαια, για κάθε ζωντανό οργανισμό, αλλά και αυτές για να αντέξουν, πρέπει να πλαισιώνονται από οικονομία υγιή, με ευρώστους όλους τους τομείς της και κυρίως της παραγωγής. Από κει έρχονται τα έσοδα· από τη διάθεση αγαθών και προϊόντων. χωρίς έσοδα όλα υποχωρούν· παίρνουν την κάτω βόλτα. Την ανάπτυξη διαδέχεται η στασιμότητα και η ύφεση, με κατάληξη το στρατόπεδο των τριποκοσμικών που ολοένα μεγαλώνει και πληθαίνει. Κι αρχίζει το ξήλωμα και το φτηνό ξεπούλημα, με αποκρατικοποιήσεις το επίσημο όνομα, σύγχρονο και ευρηματικό. Οι επιχειρηματίες ξέρουν καλά ποιό είναι το επόμενο βήμα μετά το ξεπούλημα της πραμάτειας τους. Πουλάμε την κρατική περιουσία, απαραίτητη για την υπόσταση και την ομαλή λειτουργία της Πολιτείας αλλά και για εκπλήρωση του κοινωνικού της έργου, που οφείλει να επιτελέσει απ' την μια, κι απ' την άλλη μεγαλώνουμε την εξάρτηση από το πανίσχυρο κεφάλαιο, που μας θέλει υπηρέτες και δούλους και - γιατί όχι - ανδράποδα. Έτσι ο ρόλος που απομένει κι έχουν τάξει για μας οι Ευρωπαίοι εταίροι μας, είναι να κρατάμε τα μπόσικα, να τους ξεσκονίζουμε και να μεταφέρουμε τις βαλίτσες τους. Αυτό καταφαίνεται και από την καταγραφή και καταχώρηση, στα επίσημα βιβλία τους, των Ευρωπαϊκών κατακτήσεων. Εκεί πουθενά δεν γίνεται λόγος για τα μεγάλα παράγωγα του ελληνικού πνεύματος, πάνω στα οποία στηρίχτηκε ο ευρωπαϊκός αλλά και ο παγκόσμιος πολιτισμός. Γιατί πώς διάολο γίνεται η Ευρώπη να φέρει ελληνικό όνομα, πολύ πριν οι σημερινοί κάτοικοί της την

ανακαλύψουν; Ούτε αυτό δε σκέφτηκαν; Και δέχτηκαν πως ο ευρωπαϊκός πολιτισμός ξεκινάει από την εποχή του Καρλομάγνου και η δημοκρατία με τη Magna Carta του Ιωάννη του ακτήμονα της Αγγλίας (1215 μ.Χ.) Τούτος ο “ακτήμονας βασιλιάς είχε μια περίεργη ιστορία, δηλωτική της απολυταρχίας, που τη μοιράζονταν με τους ευγενείς. Πρώτον η ανώμαλη άνοδός του στο θρόνο. Σκότωσε τον ανηψιό του, που ήταν ο νόμιμος διάδοχος. Δεύτερον κάποια στιγμή ήρθε σε διάσταση με τον πανίσχυρο, τότε, πάπα. Και, όταν εκείνος τον αφόρησε, έντρομος, έσπευσε στη Ρώμη για να δηλώσει μετάνοια, παραχωρώντας στον Πάπα και το βασίλειό του. Ο τελευταίος, εξαντλώντας όλη τη γενναιοψυχία του, μαζί με τη συγχώρεση, του επέστρεψε το βασίλειό του αλλά ... σαν φέουδο.

Τι θαυμάσια σκηνή! Βασίλεια προσφέρονται και βασίλεια χαρίζονται ή παραχωρούνται. Κατά τα άλλα ο Ιωάννης δεν είχε κτήματα· είχε μόνο ένα ολόκληρο βασίλειο στη διάθεσή του. Ήταν, όμως, φιλοπρόοδος. Και μόνο ύστερα από πιέσεις των ευγενών, που φαίνεται πως αδικούσε στη μοιρασιά, υπέγραψε εκείνο τον καταστατικό χάρτη, που περιόριζε τα απολυταρχικά δικαιώματα του βασιλέα και ευνοούσε την απονομή δικαίου στις λαϊκές τάξεις. Που σημαίνει πως οι ευγενείς φεουδάρχες είχαν τη δικαιοσύνη με το μέρος τους ενώ ο λαός ήταν, μόνιμα αδικούμενος.

Και ειδικοί και ειδήμονες ισχυρίζονται πως η Αθηναϊκή δημοκρατία γεννημένη 1.700 χρόνια πριν από το ιδιότυπο μόρφωμα της Αγγλίας, δεν μπορεί να αναγνωρισθεί, γιατί επέτρεπε τη δουλεία. Βλέπεις η φεουδαρχία και η δουλοπαροικία που βρίσκονταν, τότε, στην Ευρώπη σε πλήρη άνθηση δεν είχε δούλους· είχε σκλάβους που δεν πλήρωναν να τους αποκτήσουν κι είχαν δικαίωμα ζωής και θανάτου πάνω τους.

Όταν το σύστημα έφτασε στο απροχώρητο, σαν υποκατάστατό του βρέθηκε η αποικιοκρατία, με κύρια χαρακτηριστικά: η άγρια λεηλασία του πλούτου οικονομικού και πνευματικού και ο εξανδραποδισμός των κατακτημένων χωρών. Η εμπραγματοποίηση των ανθρώπινων όντων έφτασε στο κατακόρυφο. Το σκλαβοπάζαρο ωχριούσαν μπροστά σ' αυτές τις καινούργιες κοινωνικές εξελίξεις. Σήμερα τα μουσεία των πολιτισμένων και δημοκρατικών Ευρωπαίων είναι γεμάτα από λεηλατημένα έργα τέχνης αποικιοκρατούμενων λαών αλλά και δικών μας συληθέντων με την ανοχή των Τούρκων, που βολεύτηκαν με κάποιο ασήμαντο μπαζίσι. Έτσι αίθουσες ολόκληρες κοσμούνται με αγγεία, παιδικά παιχνίδια, κτερίσματα, χρυσά κομψοτεχνήματα, εργαλεία, νομίσματα, είδη οικιακής χρήσεως, όπλα, αγάλματα και αγαλματίδια και με όλα

τα συμπλέγματα και τις παρασιτάσεις απ' τη ζωφόρο του παρθενώνα, γνωστά σαν "ελγίνεια" μάρμαρα και ό,τι, βάζει ο νους του ανθρώπου. Αυτοί είναι οι Ευρωπαίοι πάντοτε διπρόσωποι, που, πριν από την Αναγέννηση, ήταν πάμφτωχοι σε έργα τέχνης. Πρώτα οι σταυροφορίες και μετά οι αποικίες, τους άνοιξαν τα μάτια και την όρεξη και με τα κλεμμένα αρχέτυπα και τη διαρπαγή του πλούτου τους, ανακάλυψαν το δρόμο για τις τέχνες και τον πολιτισμό.

Ας σταματήσουμε, όμως, τις διαδρομές στο χρόνο κι ας γυρίσουμε στο θέμα που μας καίει. Τι γίνεται με το αύριο; Τι άλλο ξέρουμε να κάνουμε; Τι δυνατότητες έχουμε και πώς θα τις αξιοποιήσουμε; Σε κάποιες άλλες παραγωγές το λόγο έχουν οι μεσάζοντες, αυτή η αγιάτρευτη πληγή, που ξεφτιλίζει τον παραγωγό και εκμηδενίζει τον καταναλωτή. Τι άλλο σηκώνει ο τόπος μας, πέρα απ' τις Μεσογειακές καλλιέργειες; Πεδιάδες πολλές δεν έχει τούτος ο βραχύτοπος. Έχουμε ορεινούς και ημιορεινούς χώρους, που μόνο η ελιά ευδοκιμεί. Κάνει λάδι απ' τα λιθάρια, όπως λέμε. Στα ξερικά μέρη ο καπνός και το σάρι δεν κάνουν μεγάλες αλλά ποιοτικές αποδόσεις. Το αμπέλι έχει τους χώρους του ν' απλωθεί αλλά δεν το αφήνουμε. Τα εσπεριδοειδή παρουσιάζουν ευπάθειες, που γονατίζουν τον παραγωγό και έτσι δεν έχουμε ελπίδες πάνω σ' αυτά να στηρίζουμε. Το ίδιο συμβαίνει και με τα οπωροφόρα. Για τα ενεργειοπαράγωγα φυτά πολλά ακούμε αλλά τίποτε δε βλέπουμε. Τι άλλο απομένει; Θα καλλιεργήσουμε ζαχαροκάλαμο, θα κάνουμε φυτείες καφέ; θα φυτέψουμε μπανάνες ή θα σπείρουμε ινδική κάνναβη, μαριχουάνα και παπαρούνα; Όπως αναποδογύρισαν τα πράγματα, δεν θα έμεναν στα αζήτητα. Όμως και το κλίμα ν' αλλάξουμε τίποτε δε θα πετύχουμε· μας έχουν προλάβει άλλοι. Τι λέτε, θα το ξεπεράσουμε με αυτοσχεδιασμούς, την ώρα που άλλοι έχουν καταστρώσει επιτελικά σχέδια, ή θα σταυρώσουμε τα χέρια και θα πούμε: πεπρωμένο είναι, δεν μπορούμε να το αποφύγουμε.

Υπάρχει βέβαια κι ο θεός, ο καλός θεός της Ελλάδας, τελευταία καταφυγή. Θα τον παρακαλέσουμε να κάνει το θαύμα του;

Μπορεί., όμως, ο θεός να θαυματουργεί εκεί όπου εμείς οι ίδιοι υπογράψαμε την καταδίκη μας; Πρέπει να το θέλουμε, να πιστεύουμε στο θαύμα και να εργαζόμαστε γι' αυτό ξεπερνώντας τον εαυτό μας. Αλλιώς το θαύμα δε συντελείται. Μετά τη συνθηκολόγηση δεν υπάρχουν διεκδικήσεις. Υπάρχει παραίτηση και υποταγή.

Πάνος Λαζαρόπουλος
Συγγραφέας

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Β' Μέρος

Καλόν είναι, εκτός από την καθ' όλα τέλεια οργάνωση της γιορτής, όπως είπαμε, να κάνουμε επίσης γνωστόν σε όσους δεν μπόρεσαν να παρευρεθούν και θέλουν να μάθουν ό,τι είπε ο εισηγητής κ. Γεώργιος Καλλιντέρης, Λυκειάρχης καθώς και όσα εν περιλήψει είπαν οι μαθητές και οι μαθήτριες για τους ευεργέτες των Σχολείων της Κονίτσης.

Σεβασμιώτατε, κύριε Δήμαρχε, κύριε προϊστάμενε της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, κύριοι εκπρόσωποι των πολιτικών, στρατιωτικών, αστυνομικών και λοιπών αρχών, κύριοι εκπρόσωποι των κληροδοτημάτων, κύριοι συνάδελφοι της πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κυρίες και κύριοι, αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες.

Πριν μερικά χρόνια έγινε μία στατιστική που αφορούσε την Ενωμένη Ευρώπη. Η στατιστική αυτή έβγαλε σαν συμπέρασμα ότι η Ήπειρος είναι η φτωχότερη περιοχή της Ενωμένης Ευρώπης. Η Ήπειρος κτισμένη πάνω σε βουνά και σε φαράγγια, απομονωμένη από την υπόλοιπη Ελλάδα έμεινε πίσω σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Όταν ο Θεός αποφάσισε να φτιάξει την Ελλάδα, έλεγε κάποιος χαριτολογώντας, κοσκίνισε το χώμα και το

μεν καλό το έριξε στη Θεσσαλία και στη Μακεδονία, τις δε πέτρες τις άδειασε στην Ήπειρο. Πάνω σ' αυτά τα ψηλά βουνά, σ' αυτούς τους γρανιτένιους βράχους και στην άγονη γη είναι δυνατόν να φυτρώσει κάτι καλό και ωραίο; Κι όμως τα ποσά δεν είναι πάντοτε ανάλογα είναι και αντιστρόφως ανάλογα και αυτό δεν ισχύει μόνον στα Μαθηματικά αλλά και στην καθημερινή ζωή. Έτσι στη "φτωχότερη περιοχή της Ευρώπης" γεννήθηκαν οι περισσότεροι ευεργέτες της Ελλάδος και η Ήπειρος αναδεικνύεται η πλουσιότερη περιοχή της Ευρώπης σε ευεργέτες.

Γι' αυτούς τους ευεργέτες ήλθαμε να μιλήσουμε σήμερα που γιορτάζουμε τους τρεις Ιεράρχες, τους κατ' εξοχήν ευεργέτες και προσιάτες της παιδείας. Οι σύλλογοι των καθηγητών του Γυμνασίου και του Γενικού Λυκείου αποφάσισαν να οργανώσουν αυτή την εκδήλωση, μια εκδήλωση τιμής και ευγνωμοσύνης για κείνους που από το περίσσευμά τους ή από το υστέρημά τους θέλησαν να ενισχύσουν την παιδεία της περιοχής μας αφήνοντας ένα κομμάτι της καρδιάς τους στην Κόνιτσα. Πρέπει ακόμη να ευχαριστήσου-

με εκείνους που ζουν ακόμη ανάμεσα μας και συνεχίζουν τον πατροπαράδοτο δρόμο των μεγάλων ευεργετών. Η ευχαριστία εκείνου που λαμβάνει, εκτός από το ότι τιμά τον ευεργέτη έχει και μια άλλη διάσταση. Τη διάσταση αυτή μας τη δίνει επιγραμματικά ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος, μεγάλος ανατόμος της ψυχής του ανθρώπου, ως εξής: " Η ευχαριστία του λαμβάνοντος ερεθίζει τον δίδοντα του δίδοναι μείζονα χαρίσματα", δηλαδή η ευχαριστία εκείνου που λαμβάνει προκαλεί εκείνον που δίνει, να δώσει περισσότερα.

Η απέρριπτη αυτή εκδήλωση περιλαμβάνει: α) Σύντομη αναφορά στη ζωή των ευεργετών.

β) Εορταστικούς ύμνους από το νεανικό τμήμα της Βυζαντινής χορωδίας της Μητροπόλεώς μας.

γ) Τραγούδια από την παιδική χορωδία του Δήμου.

δ) Κάτι από τις εργασίες που έκαναν οι μαθητές μας σε συνεργασία με τους καθηγητές τους πέρα από την επιμέλεια των μαθημάτων τους.

ε) Τέλος θα απονεμηθούν χρηματικά βραβεία στους αριστούχους μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου.

Ευχαριστούμε:

Τον πατέρα Χερουβίμ για τη συμμετοχή του στην εκδήλωση με το νεανικό τμήμα της Βυζαντινής χορωδίας της

Μητροπόλεως μας.

Τον κύριο Νικόλαο Τσιαλιαμάνη πρόεδρο του πνευματικού κέντρου του Δήμου μας και την κυρία Κων/να Μήλια υπεύθυνη της παιδικής χορωδίας του Δήμου για την παρουσίαση επίκαιρων τραγουδιών.

Την κυρία Φανή Ρούση, τον κύριο Γιάννη Λυμπερόπουλο, Νικόλαο Παπαχριστίδη από Αμερική, Δημήτριο Κούσιο, βρισκόμενο μεταξύ Βρυξελλών, Αθηνών και Κόνιτσας και τον κύριο Αλέξανδρο Δόβα από Αθήνα, οι οποίοι μας έδωσαν βιογραφικά στοιχεία των ευεργετών στους οποίους θα αναφερθούμε στη συνέχεια.

Ακόμη πρέπει να ευχαριστήσω τα μέλη της επιτροπής του κληροδοτήματος Ηρακλέους Παπαχριστίδη, την ειρηνοδίκη κυρία Ελισάβετ Πλατή, πρόεδρο, την Διευθύντρια του κέντρου Υγείας κυρία Άννα Θεοδώρου, γραμματέα και ιδιαιτέρως τον κύριο Ιωάννη Μαλάμη, ταμία, οι οποίοι μας παρέδωσαν 42 χρηματικά βραβεία συνολικής αξίας 6000 ευρώ περίπου, για τους αριστούχους μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου.

Ευχαριστούμε τον κύριο Δήμαρχο για την παραχώρηση της αίθουσας και όλους εσάς που κάνατε τον κόπο να έλθετε για να τιμήσουμε όλοι μαζί εκείνους που τίμησαν και τιμούν την παιδεία του τόπου μας.

Εκτός από τους ευεργέτες που ήδη αναφέρθηκαν είχαμε και έχουμε και κάποιους χορηγούς που ενισχύουν οικονομικά τα σχολεία μας σε διάφορες περιπτώσεις. Έτσι η Μητρόπολη και ο Δήμος μας ενισχύουν οικονομικά κάθε χρόνο την μεγάλη εκδρομή της Γ' Λυκείου. Ο κ. Τζουμέρκας από την Πουρνιά μας έδωσε ένα ποσό χρημάτων για να γίνεται κατά καιρούς μία εκδρομή σε κάποιο χωριό της επαρχίας μας. Το υποκατάστημα της Αγροτικής τράπεζας Κόνιτσας βράβευσε τους πρώτους μαθητές κάθε τάξεως Γυμνασίου και Λυκείου κατά τη φετινή χρονιά ανοίγοντάς τους από ένα τραπεζικό λογαριασμό και τέλος, η Eurobank δίνει τα τελευταία χρόνια 1000 ευρώ στο μαθητή που θα έχει το μεγαλύτερο βαθμό πρόσβασης στις εισαγωγικές εξετάσεις.

Στη σημερινή εκδήλωση πρέπει να τιμήσουμε και τους μαθητές μας.

Οι μαθητές των σχολείων μας εκτός από την επιμέλεια των μαθημάτων τους ασχολούνται πολλές φορές και με άλλες εργασίες ευρύτερου ενδιαφέροντος και συμμετέχουν σε πανελλήνιους διαγωνισμούς με επιτυχία. Έτσι κατά την περυσινή χρονιά

α) Στους περιφερειακούς καλλιτεχνικούς αγώνες πήραν δύο μαθητές μας το πρώτο και τρίτο βραβείο Βυζαντινής

μουσικής.

β) Σε πανελλήνιο διαγωνισμό με θέμα τον Απόστολο Παύλο βραβεύτηκαν δύο εργασίες μία σε μορφή αγιογραφίας και δεύτερη σε μορφή DVD. γ) Σε πανελλήνιο διαγωνισμό Αρχαίων Ελληνικών πήραν τιμητική διάκριση πέντε μαθητές μας.

δ) Μαθητής μας αναδείχτηκε πρωταθλητής σε Πανελλήνιους αγώνες καγιάκ εφήβων και ανδρών. Πραγματοποιήθηκε ακόμη: ε) Πρόγραμμα με θέμα τη χλωρίδα στις όχθες του Αώου. Και στ) Πρόγραμμα για την ισότητα των δύο φύλων σε διάφορες πτυχές της ζωής.

Κατά τη φετινή χρονιά:

α) Βραβεύτηκε μαθητής μας σε διαγωνισμό με θέμα την Ενωμένη Ευρώπη και το σχολείο.

Βρίσκεται σε εξέλιξη

β) Πρόγραμμα που αφορά τα προϊόντα της περιοχής μας

γ) Πρόγραμμα που αφορά τα επαγγέλματα και την αγορά εργασίας.

δ) Πρόγραμμα για την αγορά εργασίας με την οπτική του φύλου

ε) Τέσσερις μαθητές μετέχουν σε μαθήματα Ρομποτικής μεταβαίνοντας κάθε εβδομάδα στα Ιωάννινα. Μέχρι το τέλος της χρονιάς θα είναι σε θέση να μας παρουσιάσουν την κατασκευή ενός ρομπότι, ελπίζοντας ότι θα βρε-

θούν τα χρήματα που χρειάζονται για μια τέτοια κατασκευή.

Από όλα αυτά ένα μικρό δείγμα λίγων λεπτών θα σας παρουσιάσουμε από το DVD με θέμα τον Απόστολο Παύλο, διότι είναι συγχρόνως και μια διαφήμιση της ευρύτερης περιοχής της Κόνιτσας.

Κωνσταντίνος Α. Ρούσης

«Ήτοι Αρχή άνδρα δείκνυσι»

Γεννήθηκε στην Κόνιτσα την 30 Οκτωβρίου του 1929. Στο διάστημα της κατοχής -έφηβος ών- αναμίχθηκε ενεργά στην Αντίσταση εναντίον των κατακτητών. Με την απελευθέρωση εφοίτησε στην Ζωσιμαία Σχολή Ιωαννίνων. Στην συνέχεια ενεγράφη στην Φαρμακευτική Σχολή του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών από όπου έλαβε πτυχίο το έτος 1958.

Μετά την αποφοίτησή του επέστρεψε στην πατρίδα του, την Κόνιτσα, όπου ανέλαβε το φαρμακείο του πατέρα του. Άνθρωπος κοινωνικός, γενναιόδωρος και ανοιχτός σε όλους, γρήγορα κέρδισε την αγάπη και την εκτίμηση όλων των συμπολιτών του. Αναμίχθηκε ενεργά με τα κοινά, εξελέγη Δήμαρχος το 1959 και παρέμεινε στην θέση αυτή μέχρι το 1964.

Κατά την διάρκεια της θητείας του υπηρέτησε την Κόνιτσα και τους πολίτες

της όχι μόνο αφιλοκερδώς αλλά σε πολλές περιπτώσεις και με προσωπική οικονομική επιβάρυνση.

Ευεργέτησε πλήθος συμπολιτών του είτε εμμέσως είτε αμέσως, όπως μαρτυρούν όλοι όσοι των εγνώρισαν. Ιδού πως σκιαγραφεί την προσωπικότητα του Κωνσταντίνου Ρούση η νεκρολογία του Γιάννη Λυμπερόπουλου στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ (Αρ. 74, έτος Ζ' - Ιούνιος 1968):

“Ήταν ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ κι ο ΑΝΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΤΟΣ, μέσα σ’ αυτόν τον κόσμο του παράλογου και της ασυνενοχησίας, με τον οποίο μπορούσαμε να έχουμε διάλογο. Στο πρόσωπό του βλέπαμε όλη την καλή παράδοση και καλλιέργεια της Κόνιτσας αυτό που είχαμε αγαπήσει.... Ήταν πάντοτε η ΚΑΛΗ ΠΡΟΘΕΣΗ, η ΚΑΛΗ ΔΙΑΘΕΣΗ, το αποκούμπι του καθενός.

Ήταν ο ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ για τα μικρά και τα μεγάλα. Ήταν η γενναία κι αυθόρμητη ψυχή που τα αποτολμούσε. Ήταν ο ακούραστος που συνέχιζε. Ήταν ο συνεπής που δεν λοξοδρομούσε. Ήταν ο ανιδιοτελής που θυσιάσε τα πάντα για τους συνανθρώπους του, για τον τόπο. Ήταν η καρδιά του ΕΥΕΡΓΕΤΗ. Ήταν ο ΑΡΙΣΤΟΣ, ο ΑΞΙΟΣ της Κόνιτσας. Ήταν η προσωποποίηση της πίστης προς τον ΑΝΘΡΩΠΟ...”

Το 1963 ο Κωνσταντίνος Ρούσης έκαμε την κορυφαία προσφορά του στον τόπο που τόσο αγάπησε: edώρισε οικόπεδο επτά στρεμμάτων αντικειμενικής αξίας τότε 300.000 δρχ. για να ανεγερθεί το κτίριο του Γυμνασίου-Λυκείου Κόνιτσας. Δεν υπολόγισε τα χρήματα. Όπως ο ίδιος έλεγε: η γνώση θα δημιουργήσει ανθρώπους που θα πάνε τον τόπο μπροστά. Χρειαζόμαστε μορφωμένους και ικανούς ανθρώπους.

Η προσωπική του ακτινοβολία ξεπέρασε προσωπικές και πολιτικές αντιπαλότητες. Η προσφορά του αναγνωρίστηκε όντας ο ίδιος εν ζωή: Παρασημοφορήθηκε από τον βασιλέα ΠΑΥΛΟ τον Β΄ το 1964 με τον Σταυρό των Ταξιαρχών του Βασιλικού Τάγματος του Φοίνικος. Ο τότε Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας ο Β΄, τον ετίμησε με τον Μαγαλόσταυρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Την 25η Ιουνίου 1968, κατά τραγική σύμπτωση ταυτόχρονα με την έναρξη των εργασιών για την ανέγερση του Γυμνασίου - Λυκείου, η Κόνιτσα θρήνησε την απώλεια του επιφανέστερου τέκνου της:

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΡΟΥΣΗ

(...Ήταν για μας μια προϋπόθεση για ό,τι μας κρατούσε σφιχτοδεμένους με την ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΧΑΣΑΜΕ...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η μητέρα Αικατερίνη Ρούση και η σύζυγός του Βασιλική Ρούση συνεχίζοντας την γενναιοδωρία του για αρκετά χρόνια προσέφεραν ένα αξιόλογο χρηματικό ποσό (4.000 δρχ.) στον μαθητή -τρια που πρώτος τελείωνε το βτάξιο Γυμνάσιο.

Όλοι είμαστε ευγνώμονες!

Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος

Γεννήθηκε στο Πάπιγκο το 1837 από φτωχούς γονείς και εκεί έζησε τα παιδικά του χρόνια. Νωρίς έμεινε ορφανός και ανέλαβε καθήκοντα προστάτη της οικογένειάς του. Είχε ασυνήθιστη αγάπη στα γράμματα γι' αυτό οι προύχοντες του χωριού και ο Πρωτοσύγγελλος Ματθαίος τον προώθησαν στη Ζωσιμαία Σχολή στα Γιάννενα. Σπούδασε με υποτροφία και αποφοίτησε με άριστα.

Συνεχίζει σπουδές στην Αθήνα, με μοναστηριακά έξοδα, στη φιλοσοφική Σχολή. Οι Αρχαίοι Έλληνες τον συνεπαίρνουν. Ταυτόχρονα εργάζεται στην εφημερίδα "Έθνοφύλαξ" Ανακηρύσσεται διδάκτωρ και μόλις 24 ετών διορίζεται αρχισυντάκτης στον "Έθνοφύλακα".

Θερμός πατριώτης, μέσα από τις στήλες της εφημερίδας ξεσηκώνει άρχοντες και λαό για την ενίσχυση της Κρητικής Επανάστασης που ξεσπά. Σ'

αυτόν τον αγώνα γνωρίζεται με τον Αμερικανό Φιλέλληνα Samuel Howe του Ινστιτούτου Τυφλών PERKINS της Βοστώνης των Η.Π.Α., ο οποίος είχε έρθει στην Ελλάδα για να βοηθήσει τον αγώνα των Κρητών.

Ο Howe αναγνωρίζοντας τα προσόντα του τον καλεί στην Αμερική. Το 1867 φτάνει στη Βοστώνη. Διδάσκει στο Ινστιτούτο PERKINS τους τυφλούς σπουδαστές. Συνδέεται πιο στενά με τον προστάτη του, καθώς νυμφεύεται την κόρη του. Όταν ο Howe φεύγει απ' τη ζωή αναλαμβάνει τη διεύθυνση του Ιδρύματος και δραστηριοποιείται ιδρύοντας τυπογραφείο για τους τυφλούς και εγκαινιάζοντας νέες εκπαιδευτικές μεθόδους. Θεωρείται ο μεγάλος ευεργέτης των Τυφλών. Αναγνωρίζεται και από την Αμερικανική Κυβέρνηση, και στέλλεται ως εκπρόσωπός της σε διεθνή συνέδρια.

Δεν ξεχνά όμως και την πατρίδα του. Φροντίζει οικονομικά τα σχολεία του Παπίγκου. Το 1888 έρχεται στα Γιάννενα και ιδρύει τα "Καλλίνεια σχολεία".

Τα Εθνικά θέματα τον συγκινούν πάντα. Ιδρύει στη Βοστώνη την "Εθνική Ένωση" για την ενίσχυση του Μακεδονικού ζητήματος. Το ταμείο της θα βοηθήσει την δημιουργία Εθνικού στόλου. Οι απόδημοι Έλληνες συγκι-

νούνται και τρέχουν στο κάλεσμά του.

Μια ανησυχία του συνταράσσει. Η μόρφωση των παιδιών στη σκλάβια Ήπειρο. Ήθελε να ιδρυθεί σε μια πόλη δυτικά των Ιωαννίνων, Ανωτάτη Ελληνική Σχολή, εφάμιλλη των Γερμανικών. Καρπός αυτού του ονείρου του είναι η "Αναγνωστοπούλειος Γεωργική Σχολή" στην Κόνιτσα. Η προσφορά της στην περιοχή μας, αλλά και στην Β. Ήπειρο ήταν πολύ μεγάλη.

Ο Μιχαήλ Αναγνωστοπούλος άφησε την τελευταία του πνοή το 1906 σ' ένα χωριό της Ρουμανίας, σε μια περιοδεία του στις Ελληνικές Παροικίες των Βαλκανίων.

Τιμήθηκε στην Αμερική από το ίδρυμα PERKINS και από όλους τους απόδημους για τη δράση του.

Στη διαθήκη του φρόντισε όλα τα σχολεία που ίδρυσε. Η Αναγνωστοπούλειος Σχολή λειτούργησε αποδοτικά για αρκετά μεγάλο διάστημα.

Τα τελευταία όμως χρόνια το Διοικητικό Συμβούλιο της Σχολής θέσπισε χρηματικά βραβεία για όλους τους μαθητές του Λυκείου (Γενικού και Τεχνικού) που εισάγονται σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές.

Ακόμη χρηματικό βραβείο παίρνει και ο πρώτος μαθητής της Γ' Γυμνασίου και Γ' Λυκείου.

Μαθητές, γονείς, καθηγητές εκφρά-

ζουμε την ευγνωμοσύνη μας κι ευχόμεθα αιωνία η μνήμη.

Δεν θα πρέπει να παραλείψουμε πως το συμβούλιο της Αναγνωστοπούλειου Σχολής δώρισε στο Γυμνάσιο-Λύκειο τους πρώτους ΗΥ.

Ηρακλής Γεωργίου Παπαχρησιτίδης

Γεννήθηκε στην Κόνιτσα το 1891. Ήταν γιος του Γεωργίου και της Άννας Παπαχρησιτίδη. Ο πατέρας του εργάστηκε πολλά χρόνια ως Γραμματέας της Μητρόπολης.

Μαζί με τα τρία άλλα αδέρφια του, το Χρήστο, τον Αγησίλαο και τον Ιωάννη, μετανάστευσε πολύ νέος στην Αμερική. Στον πόλεμο του 1912-1913 ήρθαν και οι 4 στην Ελλάδα και πολέμησαν ως εθελοντές στο Μπιζάνι για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων, της Κόνιτσας και της Ηπείρου γενικότερα. Η ενέργειά τους αυτή δείχνει τη φλογερή τους αγάπη για την Ήπειρο και τη γενέτειρά τους. Ξαναέφυγαν για την Αμερική. Ο Ηρακλής παντρεύτηκε τη δασκάλα Μαθίλδη κι απέκτησε ένα γιο, τον Νικόλαο.

Η νοσταλγία της πατρίδας ήταν μεγάλη γι' αυτό και ξαναγύρισαν με τον αδελφό του Χρήστο στην Κόνιτσα και εγκαταστάθηκαν μόνιμα το 1929. Τα δύο αδέρφια από κοινού επένδυσαν όλα τα χρήματά τους εδώ στην Κόνι-

τσα αγοράζοντας κτήματα και δημιουργώντας αξιόλογη περιουσία με επιχειρήσεις, ξενοδοχείο και εστιατόριο. Αξιοποίησαν επίσης τα λουτρά των Καβασιλών με ξενοδοχείο, εστιατόριο κ.λ.π.

Ήρθε όμως ο πόλεμος του 1940 και έπαθαν πλήρη καταστροφή και στα λουτρά και στην Κόνιτσα. Οι Ιταλοί, υποχωρώντας έκαψαν το ξενοδοχείο και πήραν ομήρους στην Ιταλία τα δύο αδέρφια.

Μετά τον πόλεμο ο Ηρακλής Παπαχρησιτίδης δραστηριοποιείται και πάλι στην Κόνιτσα, με τη λειτουργία του ξενοδοχείου "ΠΙΝΔΟΣ". Το 1954 εξελέγη Δήμαρχος και πρόσφερε πολλά στον τόπο, που αγαπούσε.

Το 1956 πέθανε από καρδιακή προσβολή! Το ενδιαφέρον και η αγάπη του για την Κόνιτσα φαίνεται και στη διαθήκη του. Στο κληροδοτήμά του, που το διαχειρίζεται τριμελής επιτροπή υπάρχει όρος σύμφωνα με τον οποίο κάθε χρόνο προικοδοτούνται δύο ορφανά κορίτσια και βραβεύονται οι αριστούχοι μαθητές του Γυμνασίου (εξαταξίου τότε, σήμερα Γυμνασίου Λυκείου).

Τα σχολεία μας ευχαριστούν την επιτροπή του κληροδοτήματος και ειδικότερα τον διαχειριστή κ. Ιωάννη Μαλάμη για την απρόσκοπτη εδώ και 8

χρόνια εκτέλεση του όρου του κληροδοτήματος. Και για τον αείμνηστο Ηρακλή Παπακρησιτίδη εύχονται αιωνία η μνήμη.

Στρατηγός Κων/νος Δόβας

Γεννήθηκε στην Κόνιτσα το 1898, όπου και παρακολούθησε τις εγκύκλιες σπουδές. Άριστος μαθητής σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου εισήχθη στη σχολή Ευελπίδων, απ' την οποία αποφοίτησε με άριστα το 1918. Ανήλθε στα ανώτερα αξιώματα της στρατιωτικής ιεραχίας. Φοίτησε στην ανωτέρα σχολή πολέμου και στη Γαλλική σχολή πολέμου. Τιμήθηκε κατ' εξαίρεση αν και δεν ήταν Γάλλος.

Νυμφεύτηκε την Μαργαρίτα Λευκιάδου, αλλά δεν απέκτησε τέκνα.

Ο πόλεμος του 1940-41 τον βρίσκει Διευθυντή του τμήματος επιχειρήσεων του 3ου Γραφείου δηλ. των επιχειρήσεων στο θέατρο της Αλβανίας.

Ο Αλέξανδρος Παπάγος του είχε απόλυτη εμπιστοσύνη. Σ' όλη τη διάρκεια των επιχειρήσεων ο Κων. Δόβας εθωρείτο ο νους, ο οφθαλμός και το δεξί χέρι του Αρχιστρατήγου Παπάγου. Ήταν ακαταπόνητος εργάτης. Πολλές φορές εργάζετο πέρα από το ωράριο μέχρι τη βαθειά νύχτα. Είχε καταπληκτική ευχέρεια να συντάσσει διαταγές και υπομνήματα. Σ' αυτόν α-

ποδίδουν το περίφημο ανακοινωθέν της 28ης Οκτωβρίου, που ανήγγειλε την επίθεση των Ιταλών.

Ήταν πανέξυπνος και επιβάλλονταν όχι με το ύφος του ανωτέρου, αλλά με το παράδειγμα και την γοητεία.

Την περίοδο της Γερμανικής Κατοχής συνέχισε τον πόλεμο κατά τον Άξονος επί κεφαλής της μουσικής οργάνωσης "Όμηρος".

Το 1947 ήταν επιτελάρχης του Β' σώματος στρατού. Ανέλαβε την διοίκηση της 75ης ταξιαρχίας και την άμυνα της Κόνιτσας. Την 25η Δεκεμβρίου τραυματίστηκε στις επιχειρήσεις.

Το 1954 έγινε αρχηγός ΓΕΕΘΑ και αρχηγός του Στρατιωτικού οίκου του βασιλέως ως το 1967. Τον Δεκέμβριο του 1967 προσπάθησε να ανατρέψει την Δικτατορία, αλλά απέτυχε. Ο βασιλεύς έφυγε κι εκείνος σηκώνοντας το βάρος της αποτυχίας κάμφθηκε σωματικά και ψυχικά.

Του αφαιρέθηκαν όλα τα στρατιωτικά αξιώματα και τον Ιούλιο του 1975 πέθανε ως απλός στρατιώτης μόνο με τη γαλανόλευκη. Τον αποχαιρέτησαν ψάλλοντας τον Εθνικό ύμνο 2000 περίπου Έλληνες.

Όταν αποκαταστάθηκε η δημοκρατία αποδόθηκαν πάλι τα αξιώματα και η σύζυγός του έλαβε αξιοπρεπή σύνταξη.

Η εργατικότητα, η ταπεινοφροσύνη και η αφοσίωση στον καθήκον ήταν τα χαρακτηριστικά του.

Απέκτησε ένα μόνο περιουσιακό στοιχείο, ένα αξιόλογο ακίνητο στο κέντρο της Πρωτεύουσας. Επιθυμία του ήταν να διατεθεί σε κοινωφελή σκοπό.

Τέτοιος σκοπός θεωρήθηκε η βράβευση των τριών πρώτων Αριστούχων μαθητών των τάξεων του Λυκείου της γενέτειράς του Κόνιτσας.

Η Μαργαρίτα Δόβα ευγενής ψυχή αντάξια του συζύγου της εφρόντισε για την εκτέλεση αυτής της επιθυμίας.

Οι μαθητές του Λυκείου μας που απολαμβάνουν αυτή την ευεργεσία αλλά και παραδειγματίζονται από την ενάρετη ζωή των διαθετών, ευγνωμονούν.

Εριφίλη Οικονομίδου-Κούσιου

Η Εριφίλη, πρωτότοκη κόρη, μετά από τρία αγόρια, του Αλέξανδρου Οικονομίδα και της Αριστέας Στεφάνου, γεννήθηκε στην Κόνιτσα στις 22 Ιανουαρίου 1917, όπου και έζησε όλα τα μαθητικά της χρόνια. Το 1936, με προτροπή των γονέων της, αναχώρησε για το Βουκουρέστι Ρουμανίας όπου παντρεύτηκε, στις 26 Ιουλίου του ίδιου χρόνου, τον Κωνσταντίνο Χριστοδούλου Κούσιο, καταγόμενο επίσης από την Κόνιτσα αλλά που ζούσε

μόνιμα εκεί, με τον οποίο απέκτησε δύο αγόρια, τον Δημήτριο και τον Νικόλαο. Χάνοντας πρόωρα το μικρότερο της παιδί, αφοσιώθηκε αποκλειστικά στον πρωτότοκο Δημήτριο. Επέστρεψε στην Ελλάδα τον Αύγουστο του 1947, με σκοπό -σαν γνήσια Ηπειρώτισσα Μάνα- να κάνει το γιό της Έλληνα, κάτι που δεν αμέλησε σ' όλη την υπόλοιπη ζωή της.

Με την επιστροφή της στην Κόνιτσα βρέθηκε μέσα στα γεγονότα του τότε εμφυλίου πολέμου πρωτοστάτησε στην προσφορά των ηρωϊκών γυναικών της Κόνιτσας στην πατρίδα και αργότερα της απονεμήθηκε το μετάλλιο των Εξαιρέτων Πράξεων. Αργότερα στην Αθήνα εργάστηκε για αρκετά χρόνια στο τότε Υπουργείο Ανοικοδομήσεως. Δεν ακολούθησε τον σύζυγό της που μετανάστευσε το 1952 στον Καναδά, αλλά με πείσμα επέμενε ο γιός της να αποφοιτήσει από το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο της Ελλάδος. Από τότε αφοσιώθηκε στην δική του σταδιοδρομία, ακολούθησε την οικογένειά του για ένδεκα χρόνια (1983-1994) στις Βρυξέλλες του Βελγίου και κατάφερε να φανατίσει Ελληνικά και τον μοναδικό εγγονό της Κωνσταντίνο-Κούσιο. Παρά την ασθενική της κράση ήταν πάντα ενθαρρυντική για κάθε προσπάθεια δημιουργίας προσφέροντας ου-

σιαστική αλλά και ηθική βοήθεια σ' όλους, συγγενείς, γνωστούς, φίλους. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα, δεν διέκοψε ποτέ τους δεσμούς της με την γενέτειρά της, την Κόνιτσα και έφυγε ήσυχα και ξαφνικά στις 3 Ιανουαρίου 1997.

Ο γιός της Δημήτριος Κωνστ. Κούσιος, με πλήρη συναίσθηση για την πολλαπλή της συμβολή στην δική του εξέλιξη, αλλά και με ειλικρινή ευγνωμοσύνη σε μια Υπέροχη Μάνα και μια Γενναία Ηπειρώτισσα, καθιέρωσε το ετήσιο ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ, που απονέμεται από το (1998) στον νέο από τον Δήμο της Κόνιτσας που πέτυχε την μεγαλύτερη Βαθμολογία κατά την εισαγωγή του σε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Χώρας...

Κλέαρχος Παπαδιαμάντης

Γεννήθηκε στην Κόνιτσα το 1903, όπου και μεγάλωσε. Εργάστηκε στην αρχή στα Γιάννενα και αργότερα στην Αθήνα, όπου και πέθανε χωρίς να δημιουργήσει δική του οικογένεια. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του έμεινε άρρωστος, καθηλωμένος στο σπίτι του.

Αν και πέρασε ανέμελα τα νεανικά του χρόνια, όμως στο κρεβάτι του πόνου η σκέψη του ωρίμασε και είδε τα διάφορα γεγονότα της ζωής με φιλο-

σοφική διάθεση.

Τον τελευταίο καιρό οι αναμνήσεις της παιδικής του ηλικίας στη γενέτειρά του Κόνιτσα τον πλημμύριζαν. Η ιδέα της αξιοποίησης της Κόνιτσας κυριάρχησε στη σκέψη του. Η πρώτη υλοποίηση αυτής της ιδέας ήταν να διαθέσει 750.000 χιλιάδες δραχμές στο Δήμο Κόνιτσας για να κτιστεί το τουριστικό περίπτερο στα Πλατανάκια.

Έγινε η καλή αρχή και η ζωή του απέκτησε νόημα. Τα σχέδια του περιπέτρου και οι φωτογραφίες του κτιρίου, όπως σιγά-σιγά ανυψώνονταν πυρπόλησε τη φαντασία του και την καρδιά του με αποτέλεσμα να πάρει μια γενναία απόφαση. Διέθεσε το σύνολο σχεδόν της αξιόλογης περιουσίας του για την δημιουργία ενός ιδρύματος με το όνομά του, που έδρευε στην Κόνιτσα και έχει σκοπό την εκπολιτιστική ανάπτυξη της ιδιαίτερης πατρίδας του.

Τις σκέψεις και τα οράματά του διατύπωσε στη διαθήκη του, στην οποία δίνει σαφείς υποδείξεις και κατευθύνσεις σ' αυτούς που θα αναλάβουν την διοίκηση του ιδρύματος.

Η προσφορά του Κλέαρχου Παπαδιαμάντη, μεγάλου ευεργέτη της Κόνιτσας και το όραμά του για την ανάπτυξη της γενέτειράς του αποτελεί παράδειγμα ανιδιοτελούς αγάπης Έλληνα

πατριώτη.

Τα σχολεία της Κόνιτσας απολαμβάνουν μαζί με άλλους φορείς τις ευεργετικές συνέπειες του Ιδρύματος Παπαδιαμάντη.

Με χρήματα του ιδρύματος αγοράστηκε για το Γυμνάσιο μηχανή προβολής (Projector). Και στο Λύκειο η επιτροπή του Ιδρύματος ανέλαβε τον εξοπλισμό για την δημιουργία αίθουσας αναγνωστηρίου, στην οποία δόθηκε και το όνομά του ευεργέτου.

Λίγα λόγια Ευχαριστίας

Ετούτος ο μικρός μας ιδιαίτερος τόπος είχε την τύχη να σηματοδευτεί από το πέραςμα ευεργετών.

Ο πρώτος που ευεργέτησε με το λόγο του ήταν ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Η παραίνεση του “χτίστε σχολεία” και η άποψη του ότι η μόρφωση και η παιδεία δίνει άλλη υπόσταση στον άνθρωπο αφύπνισε. Ο λόγος του κινητοποίησε ευγενείς ψυχές και τις μετέτρεψε σε ευεργέτες του έθνους.

Πολλοί τότε αλλά και στα μετέπειτα χρόνια ευαισθητοποιημένοι από το φλογερό κήρυγμα του πατροκοσμά ίδρυσαν και συντήρησαν σχολεία και προώθησαν την παιδεία του γένους.

Όλοι αυτοί οι ευεργέτες της παιδείας ήταν άνθρωποι που αναγνώρισαν

το μεγαλείο της μόρφωσης, ανακάλυψαν τη δύναμη που κρύβει η καλλιέργεια του πνεύματος και δεν κατανάλωσαν τα υλικά αγαθά υπηρετώντας ματαιοδοξίες αλλά τα αξιοποίησαν προσφέροντάς τα στον αγώνα της μόρφωσης.

Ήταν άνθρωποι που αναγνώρισαν τον αγώνα και τις φιλότιμες προσπάθειες και τα μέσα που έχουμε εμείς σήμερα. Μαθητών που τα χρήματα των κληροδοτημάτων ήταν απαραίτητα μέχρι αναγκαία στις μαθητικές και φοιτητικές ανάγκες και δραστηριότητες.

Τέτοιοι άνθρωποι εξακολουθούν και σήμερα να βραβεύουν το δικό τους αγώνα, τον αγώνα των μαθητών που ίσως στην πλειοψηφία του δεν στερούνται αλλά έχουν ανάγκη αναγνώρισης και κινήτρων.

Χαιρόμαστε και νιώθουμε υπερήφανοι γι' αυτήν την τιμή και την αναγνώριση. Σε όλους τους ευεργέτες εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας για την υλική και ηθική υποστήριξη, για το παράδειγμα της ευποιΐας, αναγκαία προϋπόθεση για να καταφέρουμε να πορευτούμε σ' αυτόν τον εξοντωτικό υλικό αλλά λειψό σε ψυχή κόσμο.

Σας ευχαριστούμε από βάθος καρδιάς

ΠΑΝΩΡΑΙΑ Φ. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η νύφη που ήταν ... άντρας

Σε κάθε χωριό, τότε που τα χωριά μας έσφουζαν από κόσμο, υπήρχαν και κάποιοι χωρατατζήδες που με τις "κασκαρίκες" τους προκαλούσαν το γέλιο στους κουρασμένους, από τη βιοπάλη, κατοίκους της υπαίθρου.

Ένας τέτοιος τύπος ήταν και στο χωριό μου και τον αποκαλούσαν φόρο, υποκοριστικό του Νικηφόρου.

Στη γερμανική κατοχή ο κόσμος πεινούσε και πιο πολύ οι κάτοικοι των πόλεων, γιατί στις πόλεις τα τρόφιμα ήταν δυσεύρετα. Στα χωριά λίγο με τους κήπους και τα χωράφια, λίγο με τα κτηνοτροφικά προϊόντα μετρίαζαν το κακό.

Κάποια χωριανή μας που έμενε στα Γιάννινα (Καραβατιά) βρήκε την ευκαιρία να προξενολογήσει και μερικές κοπέλες του χωριού μας δίνοντας μ' αυτόν τον τρόπο την ευκαιρία και στα συμπεθέρια να βγουν προς το χωριό κι έτσι είχαμε το "τερπνόν μετά του ωφελίμου". Δηλαδή και παντρολογήματα να 'χουμε και "ζιαφέτια" με φαγοπότι και γλέντια.

Ο Φόρος, ο χωρατατζής, δεν άφησε την ευκαιρία με το ξάνοιγμα του χωριού μας προς την πρωτεύουσα και εξαντλώντας τις φάρσες στο χωριό σκέφτηκε να επεκτείνει τη δραστηριότητά του και προς την πόλη.

Στις επαφές με τα σύρτα και τα φέρνα στην Καραβατιά επισήμανε και τον τύπο που θά'κανε τη φάρσα. Ήταν ο Μήτσο Χάνος, ένας ανθρωπάκος που όποια γυναίκα έβλεπε, με τη φαντασία του νόμιζε ότι θα τον έπαιρνε κιόλας.

Έτσι τον ήξεραν όλοι και τον πείραζαν χω-

ρίς εκείνος να παρεξηγείται ποτέ του και μάλιστα δεχόταν με μεγάλη ευχαρίστηση τα πειράγματα.

Ο Μήτσο Χάνος λοιπόν βλέποντας τόση αναμπομπούλα στην Καραβατιά να κουβαλιούνται τόσες νύφες απ' τα χωριά νόμισε ότι τού'φεξε κι αυτουνού το τυχερό.

Τον περίλαβαν λοιπόν τα σαΐνια της Καραβατιάς και αφού συνεννοήθηκαν με το Φόρο, κανόνισαν και τα προξενιά με συνάντηση της νύφης και του γαμπρού σε κάποιο σπίτι.

Πετούσε από τη χαρά του ο καημένος ο Μήτσο Χάνος και την κανονισμένη μέρα περίμενε ντυμένος τα καλά του τη νύφη απ' το χωριό.

Έφεραν τη ... νύφη απ' το άλλο δωμάτιο μπογιατισμένη, με το μαντίλι της χωριατοπούλας και το μακρύ λουλουδάτο φουστάνι, την είδε ο υποψήφιος γαμπρός και "θιάμαξε".

Έγιναν τα κεράσματα, είπαν κι ένα σωρό ευχές και μετά λέει αυτός που έκανε και το προξενιό.

- Τώρα ας παν' τα παιδιά στο διπλανό δωμάτιο να πουν τα δικά τους.

Έτσι κι έγινε. Όμως δεν πέρασαν λίγα λεπτά και ο φουκαράς ο ... γαμπρός διαπιστώνοντας ξαφνικά ότι η νύφη ήταν ... άντρας, το βάζει στα πόδια έντρομος και όπου φύγει φύγει, ενώ στο σπίτι γίνεται πανδαιμόνιο από τα γέλια με τη φάρσα του αμίμητου Φόρου, που για αρκετόν καιρό τη μολογούσαν και γελούσαν σ' όλο το χωριό.

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ DON BRUNO MARTIGNON
Υπολοχαγού ιερέα του τάγματος αλπινιστών "CIVIDALE"
της μεραρχίας JULIA.

Απόσπασμα από το βιβλίο του GUIDO AVIANI FULVIO

"ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΩΟΥ" UDINE 2000.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΧΡ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ)

Συνέχεια από τα προηγούμενα

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

1η Νοεμβρίου 1940

Δόθηκε διαταγή να ενισχυθεί η δράση των λόχων με τη συνδρομή των όλμων. Ο Noacco, χωρίς να χάσει χρόνο δραστηριοποιήθηκε και άρχισε να γεμίζει τους σωλήνες με τα βλήματα. Οι Έλληνες, που στο μεταξύ είχαν συγκεντρωθεί στη κορυφή της πλαγιάς, υποχρεώθηκαν να συνεχίσουν την υποχώρησή τους βαλλόμενοι από τα ντουφέκια και από τους όλμους μας. Το επεισόδιο έγραψε τον επίλογό του στις προμήθειες του τάγματος. Από την απέναντι ράχη στο ύψος της Φούρκας το ελληνικό πυροβολικό τις περίμενε στο διάσελλο του υψόμετρου 1651 και άρχισε να βάλει εναντίον τους με μανία. Το κομμάτι αυτό, για ακόμη μεγαλύτερη ατυχία, ήταν ακάλυπτο και δεν υπήρχε άλλη οδός πιο καλυμμένη ή κρυμμένη που να μπορούσε να διανυθεί. Σ' εκείνο το βομβαρδισμό χάσαμε μερικά μουλάρια και υπήρξαν ορισμένοι τραυματίες, όμως η σωφροσύνη και η πρόβλεψη του υ-

πεύθυνου αξιωματικού, του υπολοχαγού Mao, μπόρεσαν να αποτρέψουν την καταστροφή που όλοι φοβόμασταν. Μονάχα τέσσερα βλήματα έφτασαν στο βάθος της πορείας των στρατιωτών και όταν πληροφορήθηκα την ατυχία που συνέβη στους συνοδούς των μουλαριών, μη γνωρίζοντας επακριβώς το μέγεθος των τραυματισμών, ζήτησα από τον Συνταγματάρχη να γυρίσω πίσω για να τους συνδράμω.

Βρισκόμασταν κοντά στο διάσελο του υψώματος 1731 και το 13° πυροβολικού είχε τοποθετήσει δυό κανόνια κοντά στις δυό μικρές λίμνες. Λίγο πιο μακριά, στη νότια πλαγιά του βουνού, δυό Έλληνες κοίτονταν ανάσκελα μέσα σε ένα λουτρό αίματος. Η ακριβής σκόπευση των όλμων των ογδόντα ένα χιλιοστών επιβοήθησε την κατάληψη του υψώματος 1810 από τον 76° λόχο, μια εστία πυρός πίσω από ένα δένδρο είχε ήδη εξουδετερωθεί και οι Έλληνες αποσύρονταν στο κοντινό ύψωμα 1855.

Όλα αυτά με έκαναν να πιστέψω ότι έχω αρκετό χρόνο για την αποστολή μου, γιαυτό δεν ρώτησα τίποτε άλλο και έφτασα τη νύχτα στη θέση όπου εί-

χαν δεχτεί αιφνιδιασμό οι προμήθειές μας, αλλά δεν βρήκα κανένα εκεί.

Γύρισα πίσω επιταχύνοντας το βήμα μου, όμως η ανηφόρα, η απόσταση και η κούραση επιβράδυναν το βάδισμα και εξαιτίας του σκότους και του πυκνού δάσους δεν ήξερα πλέον προς τα πού να πάω. Τί να κάνω; Ποιο μουλαρόδρομο είχε ακολουθήσει το τάγμα; Ήξερα ότι ένας λόχος είχε στρίψει αριστερά, ήξερα ότι προορισμός ήταν η Σαμαρίνα, αλλά πού ήταν αυτό το χωριό, όταν δεν ήταν δυνατό να διακρίνεις ένα άνδρα σε απόσταση πέντε μέτρων; Έξυσα το κεφάλι μου με την κυριολεξία του όρου, μετανοιώνοντας που μπήκα σε αυτή την περιπέτεια, αποφάσισα να κατέβω προς το χείμαρρο και έπειτα από δύο ώρες περπάτημα έφτασα εκεί, όμως όταν ήμουν στις όχθες του αντιλήφθηκα ότι έπρεπε να τον διασχίσω. Σε ποιο σημείο όμως; Αναψα δεν ξέρω και εγώ πόσα σπέρτα για να βρώ ένα ίχνος μονοπατιού η περάσματος από κάποιον, αλλά δεν διακρίνονταν τίποτα, μονάχα δύο βουνά και ένας τοίχος από βράχους στα αριστερά ενάντια στον οποίο ο χείμαρρος μου έκλεινε το δρόμο. Η αμφιβολία ότι το τάγμα είχε ακολουθήσει το μονοπάτι στη μέση της πλαγιάς με βασάνιζε. Ξαναπήρα τον δρόμο προς τα πίσω με την ελπίδα ότι κάποιος άγιος θα με βοηθούσε! στη χειρότερη περίπτωση θα σταματούσα και θα περίμενα την ομάδα εφοδιασμού. Είχα ήδη διανύσει δια-

κόσια μέτρα ανηφόρας όταν αντιλήφθηκα ένα φώς μακριά και με ένα σπέρτο στο εσωτερικό του κράνους έκανα ένα σήμα. Πήρα απάντηση και λίγο καθυσυχασμένος, ύστερα από τόση αβεβαιότητα, βάδισα προς την κατεύθυνση εκείνου του φωτεινού σήματος. Ήταν η διοίκηση της μεραρχίας που κατευθύνονταν στη Σαμαρίνα.

Έτσι έμαθα ότι κατά τις 19 μ. μ. ο 20ος λόχος είχε μπει μέσα στο χωριό χωρίς μεγάλες δυσκολίες αφού προηγουμένως είχε αντικατασταθεί από τμήματα του τάγματος Τζεμόνα στο υψόμετρο 1856 που είχε καταλάβει την γραμμή των διάσελων (από υψόμετρο 1441 ως υψ. 1856). Οι πέντε αλπινιστές της εμπροσθοφυλακής (Cori, Peterle, Del Pozzo...) μπήκαν στο χωριό από τη μεριά της εκκλησίας και δεν βρήκαν κανένα άλλο εκτός από ένα γέρο. Ο λοχαγός D'Alessandro θέλησε να συνδράμει την περίπολο και η μοναδική έφοδος που πραγματοποιήθηκε ήταν ενάντια σε ένα φούρνο ... που είχε ακόμη ζεστό ψωμί.

Μπήκα στη Σαμαρίνα και βρήκα το χωριό χωρίς τους κατοίκους διότι είχαν διαφύγει. Η ορθόδοξη εκκλησία είχε μια μεγάλη σκεπασμένη είσοδο, που άνοιγε μπροστά στη δεξιά πλευρά, κάτω από την οποία βρήκα την διοίκηση του τάγματος που, έχοντας "κατασχέσει" κάποια πράγματα από τις εγκαταλειμμένες αποθήκες, μπόρεσε να ανάψει φωτιά για να μαγειρέψει

αυτό το οποίο είχαν καταφέρει να βρουν. Η κατάσχεση, αντιλήφθηκα πολύ γρήγορα, δεν αφορούσε μονάχα τα φαγώσιμα και δεν έγινε μονάχα από πλευράς της διοίκησης διότι (η ιστορία πρέπει να τα καταγράφει όλα) ορισμένα ποτήρια τσίπουρο (και υπήρχε μάλιστα και κονιάκ) άρχισαν γρήγορα να δείχνουν τα αποτελέσματά τους μέσα στα άδεια στομάχια. Δεν ξέρω τι κατάληξη είχε το γουρούνι που σκότωσε ο λοχαγός D' Alessandro στην είσοδο του χωριού, γνωρίζω πολύ καλά, αντίθετα, την κατάληξη εκείνων των κοτόπουλων που οι αλπινιστές Rianza και συντροφιά μαγείρευαν στο σπίτι αριθμός 62 όταν τους αιφνιδίασε ο λοχαγός. Αυτή η επίπληξη επαναλήφθηκε για μερικές ημέρες σαν απειλή ενάντια στους κυνηγούς των κοτόπουλων. Πολλοί αλπινιστές, εφοδιάστηκαν καλά στη Σαμαρίνα: φασόλια, αλεύρι, φύλλα καπνού, καρύδια, δραχμές. Όποιος λιγότερο θαρραλέος ή πιο τίμιος, δεν κατάφερνε να προμηθευτεί κάτι, προσπαθούσε να το αρπάξει από τους συναδέλφους. Και όπως συμβαίνει όταν ο άνθρωπος εγκαταλείπεται στον εγωισμό του, τον οποίο δικαιολογεί εξαιτίας των περιστάσεων, στη Σαμαρίνα επίσης ξεπεράστηκαν τα όρια. Οι αλπινιστές και το πυροβολικό όπου μπόρεσαν να βάλουν τα χέρια τους τα έβαλαν. Το πιο μεγάλο "λάφυρο" ήταν οι κουβέρτες. Και όποιος διαμαρτύρονταν ενάντια σε αυτές τις απα-

ράδεκτες απαλλοτριώσεις ήταν αυτός που σε τελική ανάλυση αποδεικνύονταν ο περισσότερο άπληστος:

"Κάτω τα χέρια από αυτή την κουβέρτα! Δεν είναι δική σου: Θα σε δέσω στο δέντρο να ξέρεις...", φώναζε ο D' Alessandro στους αλπινιστές, και όταν το άτομο υπό την απειλή της τιμωρίας, άφηνε το λάφυρο, τότε να τι έλεγε ο λοχαγός στον υπασπιστή του: "Trucchi, πάρτην από εδώ!" "Πού να την πάω;" "Στα μουλάρια ηλίθιε".

Οι λόχοι βρίσκονταν τοποθετημένοι στα υψώματα γύρω από το χωριό όπου άρχισαν να συγκεντρώνονται οι στρατιώτες των άλλων τμημάτων.

Η κούραση μου είχε κόψει την όρεξη! Δέχτηκα από τον Righes μερικά καρύδια και αντί για δείπνο προτίμησα την κουβέρτα που ο υπεύθυνος μου είχε ετοιμάσει για έναν καλό ύπνο. Σημείωση: Ρώτησα, μετά τη λήξη του πολέμου, την εντύπωση των κατοίκων της Σαμαρίνας σχετικά με τις "κατασχέσεις" που είχαν γίνει κατά τη διάρκεια του περασμάτος μας από εκεί και μου δόθηκε η απάντηση ότι αυτές ήταν ασήμαντες σε σύγκριση με αυτές που υπέστησαν από πλευράς των Ελλήνων.

2 Νοεμβρίου

Κατά τη διάρκεια της νύχτας έφτασαν στη Σαμαρίνα πολλά τμήματα της Μεραρχίας και όλες οι ανώτερες διοικήσεις. Κάποιος κακόπιστος αλπινιστής, στον οποίον είχαν φτάσει τα νέα των γεγονότων της Φούρκας είπε:

συζήτηση σχετικά με τον τύπο του όπλου που είχε πυροβολήσει που τελείωνε με δηλώσεις χαρακτήρα εκστρατείας: "Είναι ντουφέκι!" "Όχι είναι ένα 38!"

"Μα τι λέτε είναι ένα 91, από αυτά που χρησιμοποίησαν εκείνη τη φορά για να απελευθερώσουν τους "Tabars" (αναφερόμενοι στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο), έλεγε κάποιος για να πειράξει τους αλπινιστές σλαβικής καταγωγής που ήταν αρκετοί μέσα στο τάγμα. Ο "Tabar" πειραγμένος στον εγωισμό του δεν έχανε την ευκαιρία για να απαντήσει με την χαρακτηριστική προφορά του: "εκείνη την φορά δεν δούλευαν καλά, και κατεβήκαμε εμείς και τα περάσαμε με βαζελίνη, τώρα δουλεύουν Για ακούστε τα."

Στην ξύλινη γέφυρα μπροστά από την Μπριάζα μια ομάδα ανθρώπων ήλθε να μας συναντήσει χειροκροτώντας και φωνάζοντας "Εβίβα". Μπήκε μέσα στο χωριό ο 20ος λόχος, ενώ τα άλλα τμήματα περίμεναν στις όχθες του χείμαρρου. Από μακριά, από την κατεύθυνση της Σαμαρίνας, έφτανε η νηχώ από οβίδες κανονιού. Αυτό ανησυχούσε: και ακόμη χειρότερα όταν νωρίς το απόγευμα είδαμε να περνούν, για δεύτερη φορά μέσα στην ημέρα, τα ελληνικά αεροπλάνα κατευθυνόμενα προς τα εκεί και ακούσθηκε καλά το σκάσιμο των βομβών και το κροτάλισμα του μυδραλιοβόλου. Υπήρχε η υποψία κάποιου καινούριου

ατυχήματος στα δύο τάγματα που είχαν μείνει πίσω μας, αλλά δεν υπήρξαν σίγουρες πληροφορίες παρά όταν έφτασε στην Μπριάζα η διοίκηση της Μεραρχίας. Το χωριό της Μπριάζας ήταν χωρισμένο σε δύο τμήματα ξεχωριστών σπιτιών. Στην Ιταλία θα μπορούσαμε να τα αποκαλέσουμε Βόρεια Μπριάζα και Νότια Μπριάζα. Το βόρειο τμήμα αποτελούνταν από παλιά σπίτια, και το νότιο από πιο πρόσφατα που είχαν γύρω τους κήπο. Ήταν ένα ορεινό κέντρο που, ακόμα και αν ήταν πολύ μακριά από την ιδέα που εμείς έχουμε περί άνετης διαβίωσης, δεν στερούνταν σίγουρα κάποιων ανέσεων και ενδιαφέροντος. Ζούσε εκεί ένας πληθυσμός μέρος του οποίου ήταν ελληνικός και μέρος ρουμάνικος που σε μικρό βαθμό είχε προσμίχθει στο παρελθόν και άσχημα αναμιγνύονταν εκείνη τη φορά. Η ομιλούμενη γλώσσα μαρτυρούσε αυτή την ανάμειξη των φυλών, απομακρυνόμενη ακόμη και από την τραχεία διάλεκτο των ορεσείβιων. Ίσως αυτό το φαινόμενο συμβίωσης δύο πληθυσμών που δεν τα πήγαιναν και τόσο καλά μεταξύ τους μπορούσε να εξηγήσει την εορταστική υποδοχή που έγινε στους Ιταλούς, αν δεν θέλουμε να σκεφτούμε μια απρόσμενη αλλαγή συμπεριφοράς λόγω καιροσκοπισμού.

Κουρασμένος να περιμένω την διαταγή στους λόχους να καταλάβουν το χωριό, μπήκα μέσα με τον βοηθό μου με

"Οι πέσε κάτω".

Κάποιος αξιωματικός, μέσα στο κεφάλι του οποίου δεν υπήρχε άλλη σκέψη παρά η άφιξη στην Αθήνα και η τελετή υποδοχής, χωρίς να υπολογίσει το δρόμο που μας κρατούσε μακριά και από το ένα και από το άλλο, ρώτησε ένα συνάδελφο αν είχε πάρει μαζί του την επίσημη στολή του.

"Ας κερδίσουμε τον πόλεμο και μετά θα το σκεφτώ!", απάντησε ο άλλος. Δύο φράσεις, δύο νοοτροπίες, δύο άκρα, που θέλω να σημειώσω χωρίς να κρίνω.

Ο συνταγματάρχης Darino, συναντώντας με, με ρώτησε για το ηθικό των στρατιωτών και στην απάντησή μου ότι το τάγμα Cividale ήταν πάντοτε σε φόρμα πρόσθεσε:

"Είμαι πολύ ευχαριστημένος με αυτούς τους αλπινιστές!"

Ξεκινήσαμε από τη Σαμαρίνα όταν έβγαιναν οι πρώτες ακτίνες του ήλιου από την κορυφή ενός βουνού. Στις ανατολικές κορυφές της Σαμαρίνας φαίνονταν οι αλπινιστές του τάγματος Gemona που περπατούσαν. Σταματήσαμε σε ένα διάσελο προτού να αρχίσουμε την πορεία κατά το μεσημέρι, ενώ κάποιος αξιωματικός, με μερικούς αλπινιστές, είχε πάει μπροστά για αναγνώριση.

Ο μουλαρόδρομος που πήγαινε στην Μπριάζα διέσχισε την ανατολική πλευρά της Γκούριτσας και της Λιάνουρας και, περνώντας από ένα ξυ-

λουργείο γύρω στα 1500 μέτρα υψόμετρο, συνέχισε στην ίδια πλευρά του Σμόλκα για να φτάσει σε μια μύτη που βρίσκονταν απέναντι από το χωριό. Ο 16ος λόχος είχε μια διαφορετική διαδρομή από αυτή που ακολούθησε το υπόλοιπο τάγμα: γύρισε από την δυτική πλευρά της παπαδορράχης και βρέθηκε πάνω από τη Μπριάζα από τη βόρεια πλευρά. Ενώ η δική μας πορεία ήταν σχετικά άνετη ο 16ος λόχος αντιμετώπισε μια πολύ δύσκολη διαδρομή ανάμεσα σε αυτούς τους βραχώδεις γκρεμούς. Φτάσαμε στη Μπριάζα (το όνομα Μπριάζα είναι στη ρουμανική γλώσσα, στην ελληνική γλώσσα το χωριό ονομάζεται Δίστρατο) όταν έδυε ο ήλιος. Το ταξίδι μας είχε κουράσει, όμως πολλά μικρά επεισόδια της πορείας μας είχαν ανεβάσει το ηθικό κάνοντάς μας σε τελική ανάλυση εύθυμους. Ο υπολοχαγός Crea είχε δέσει μαζί με τα μουλάρια της διμοιρίας των όλμων του όλα τα γαϊδουράκια που είχε βρεί και κάθε γάιδαρος είχε το φορτίο του από σακίδια, κουβέρτες Σαμαρίνας, και κιβώτια με πυρομαχικά έτσι ώστε να ελαφρύνει από το βάρος τους άνδρες και τα μουλάρια, ακόμη και ορισμένοι αλπινιστές είχαν προμηθευτεί κάποιο προσωπικό γάιδαρο για να τους μεταφέρει το σακίδιο. Κατά μήκος της χαράδρας μας έφτανε ο ήχος κάποιου ελληνικού όπλου και κάποια ασθενής απάντηση ιταλικού ντουφεκιού. Τότε άρχισε η

την αφηρημένη ελπίδα (γιατί να μην το πώ;) να βρώ λίγο ψωμί για το στομάχι μου που νήστευε εδώ και δυό μέρες.

Οι στρατιώτες του 20ου λόχου, που δεν βρίσκονταν όσο αφορά αυτό το ζήτημα σε καλύτερη κατάσταση από τη δική μου, με είχαν προλάβει. Ακόμη περισσότερο, ορισμένοι είχαν "βουλευτεί" καλά, ενάντια στις επιπλήξεις του λοχία Gori. Ένας Ρουμάνος που ήξερε κάποια γαλλικά τους έκανε τον οδηγό και σκέφτηκα ότι αυτός ο άνθρωπος θα μπορούσε να χρησιμεύσει και για τη δική μου περίπτωση. Έστρωσα μαζί του μια συζήτηση που είχε στόχο να αποτελέσει την αρχή για κάτι πιο άμεσο και αναγκαίο. Αυτός με πληροφόρησε ότι πολύς κόσμος είχε διαφύγει στα βουνά, φοβούμενος τους "ιταλούς μακελάρηδες" και ότι οι "αποθήκες" είχαν λεηλατηθεί από τους έλληνες στρατιώτες και κατόπιν κλείστηκαν από τους ιδιοκτήτες τους που διέφυγαν στο Μέτσοβο. Ενώ βαστούσε η συζήτηση λίγα καρύδια μετρίαζαν την παθιασμένη προσοχή μου σε όσα άκουγα. Ο βοηθός μου, στο μεταξύ, προσδεμένος σε λιγώτερες επιφυλάξεις αξιοπρέπειας, μπήκε σε ένα σπίτι και, προσφέροντας παράσημα και εικόνες, κατάφερε να βάλει κάτι μέσα στο σακίδιό του. Το ζήτημα των παράσημων ερέθισε και άλλους να τα αποκτήσουν και κατ' αυτό τον τρόπο καταλήξαμε στο σπίτι ενός συγγενή του παπά της ενορίας. Απρόσμενα ο διερμηνέας έ-

φυγε και ήταν κρίμα διότι δεν μπορούσαμε πλέον να καταλαβαινόμαστε: όμως υπάρχει μιά γλώσσα, αυτή της ανάγκης, που στις πιο δύσκολες συνθήκες μας ενώνει όλους μέσα στη μεγάλη ανθρώπινη ενότητα του συναισθήματος. Αυτή η γλώσσα, εκείνη τη βραδιά, πήρε τη θέση της κοινής μας άγνοιας. Αφού τοποθετήθηκαν ορισμένα δέρματα κασίκας γύρω από ένα πολύ χαμηλό στρογγυλό τραπέζι, τα μικρά παιδιά αυτής της οικογένειας κάθησαν γύρω με τον ανατολίτικο τρόπο. Η μητέρα έφερε ένα μεγάλο καρβέλι από αλεύρι καλαμποκιού! Τα μοναδικά σερβίτσια ήταν έξι η επτά κουτάλια. Καμιά πετσέτα. Με ένα νεύμα της γυναίκας ο αρχηγός της οικογένειας κατέλαβε το μέρος που του είχε αφεθεί ελεύθερο μεταξύ της θέσης μου και εκείνης του βοηθού μου. Δεν κάθισε, αλλά κάλεσε τα παιδιά να σηκωθούν και άρχισε μία προσευχή. Όταν αυτή τελείωσε, η σύζυγος παρουσίασε το ψωμί και ο γέρος το έκοψε και το μοίρασε λέγοντας καλή όρεξη.

Ομολογώ ότι όλη αυτή η τελετή, που μια πρώτη στιγμή θα προτιμούσα να μην υπήρχε, απορροφημένος όπως ήμουν από την παρουσία του ψωμιού, με εξέπληξε και παρακολούθησα με μεγάλη προσοχή όλη τη διαδικασία της τελετής και πήρα τη μερίδα μου σκεφτόμενος περισσότερο τη σημασία αυτών των πράξεων παρά την πείνα.

(Συνέχεια στο επόμενο)

ΜΥΣΤΙΚΟ "ΔΡΩΜΕΝΟ" ΣΤΗ ΦΟΥΡΚΑ

Γράφει ο ΝΙΚΟΣ Α. ΤΕΝΤΑΣ*

Δεν είναι τυχαία η προσαγόρευση «Δωρική Φούρκα». Η εκκλατίνιση της γλωσσικής εκφοράς στην αναγκαία χρηστική καθημερινότητα, κατά τη μακραίωνη Πίνδια Ρωμαιοκρατία, διαφύλαξε αλώβητο το ελληνικό λεκτικό υπόβαθρο μέχρι τον Όμηρο, στο τραγούδι, το παραμύθι και σε έννοιες με έντονο μυστικιστικό χαρακτήρα.

Η παράθεση απομαγνητοφώνησης ενός δρώμενου, με πιθανό χρονικό ορίζοντα επιβίωσης το 1940, αναμένει τον «εξηγητή» παραδοξολογήματος εύορκης γυναικείας μνητικής. Ο Καθηγητής της Γλωσσολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Αντώνης Μπουσμπούκης, έχει καταγράψει το τελεστικό με τις έξι κόρες και το μειράκιο - Μαατρόν, ως θανά και ανάσταση της Φύσης, κάτι ανάλογο με το «Ζαφείρη» στα Ζαγοροχώρια ή «το Άστρο του Αλωνιού», στην όμορη Αγία Παρασκευή, που δίδασκε ιεροκρύφια η μακαριστή Φωτίτσα Εξάρχου, πρωτοχορεύτρια σε «κλειστούς» ομίλους κορασίδων.

Με τους στίχους που παρατίθενται, συμπληρώνεται η έρευνα του φιλόμουσου Αν. Μπουσμπούκη, στο χώρο της Φούρκας, μια και δεν είχε στην κατοχή του τα λόγια - θρήνος και χο-

ρός εναλλακτικά - που βρίσκονται σε άλλη δισκέτα - ανθολόγιο απόκρυφων τελετουργιών. Εδώ κυριαρχεί η λέξη - κυριώνυμο "Αχιλλέας", η οποία δικαιολογεί απόλυτα την ανάλογη μακρόχρονη ονοματοδοσία σε άρρενες της «Χριστιανικής» Φούρκας. Οι στίχοι δύσχρηστοι και, εν πολλοίς, ανερμήνευτοι, όπως και ο τίτλος του άσματος, βάση του δρώμενου:

ΜΑΑΤΡΟΝ-ΛΟΥ
Κορίλις κλάζουνι
ιώ όι-όι ιώ
εέ - έι
δριπά κλίδονι
αλί ιώ, αλίμου όι,
λα νιφετό ακέριου
μαατρόν-λου άσπετου
ιή-ιέ, ιή-ιού,
Αχιλλέα νέκιου.

Μετά τον επαναλαμβανόμενο τρεις φορές θρήνο, με κλιμακωτές φωνητικές αναβαθμίσεις πολυφωνικού ηπειρωτικού δημοτικού μοιρολογιού, ακολουθεί η γοερή κραυγή της προεξάρχουσας:

“Μαατρόνι’ ν’ ίσκιος χάθικις”
και η ικεσία της:

“Φεγγάρ’ - νέλιους φέξι”,
που αιφνίδια συνοδεύεται με χορευτικό ρυθμό προφανώς “στα τρία” και με το ακόλουθο πολυφωνικό άσμα:

Χρισίτς μίσελε
αρτέμι' μ δέσιου
εβί-εβί
λα άγκρου μποί
οί λα λιβάδι
εβά-εβοέ
απιρίρια χρισίτς
χρισίτς φάου
εβάν-εβάν
μορφό λα κόρ
λα κόρ κού άσπειου
φαλιπάρου όργιου
μαατρόν Αχιλλέα.

Μουσική καταστροφή δεν υπάρχει.
Η αφηγήτρια παρέχει τα σχετικά στοι-
χεία ως προσωπική εμπειρία.

Διατηρήθηκε η ακουστική γραφή. Η
ερμηνευτική νοηματοδότηση φυσικό
να αλλάξει ριζικά την ορθογραφία.

Άλλωστε ο λόγος επενδύει το δρώμε-
νο όπως το πρωτοφανέρωσε ο Καθη-
γητής Αν. Μπουσμπούκης στο πόνημα
“Ο Πάνας ζει”. Έτσι το εθιμικό της
Φούρκας “Μαατρόνλου” δε μένει,
πια, περιγραφική εικόνα. Ολοκληρώ-
νεται σε παράσταση διαλόγου, μίμη-
σης, χορού, μοιρολογιού και πολυφω-
νικού ηπειρωτικού δημοτικού τραγου-
διού. Όπως δαιώνια ζωντάνευε στην
Πίνδο, μέχρι τον εξαστισμό των τέ-
κνων της, μυθικός θίασος γυναικών.
Η μαγνητοφώνηση έγινε στην Αθήνα
το 1968 από γηραιά Φουρκιώτισσα.

* Ο Νίκος Α. Τέντας, είναι Πρόεδρος
της Εταιρίας Λογοτεχνών
και Συγγραφέαν Ηπείρου.

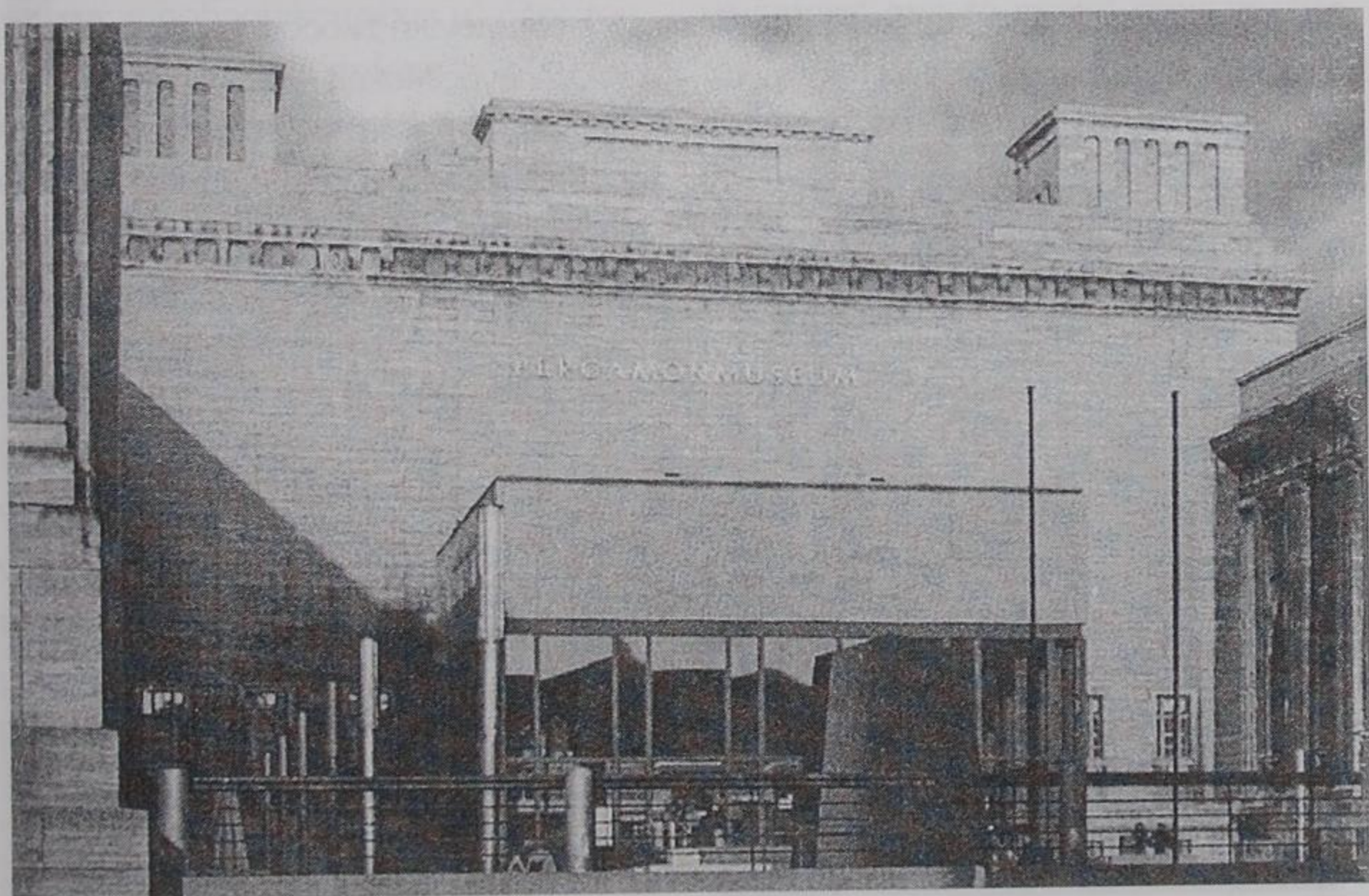
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Το Γεφύρι» Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση,
πάρκιγκ, κ.λπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στη Κόνιτσα
Τηλ. 26550 23780

Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΒΕΛΙΜΕΖΗ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΕΡΓΑΜΟΥ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΧΙΟΝΙΑΔΙΤΙΚΑ ΑΝΘΙΒΟΛΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΟΥΡΤΗΣ

Μια έκθεση με μεγάλη σημασία για την προβολή του ελληνικού πολιτισμού εγκαινιάστηκε στο περίφημο Μουσείο Περγάμου του Βερολίνου στις 15 Μαρτίου και θα διαρκέσει ως τις 10 Ιουνίου 2007. Ελληνικές βυζαντινές εικόνες από τη Συλλογή Βελιμέζη μετέφεραν τη λάμψη του ελληνικού πολιτισμού στη γερμανική πρωτεύουσα. Ανάμεσα στα εξαιρετικά έργα της συλλογής συμπεριλαμβάνεται και μία εικόνα του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου (El Greco). Η έκθεση αποτέλεσε την ελληνική συμμετοχή στις εκδηλώσεις της γερμανικής προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την επισκέφθηκε και ο Έλληνας Πρωθυπουργός κ. Κώστας Καραμανλής.

Το Μουσείο Περγάμου είναι ένα από τα πιο σημαντικά του κόσμου και διαθέτει στις συλλογές του σπάνιους αρχαιολογικούς θησαυρούς που προέρχονται κυρίως από τις ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας, από τη Μεσοποταμία, τις Αραβικές χώρες, καθώς και από πολλά άλλα μέρη. Έχει πάρει το όνομά του από τον περίφημο ναό της Περγάμου, ο οποίος έχει μεταφερθεί ολόκληρος στην τεράστια κύρια αίθουσα του Μουσείου. Η αξία των αρχαιολογικών θησαυρών του Μουσείου προσελκύει καθημερινά πάρα πολλούς επισκέπτες, ο αριθμός των οποίων φθάνει τις δεκαπέντε χιλιάδες άτομα κατά μέσο όρο την ημέρα. Την αίθουσα, όπου φιλοξενείται η έκθε-

ση της συλλογής Βελιμέζν, επισκέπτονται χίλια πεντακόσια άτομα την ημέρα.

Η Συλλογή Βελιμέζν έχει παρουσιαστεί και σε δεκατέσσερις άλλες πόλεις της Ευρώπης, στη Σεούλ της Κορέας και στη Λίμα του Περού. Η έκθεση στο Βερολίνο συνδιοργανώθηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού Βερολίνου, το Μουσείο Μπενάκη και το Staatliche Museen zu Berlin. Η έκθεση αυτή, όπως αναφέρει στον πρόλογο του κατάλογου της έκθεσης ο διαχειριστής της Συλλογής Βελιμέζν κ. Χρίστος Φ. Μαργαρίτης, συγκροτήθηκε σε τριγωνική βάση: Μεταβυζαντινές εικόνες - ύστερα μεταβυζαντινά ανθίβολα και σε φωτογραφική απεικόνιση διάσπαρτες ηπειρώτικες εικόνες. Η έκθεση περικλείει μια πρωτότυπη θεώρηση με ιδιαίτερα κέντρα βάρους και πόλους, κυρίως εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος. Τα ανθίβολα, τα σχέδια δηλαδή με μολύβι ή ελαφρές χρωστικές ύλες, τα οποία χρησίμευαν ως πρότυπα και κυρίως ως εργα-

λεία αντιγραφής εικόνων, προήλθαν από εργαστήρια Χιονιαδίων ζωγράφων και τα συγκέντρωσαν οι κ.κ. Μακρής και Μαργαρίτης. Όσο για τις αντίστοιχες ηπειρώτικες εικόνες, που το κοινό της έκθεσης θαυμάζει σε μεγάλες φωτογραφίες μιας και βρίσκονται σε διάφορες εκκλησίες της Ηπείρου, οι Χιονιαδίτες ζωγράφοι έχουν βάλει το χέρι τους, όπως αναγράφεται σε μια εικόνα του Χριστού ως Μεγάλου Αρχιερέως: "Δια χειρός Δημητρίου, Αποστόλου, Χριστοδούλου και Σωκράτους, Χιονιαδίων, επαρχία Βελάς. 1876".

Για την επιστημονική τεκμηρίωση της έκθεσης συνεργάστηκαν η θεολόγος - βυζαντινολόγος κ. Μαρία Νάνου και η βυζαντινολόγος δρ. Ανδρομάχη Κατσελάκη, οι οποίες συνέβαλαν με τις γνώσεις και τη μεθοδικότητά τους στη δημιουργία του άρθρου και πολυτελούς καταλόγου των ανθίβολων της έκθεσης και ετοιμάζουν λεπτομερή επιστημονική έκδοση για τα ανθίβολα της συλλογής Μακρή - Μαργαρίτη.

Ας σημειωθεί, τέλος, το μεγάλο εθνικό έργο που επιτελεί ο κ. Χρήστος Φωτίου Μαργαρίτης, ανιψιός του αείμνηστου συλλέκτη Αιμίλιου Βελιμέζν, άξιος διαχειριστής της Συλλογής Βελιμέζν.

Για την Ήπειρο και για την ιστορία των πολλών λαϊκών ζωγράφων που ανέδειξε το μικρό χωριό των Χιονιάδων, η σημασία τη έκθεσης είναι πολύ μεγάλη. Στο πολιτιστικό περιοδικό "Εκ Χιονιάδων", στο τεύχος που θα κυκλοφορήσει το καλοκαίρι θα δημοσιευθούν περισσότερες λεπτομέρειες για το γεγονός, με πληροφορίες από τους ίδιους τους συγγραφέες της έκθεσης.

Το Άλογο

Σήμερα θα μιλήσουμε για τον πιστό σύντροφο του ανθρώπου, για το άλογο (καθαρεύουσα ίππος) που από τα παλιά ήταν ένας σύντροφος και παράγων προόδου και πολιτισμού στον άνθρωπο και στην αρχαία εποχή έπαιξε το ρόλο που σήμερα παίζει ο ηλεκτρισμός και παλιότερα ο ατμός.

Κάθε σπίτι παλιά στο χωριό είχε τ' άλογο για μεταφορές για εμπόριο, και για το χωράφι. Σήμερα δεν έχουμε κανένα άλογο στο χωριό¹. Είναι ζώο φιλότιμο, εργατικό και δεν θέλει να το ξεπερνούν τ' άλλα. Γι' αυτό στους αγώνες και στις ιπποδρομίες τρέχει μ' όλες του τις δυνάμεις. Ξέρει επίσης ν' αγαπάει τον κύριό του, τ' αφεντικό του. Δεν τον εγκαταλείπει εύκολα κι αν καταλάβει πως έπαθε κάτι, κάνει ό,τι μπορεί να τον βοηθήσει.

Στο στρατό η εκγύμναση των αλόγων αρχίζει σιγά-σιγά και στο τέλος καταλαβαίνει τα παραγγέλματα. Το θηλυκό λέγεται φοράδα. Αμέτρητοι είναι οι αγώνες και τ' άλογο ήταν συνδεδεμένο με τους αγώνες (ιπποδρομίες, αρματοδρομίες, μύθους, παραδόσεις για τους ήρωες, κ.ά.).

Γνωστή είναι η παράδοση, που η αρχαία φοράδα, που μετέφερε τα μάρμαρα από την Πεντέλη στον Παρθενώνα, όταν γέρασε πήγαινε στο νταμάρι, στεκόταν, νόμιζε ότι φορτώνουν και μόνη της ακολουθώντας το δρόμο έφθανε στον Παρθενώνα και περίμενε τάχα να την ξεφορτώσουν. Ήταν η ιερή φοράδα του Παρθενώνα.

Πολύτιμο στήριγμα του ανθρώπου. Ας επιτραπεί εδώ ν' αναφέρουμε σύντομα, τρία περιστατικά.

Α) Το πρώτο αναφέρεται στην τελευταία του τηλεοπτική εμφάνιση του αείμνηστου Πρωθυπουργού Γ. Ράλλη, αναμνήσεις από το ιππικό στον πόλεμο του '40. Ήταν ανθυπίαρχος και ξεκίνησαν με την ίλη του απ' την Λάρισα, για τον πόλεμο. Αγαπούσε πολύ-παραπολύ, την άσπρη φοράδα του και την περιποιόταν με το παραπάνω. Διηγείται λοιπόν, ότι πήγαινε παντού στις πορείες, στη βροχή, στο χιόνι, στον πόλεμο με την αγαπημένη του φοράδα. Είχε γίνει ένα. Όταν οπισθοχωρούσαν στα υψώματα του Αργυροκάστρου, σ' ένα απότομο γκρεμό, έκανε να το πηδήξει η φοράδα του, γλίστρησε, τον πέταξε αυτή πέρα κι αυτή έπεσε κι έσπασε τα δύο

1. Γεροπλάτανος - Κόνιτσας.

της πόδια. Γλίτωσα εγώ, λέει, αλλά δεν μπορούσε να σηκωθεί και να σταθεί στα πόδια της. Δάκρυσσα, πόνεσα και με κοίταζε με τα μεγάλα της μάτια.

Ζητούσε βοήθεια. Δεν μπορούσαμε να της την δώσουμε. Για μια στιγμή στάθηκα. Η ίλη υποχωρούσε. Τότε με πόνο έβγαλα το πιστόλι μου, λέει, και την σκότωσα. Δεν μπορείτε να φανταστείτε με τι πόνο το έκανα αυτό. Και έπειτα από τόσα χρόνια ο ευπατρίδης γέροντας πολιτικός δάκρυσσε κι έκλεισε την τηλεοπτική του τελευταία εκπομπή.

Όσοι την παρακολουθούσαν θα δάκρυσαν κι αυτοί...

Β) και μια ακόμη: Διηγείται ο μεγαλύτερος αδελφός μου. Στο σπίτι μας είχαμε ένα υπέροχο κόκκινο άλογο το "Ντουρή". Μ' αυτό είχαμε να κάνουμε όλοι μας. Με την επιστράτευση των κτηνών το 1939, έτσι γινόταν τότε, το πήραν τ' άλογο για εκγύμναση. Στενοχώρια μεγάλη αλλά για την πατρίδα χαλάλι, καθώς γράφει σ' ένα του διήγημα και ο λογοτέχνης Ζαχ. Παπαντωνίου.

Μετά όμως από 3-4 μήνες, ειδοποίησαν τη γιαγιά μας να πάρει τ' άλογο στον Ακραίο Ιωαννίνων. Προσωρινά είχε λήξει η επιστράτευση, τον άλλο χρόνο θα το έπαιρναν πάλι τ' άλογο και ποτέ δεν ξαναγύρισε.

Ξεκίνησε η γιαγιά "Κονόμο", τότε δεν ήταν και πολύ γριά, και έφθασε στον Ακραίο Ιωαννίνων, να πάρει τ' άλογο. Ο

στρατιωτικός υπεύθυνος, τους είπε, τα ζώα είναι ξεσαμάρωτα κι έχουν ένα νούμερο, επάνω στο νύχι, μ' αυτό θα τα αναγνωρίσετε και θα τα πάρετε.

Όταν έφθασαν στο σταβλο, εκεί ήταν πολλά ζώα. Ο Ντορής, τ' αγαπημένο άλογο της γιαγιάς, μόλις την είδε την αναγνώρισε και "χλιμίντρισε", και κουνούσε την ουρά του.

Γιαγιά είπε ο Διοικητής, σ' αναγνώρισε το άλογο σου.

- Πώς να μην μ' έχει αναγνωρίσει, κύρ' αξιωματικέ μου το 'χω σαν παιδί μου κι είναι στήριγμα της οικογένειάς μου. Το πήρε κι έφυγε.

Γ) Κι ακόμη ένα: ο μακαρίτης ο μπαρμπά-Αλέξης Ντούμας που 'χε μαγαζί τα παλιά τα χρόνια, είχε ένα υπέροχο άλογο. Το 'χε μάθει να τρώει λουκούμια. Όταν γύριζε από τη δουλειά, πήγαινε και σταματούσε μπροστά στο μαγαζί, χτυπούσε το πόδι του, και δεν έφευγε αν δεν έτρωγε το λουκούμι του. Κι ο γέροντας έλεγε: "το 'χω σαν παιδί μου", "έλα Κοκκίνη, το λουκούμι σου και στον ταβλά".

Έτσι είναι τ' άλογο. Σύντροφος και στήριγμα της ζωής. Εμείς οι παλιότεροι μ' αυτά μεγαλώσαμε. Τώρα μόνο στην τηλεόραση και σε φωτογραφίες τα βλέπουμε. Μια εποχή που σιγά-σιγά χάνεται στο πέραςμα των χρόνων.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΔΡΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ο Ρώσος συγγραφέας Φιόντορ Ντοστογιέσφκν είχε πει «Η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο». Η ρήση αυτή φυσικά επιδέχεται πολλές ερμηνείες πέρα από την γραμματική της διατύπωση.

Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος της πόλης μας με τα πενιχρά οικονομικά μέσα που διαθέτει προσπαθεί στο μέτρο του δυνατού να ανταποκριθεί στο πνεύμα των λόγων του Ρώσου συγγραφέα, πιστεύοντας ακράδαντα πως μια πόλη όμορφη και ευπρεπής συμβάλλει στην αναβάθμιση και καλύτερευση της καθημερινής μας διαβίωσης.

Μετά την ανακατασκευή της βρύσης του Αϊ-Γιάννη, ο Εξωραϊστικός ανέλαβε την πρωτοβουλία της ανάπλασης του χώρου που βρίσκεται στην οδό για τα Μαστοροχώρια και στην στροφή του πριν από τα δημοτικά σφαγεία. Ο συγκεκριμένος χώρος ήταν στην κυριολεξία ένας σκουπιδότοπος και μάλιστα σε απόσταση αναπνοής από την πόλη μας και σημείο δυσφήμισής της για κάθε διερχόμενο επισκέπτη.

Δεν πρέπει να μας διαφεύγει της προσοχής πως ανάλογες καταστάσεις υφίστανται σε όλες τις οδικές αρτηρίες που οδηγούν εκτός της πόλης δηλαδή

σε όλες τις εισόδους της, όπως στην είσοδο από Ιωάννινα στην είσοδο από την Δυτική Μακεδονία καθώς και στην είσοδο από τα χωριά της Κοιλιάδας του Αώου.

Πρέπει επιτέλους να παύσουμε να βλέπουμε την πόλη μας με το δικό μας φακό που είναι λόγω εθισμού παραμορφωτικός και να την δούμε με τον φακό του κάθε επισκέπτη που δείχνει την πικρή πραγματικότητα, μιας πόλης η οποία φυσικά δεν βρίσκεται στο όριο της υποβάθμισης πλην όμως για να ανταποκριθεί στα υψηλά δεδομένα της τουριστικής ελκυστικότητας χρειάζεται συνεχή φροντίδα και επιλεγμένες επεμβάσεις. Μετά την μικρή αυτή παρέμβαση για τα «χάλια» της πόλης μας για τα οποία όλοι ανεξαιρέτως έχουμε μερίδιο ευθύνης σκουπίδια, διάσπαρτα οικοδομικά μπάζα, κυκλοφοριακή αναρχία, κατάληψη δημοτικών χώρων, για κάθε χρήση, ρίψη σε αυτούς άχρηστων οικιακών αντικειμένων, εγκαταλελειμμένα παλαιά αυτοκίνητα οπουδήποτε κ.α επανερχόμαστε στο θέμα της ανάπλασης του συγκεκριμένου χώρου όπου ήδη φυτεύθηκαν δεκαπέντε λιπανθιές κατά μήκος της οδού. Σκέψη του Εξωραϊστικού είναι να δημιουργήσει στον συγκεκριμέ-

νο χώρο ένα μικρό πάρκο με μια βρύση και ένα κιόσκι όπου θα ξεκουράζονται οι περπατητές. Λίγο πιο πέρα και απέναντι από τα δημοτικά σφαγεία όπου βρίσκονται εννέα κυπαρίσσια (είχαν φυτευθεί πριν μερικά χρόνια από ενεργά μέλη του Εξωραϊστικού) ο Σύλλογος προγραμματίζει να κατασκευάσει μια βρύση στην οποία θα ενσωματωθεί και το ήδη υπάρχον εικόνισμα.

Πρέπει να σημειωθεί πως η διαδρομή από την είσοδο της Αναγνωστικούπυλίου Σχολής μέχρι τον μικρό οικισμό Μπούσι είναι ιδανική για περίπατο και πρέπει να προσεχθεί. Αγαπητοί συμπολίτες κλείστε επιτέλους και λίγο την τηλεόραση και βγείτε έξω στη φύση που είναι πηγή χαράς και ψυχικής ηρεμίας.

Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος καλεί τον κάθε συμπολίτη να κάνει προσωπική του υπόθεση την αναβάθμιση του αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος της πόλης μας. Ευχαριστεί δημόσια τον Αθανάσιο Κατή ο οποίος τυγχάνει

να είναι και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας για την πολλαπλή προσφορά του στην διαδικασία της δενδροφύτευσης και για την προσφορά του συστήματος αυτόματου ποτίσματος. Επίσης ευχαριστεί τον Κώστα Κατή για την προσφορά ξύλινων πασσάλων στήριξης των δενδρυλλίων καθώς και τον υπάλληλο του Δήμου μας Ιωάννη Καραφλιά για την συνεισφορά του στην διαμόρφωση του χώρου.

Ο επί θεμάτων καθαριότητας πρασίνου και γενικά ευπρεπισμού Αντιδήμαρχος κ. Ρόμπουλος Γεώργιος θα έχει την αμέριστη συμπαράσταση του Εξωραϊστικού Συλλόγου. Καλούμε τα μέλη και τους φίλους του Συλλόγου να ανταποκρίνονται στην υποχρέωση της ελάχιστης χρηματικής εισφοράς των πέντε ευρώ, ώστε να έχουμε την δυνατότητα εκτέλεσης κάποιων έργων εξωραϊσμού.

ΤΟ Δ.Σ. ΤΟΥ ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Γεώργιος Ι. Ντάφλης
Πολιτικός Μηχανικός

- ΜΕΛΕΤΕΣ
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
- ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ
- ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ
- ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Β. Ηπείρου 58
Τ.Κ. 44 100 Κόνιτσα
site: homepages.pathfinder.gr/dafilis

Τηλ.: 26550 24200
Κινητό: 697 2268128
e-mail: gntaf@tee.gr

@ccountant

Λάμπας Μάκης
Λογιστικά - Φοροτεχνικά

Αριστοτέλους 38 • 501 00 ΚΟΖΑΝΗ
Τηλ. 24610 49955 - Fax: 24610 49966 • Κιν.: 6942 411090
e-mail: lappmez@otenet.gr

Η προέλευση και η εγκατάσταση των πρώτων κατοίκων στο Φλάμπουρο, Δροσοπηγή και Λέχοβο έγινε από το 1843 και μετά.

Τις ρίζες των χωριών αυτών μπορούμε να τις αναζητήσουμε στην Μοσχόπολη της Β. Ηπείρου καθώς και στους γύρω οικισμούς όπως: Νίτσα, Λινοτόπι, Φράσαρι και αλλού.

Το 1769 που κατεστράφη η Μοσχόπολη από τους Τουρκοαλβανούς οι κάτοικοι ελληνικής καταγωγής σκορπίστηκαν σε διάφορα μέρη της Ελλάδος.

Οι άνθρωποι αυτοί περιπλανήθηκαν σε πολλά μέρη της Ηπείρου, τις Μακεδονίας και Θεσσαλίας όπως στην Γράμμοστα, Βάλιανη, Πληκάδες (σημ. Πληκάτι), Ελατιά, Μπελκαμένη (σημ. Δροσοπηγή), Τρίκαλα, Τίρναβο.

Ο Αν. Πόγας στο βιβλίο του "Μακεδονικός αγών και η νεότερη Μακεδονική ιστορία" αναφέρει βάσει των στοιχείων του Γ. Μόδη ότι: "...Όταν καταστράφηκε η Μοσχόπολη (1769) με τους γύρω της συνοικισμούς Νίτσα, Λινοτόπι, Γάβροβο και άλλα καθώς η Γράμμοστα το Φρασάρι, το Μπιθκόνκι της Κορυτσάς, χιλιάδες έλληνες ξεχύθηκαν στην Μακεδονία...".

Η Μοσχόπολη τότε σύμφωνα με τον Γερμανό Βαϊγκαν είχε 60.000 κατοίκους.

Οι Μοσχοπολίτες ξάπλωσαν σ' όλη την Μακεδονία και αρκετοί έφτασαν στην Αυστροουγγαρία όπου και θαυματουργήσαν.

Πως οι Ηπειρώτες από την Μοσχόπολη και άλλα μέρη της Β. Ηπείρου έκτισαν τα ωραιότερα χωριά στην Α. Μακεδονία, όπως την Δροσοπηγή, το Φλάμπουρο και το Λέχοβο.

Αργότερα δημιουργήθηκαν τα χωριά Δροσοπηγή (π. Μπελκαμένη), το Φλάμπουρο (π. Νεγοβάνη), Καλύβια, Παπαδιά, Λέχοβο και άλλα.

Οι κάτοικοι αυτών των χωριών προέρχονται από Βορειοηπειρώτες εποίκους. Έως τότε ζούσαν στα χωριά Πληκάδες (σήμ. Πληκάτι), Ζέρμα (σήμ. Πλαγιά), Κωνιάδες της Κονίτσας, όπου είχαν καταφύγει οι πρόγονοί τους, εγκαταλείποντας την κοιτίδα τους Βάλιανη, πόλισμα της Κολώνιας πα-

ρά την Ερσέκα το οποίο κατέστρεψαν οι Τουρκοαλβανοί.

Οι Βαλιανώτες ήσαν Αρβανιτόβλαχοι, ένα ποσοστό τους έγινε Γραικόφωνο στα ως άνω χωριά και τέτοιο ήρθε κατόπιν στην Νιγκουβάνεα.

Οι στρατευμένοι στον Τούρκικο στρατό οι Τουρκοαλβανοί παρουσιάζονταν ως σωτήρες των χωριών αυτών. Νόμισαν οι Αλβανοί ότι η κοινή γλώσσα που μιλούσαν τότε θα έπαιζε αποφασιστικό ρόλο στο να εφαρμόσουν τα δικά τους σχέδια.

Δεν έλαβαν υπ' όψιν τους, ότι οι δίγλωσσοι λαοί χρησιμοποιούσαν την γλώσσα σαν μέσο για την επιβίωση τους στα μέρη όπου ζούσαν άλλοτε γιατί εκεί δεν τους επέτρεψαν να μαθαίνουν τα ελληνικά.

Μετά στα μέρη τους στην Μακεδονία είχαν δικό τους ελληνικό σχολείο ένας από αυτούς ήταν ως δάσκαλος, ο Δημ. Λαμπράκης (πατέρας του Χρήστου Λαμπράκη).

Είχαν επίσης γενναίους αρχηγούς αλλά και έμπειρους αξιωματικούς του ελεύθερου κράτους, όπως ο Παύλος Μελάς και άλλοι που με την παλικαριά τους αντιμετώπισαν αποτελεσματικά την τριπλή απειλή Βουλγάρων, Ρουμάνων και Αλβανών.

Οι Λεχοβίτες εγκαταστάθηκαν για πρώτη φορά στην θέση Φούσια γύρω στα 1740. Η περιοχή ήταν κτήμα του Σαϊν Μπέη και αυτός κατήγετο από την Β. Ήπειρο, την πούλησε σε χαμηλή τιμή στους νεοφερμένους για να τους έχει και φίλους.

Με το προνόμιο (χάρισμα) που είχαν οι κάτοικοι αυτών των χωριών έκτισαν τα ομορφότερα χωριά στο Νομό Φλωρίνης, ανεξάρτητα από τις καταστροφές που παθαίνανε από τους ξένους κατακτητές.

Σήμερα τα χωριά αυτά είναι τόσο καλά οργανωμένα που σπάνια βρίσκεις τέτοιου είδους κατασκευές σπιτιών από πλευράς υποδομής, όπως ύδρευση, αποχέτευση, υδραυλικές εγκαταστάσεις, λουτρά, σχολεία, κοινοτικά καταστήματα, Λαογραφικά

Μουσεία, εκκλησίες κ.α.

Οι κάτοικοι των χωριών αυτών ήσαν επαγγελματίες μαστροποιοί και κτίστες και σε αυτούς οφείλεται η εξαιρετική ρυμοτομία των χωριών.

Η φήμη των τεχνιτών έχει ξεπεράσει τα όρια του Νομού Φλωρίνης αλλά και της Ελλάδος.

Η έφεση των Φλαμπουριωτών προς τα γράμματα οφείλεται στην πνευματική παράδοση των προγόνων τους, το καθαρό μυαλό και την έντονη φιλομάθεια.

Εντυπωσιάζουν τους επισκέπτες ο αριθμός και η ποιότητα των σπιτιών που έχουν κτιστεί από τους ίδιους τους κατοίκους με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και την μοναδική ομορφιά στα σχολεία και στις εκκλησίες. Στην πρόοδο αυτή βοήθησαν και οι μετανάστες από την Αμερική, Αυστραλία, Γερμανία, κτίζοντας πανέμορφα σπίτια στην γενέτειρα.

Ο φίλος και θαυμαστής
Αντώνιος Θ. Ζιώγας εκ Πληκατίου

Τ' αλώνια του χωριού μας

Παλιά το χωριό μας, όπως και τ' άλλα γειτονικά χωριά της περιοχής μας, ήταν γεωργο-κτηνοτροφικά. Όλα τα μέλη της φαμίλιας σχεδόν από το μικρό παιδί μέχρι και τον κουρασμένο γέροντα απασχολούνταν τον περισσότερο χρόνο με τη γεωργία, ανάλογα με την εργασία ο καθένας, με το όργωμα των χωραφιών, το σπαρμό, το βοτάνισμα των σιτηρών από τα αγριόχορτα, τον θερισμό και τέλος το αλώνισμα.

Κάθε σπίτι, ή κάθε σοϊ είχε και το δικό του κοινό αλώνι για το αλώνισμα των σιτηρών.

Το αλώνι ήταν ένας χώρος κυκλικός περίπου 150 τ.μ. πλακοστρωμένο με καπάκια λακκίσια και στο μέσον του κύκλου έμπαζαν ένα γερό ξύλινο Πάσαλο, από το στρίγγυλο όπως έλεγαν για να δένουν την τριχιά ή το Καπίστρι των ζώων (άλογα ή μουλάρια ή και βόδια ακόμη) που αλώνιζαν με τρόπο να μαζεύεται και να απλώνεται η τριχιά με το γύρισμα των ζώων.

Για να προετοιμαστεί το αλώνι για αλώνισμα, το καθάριζαν από τα χόρτα που φύτρωναν ανάμεσα από τις πέτρες (καπάκια) και μετά το άλειφαν με πολτό και Βούλτο Βοδιού για να σκουπίζεται καλύτερα.

Κάθε αλώνι είχε και τα απαραίτητα εργαλεία. Τα δρυκούλια ή τ'κούλια όπως τα έλεγαν. Ήταν ξύλινα κοντάρια μήκους 1-1,50 μέτρο από ξύλο φράξου ή Κρανιας

με δύο-τρεις δικάλες στην κορυφή για να ανακατεύουν τ' άχυρο κατά το αλώνισμα. Και στο τέλος να χωρίζουν το άχυρο από τον καρπό. Την σβάρνα· ξύλινο κοντάρι που στην κορυφή ήταν καρφωμένο τεμάχιο σανίδας διαστάσεων περίπου μήκους 0,50 και πλάτος 0,20 περίπου με τρόπο να μαζεύει τον καρπό με το απλό άχυρο (χλούμη) όπως την έλεγαν.

Ξύλινα φτυάρια για να πετούν τον καρπό από το ψιλό άχυρο. Το ντριμόνι και το κόσκινο για να κοσκινίζουν τον καρπό να χωρίζει από τα ξένα σπορίδια και τέλος τις σκούπες από κλώνους Ελλάτης ή από χοντρό χόρτο για να σκουπίζουν το αλώνι και να μαζεύουν τον καρπό σωρό για λίχνισμα.

Μετά το αλώνισμα καθάριζαν με τα τ'κούλια τον καρπό από το άχυρο που το πετούσαν μέσα στον αχυρώνα για τροφή των μεγάλων ζώων το χειμώνα.

Μάζευαν τον καρπό με τα ψιλά άχυρα σωρό με την σβάρνα και περίμεναν με ανυπομονησία να φυσήξει αέρας να καθαρίσει ο καρπός. Πολλές φορές ξενοχτούσαν και δυο βράδια για να καθαρίσει ο καρπός, αν δεν φυσούσε αέρας.

Μεγάλη χαρά είχαν τα παιδιά στο αλώνισμα. Έτρεχαν πίσω από τα ζώα λίγο μακριά για να μη δεχτούν καμιά κλωτσιά. Και έκαναν κωλοτούμπες στο άχυρο με πολλά γέλια και ξεφωνητά.

Τα περισσότερα αλώνια βρίσκονταν μέσα στο χωριό ανάμεσα στα σπίτια που

ήταν και οι αχυρώνες.

Τα σπουδαιότερα αλώνια ήταν: αρχίζοντας από τα πιο παλιά:

- 1) Κουλαίίκο <Ντιναίίκο> - κοινό αλώνι
- 2) Στεργαίίκο - κοινό αλώνι
- 3) Γιωταίίκο <Κωτσο Γιώτη, Νάσο Γιώτη>
- 4) Γκόλα Γιώτη
- 5) Γκόλα Μούσιου
- 6) Σωτήρη Μπλιθικιώτη
- 7) Γιώργο, Νικόλα Τσιούνη - Κοινό αλώνι
- 8) Κουτσαίίκο - Κοινό αλώνι
- 9) Νικολακαίίκο
- 10) Γιάννη Μούσιου
- 11) Νατσαίίκο
- 12) Αδαμαίίκο
- 13) Παναγιώτη Κληματά
- 14) Παρασχαίίκο και έξω απ' το χωριό τα
- 15) Λαμπραίίκο
- 16) Γιώργου Πανταζή
- 17) Χριστουλαίίκο στον ακραίο
- 18) Θωμά Κατσιώτα
- 19) Σιδέρη Μανώλη

Πολλά αλώνια είχαν και μόνιμο κάθισμα για να κάθονται να ξεκουράζονται. Κατά το αλώνισμα ή ο κάθε επισκέπτης που περνούσε από τα αλώνια

Κάθε αλώνι έχει και τις αναμνήσεις του. Στο αλώνι γίνονταν τα ξεπροβοδίσματα και τα καλωσορίσματα των ξενιτεμένων που έφευγαν ή γύριζαν από τα ξένα. Εκεί σήνονταν ο χορός στους γάμους και στα πανηγύρια.

Η πλατεία του χωριού ήταν πολύ μικρή, δεν ήταν δυνατόν να χωρέσει τον κόσμο του χωριού, στα πανηγύρια του 15 Αύγουστου, του Αϊλιά, Πάσχα και Χριστούγεννα, ακόμη όταν ο καιρός ή-

ταν καλός, και σαν χώρος κοινής διασκέδασης.

Τ' αλώνια Κουτσαίίκο και το Σωτηραίίκο Σωτήρη Μπλιθικιώτη που βρίσκονταν στο κέντρο του χωριού, είχαν μεγαλύτερο χώρο.

Τα δυο αυτά αλώνια πραγματικά ιδίως το Καλοκαίρι στα πανηγύρια ήταν πραγματικές κυψέλες του χωριού μας την περίοδο που τα χωριά μας έσφυζαν από ζωή.

Εκεί γίνονταν τα πρώτα μουσικά παζαρέματα και ζυμώματα στις προξενιές από τις επιτήδειες ή τους επιτήδειους.

Στα αλώνια αυτά γίνονταν πραγματικό νυφοπάζαρο μεταξύ των νέων του χωριού. Εκεί έσυραν τον πρώτο χορό τα κρυφά ερωτευμένα. Και έτσι γινόταν γνωστό στη κοινωνία του χωριού για σίγουρα και γρήγορα επίσημα αρραβωνιάσματα. Έτσι κάπως διασκεδάζαν τότε οι νέοι του χωριού, και οι μεγαλύτεροι.

Σήμερα δεν υπάρχουν αλώνια με στρίγγυλο, ούτε σβάρνες, τ'κούλια, ντριμόνια.

Όλα έχουν χαθεί. Οι χώροι αυτοί σήμερα έγιναν χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων, άλλα έχουν οικοδομηθεί και άλλα προαύλια σπιτιών ή αλάνες.

Όμως άσβεστες οι αναμνήσεις στους ηλικιωμένους που έζησαν τις ομορφιές των αλωνιών με τις χαρές και τις λύπες, που ακόμη νοσταλγούν τα χρόνια εκείνα με την όμορφη, αγνή ζωή τους και ας είχαν τόσα πολλά προβλήματα ν' αντιμετωπίσουν τη σκληρή ζωή τους, την φτώχεια την ανέχεια και την μιζέρια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΤΙΝΗΣ

ΤΟΞΟΒΟΛΙΑ

Επιτυχία σε αγώνα FITA στην Ελευσίνα στις 14-15 Απριλίου του αθλητή ΠΕΤΑΛΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ο οποίος κατέκτησε στο Ατομικό Ανδρών Ολυμπιακού Τόξου την 3η θέση και το χάλκινο μετάλλιο.

Σε αγώνα στην Δεκέλεια αγωνίσθηκαν στους τελικούς ΑΒ κατηγορίας στις 31/3 - 1/4 2007 οι αθλητές της ΤΥΜΦΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ.

ΚΑΣΟΥΡΑΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ Σύνθετο τόξο.

ΑΓΟΡΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ Σύνθετο τόξο
ΤΕΦΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ Ολυμπιακό Τόξο
ΚΙΤΣΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ολυμπιακό Τόξο.

Στην Λαμία σε στρατιωτικούς αγώνες, τα Διάκεια, αγωνίσθηκε στο Σύνθετο Τόξο ο αθλητής ΜΠΑΤΣΑΡΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ.

Προσπάθεια ανεύρεσης χορηγών του τμήματος για τη διεξαγωγή του πρωταθλήματος Ελλάδος 2007 στις 16-17 Ιουνίου 2007 στην Κόνιτσα. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν στα τηλ. 2655022171 κ. Γρατσούνα Βασίλειο και 2655023935 κ. Αγόρου Κωνσταντίνο. Εθελοντές για τη διεξαγωγή του ΕΥΑΘΛΟΣ 2007 στην ΚΟΝΙΤΣΑ οι αθλητές του τμήματος Τοξοβολίας και Καγιάκ Σλάλομ.

Με 20 συμμετοχές στις 4-6 Μαΐου στον Εύηνο η ΤΥΜΦΗ στα πλαίσια α-

γώνων ΚΑΓΙΑΚ και ΤΟΞΟΒΟΛΙΑ που οργανώνουν Σύλλογοι των ΑΓΡΙΝΙΟΥ με τη χορηγία της Γέφυρας Ρίου-Αντίριο ΑΕ και των Δήμων Ναυπάκτου και Θέρμου.

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ

ΚΑΓΙΑΚ ΣΛΑΛΟΜ

Με την ΤΥΜΦΗ Πρωταθλήτρια στα αθλήματα που είχαν ανταγωνισμό με συμμετοχή αθλητών ολοκληρώθηκε το πρωτάθλημα Κανoe Καγιάκ-Σλάλομ 2007 στην πίστα του Εύηνου στις 13-15 Απριλίου 2007. Συμμετείχαν 8 Σωματεία με 80 περίπου αθλητές.

Στο σύνολο των αθλημάτων (και αυτά που συμμετείχαν μονά πληρώματα) πρωταθλητής αναδείχθηκε η Χαλκίδα. Στους τελικούς πέρασαν 8 αθλητριες της ΤΥΜΦΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ. Αναλυτικά τα αποτελέσματα των αθλητών ήταν:

ΚΙ ΟΜΑΔΙΚΟ ΑΝΔΡΩΝ 2η θέση ΑΣΗΜΕΝΙΟ ΜΕΤΑΛΛΙΟ με τους 1) ΛΑΚΚΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ, 2) ΜΟΥΡΕΧΙΔΗ ΛΑΜΠΡΟ, 3. ΚΩΣΤΟΥΛΑ-ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ ΣΤΑΥΡΟ.

ΚΙ ΕΦΗΒΩΝ: 1η θέση Χρυσό μετάλλιο με τον ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΣΤΑΥΡΟ

ΚΙ ΠΑΙΔΩΝ 4η θέση ο ΑΓΟΡΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ και 9η θέση ο ΓΕΛΑΔΑΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΚΙ ΚΟΡΑΣΙΔΩΝ 1η θέση χρυσό Με-

τάλλιο με την ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ Η-
ΛΙΑΝΑ

ΚΙ ΑΝΔΡΩΝ 4η θέση ο Κυπελλού-
χος αθλητής 2007 ΜΟΥΡΕΧΙΔΗΣ ΛΑ-
ΜΠΡΟΣ, 5η θέση ο ΛΑΚΚΑΣ ΠΑΝΑ-
ΓΙΩΤΗΣ και 8η θέση ο ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ.

ΚΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ 5η θέση η ΚΑΡΑΚΟ-
ΓΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

Την αποστολή συνόδευσαν ο προ-
πονητής του τμήματος και βοηθός του
Ομοσπονδιακού προπονητή ΚΑΖΟΥ-
ΚΑΣ ΝΙΚΟΣ, ο υπεύθυνος Τμήματος
Σλάλομ κ. ΚΩΣΤΟΥΛΑΣ ΑΘΑ-
ΝΑΣΙΟΣ, ο υπεύθυνος Ανάπτυξης
Σλάλομ της Ομοσπονδίας και αντιπρό-
εδρος του Συλλόγου κ. ΓΚΟΥΝΤΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ και ο πρόεδρος του
Συλλόγου κ. ΑΓΟΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ-
ΝΟΣ.

Μετά τον αγώνα ο Εθνικός προπο-
νητής Roberto ντε Άντζελο επέλεξε
τον έφηβο ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΣΤΑΥΡΟ για
τα κοινόβια και τους αγώνες της Εθνι-
κής Ανδρών σε Ιταλία, Γερμανία και
Τσεχία.

Επόμενος αγώνας η Ανάπτυξη Σλά-
λομ με τις κατηγορίες ανάπτυξης.

“Το προπονητικό κέντρο στην Κόνι-
τσα θα πρέπει να γίνει στόχος όλων
των παραγόντων του Νομού και όχι

μόνο. Θα είναι έργο που θα τονώσει
όλη την περιοχή και όχι μόνο. Προ-
σπαθούμε να μυήσουμε τους νέους
στον αθλητισμό κάνοντάς τους τρόπο
ζωής και αποφεύγοντας αρκετούς κιν-
δύνους” μας ανέφερε ο πρόεδρος του
Συλλόγου κ. ΑΓΟΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ-
ΝΟΣ.

Ο πρόεδρος και το ΔΣ του Σωματεί-
ου θέλουν δημόσια να ευχαριστήσουν
το Δήμο Κόνιτσας και ειδικότερα τον
πρόεδρο των ΣΕΚ κ. Εξάρχου Νικό-
λαο και το ΔΣ της Σχολής για την δι-
ευκόλυνση με την παροχή του λεωφο-
ρείου για τη μεταφορά στους αγώνες.

Επίσης τον προϊστάμενο Γραφείου
Φυσικής Αγωγής Νομού Ιωαννίνων κ.
ΚΑΜΠΕΡΗ ΚΩΝ/ΝΟ και το επιτελείο
του καθώς και τον Γυμνασιάρχη Κόνι-
τσας κ. ΜΗΤΣΙΟ ΘΩΜΑ για τις ενέρ-
γειές τους για τη λειτουργία των ΤΑΔ
στην Κόνιτσα των αθλημάτων του ΚΑ-
ΝΟΕ ΚΑΓΙΑΚ ΣΛΑΛΟΜ και της ΤΟ-
ΞΟΒΟΛΙΑΣ.

Ξεκίνησαν τα νέα τμήματα ΚΑΓΙΑΚ
Σλάλομ που θα λειτουργήσουν όλο το
καλοκαίρι. Οι ενδιαφερόμενοι στα
τηλ. 2655023226-26550-23935. Χώ-
ρος συγκέντρωσης τα γραφεία του
Σωματείου στο χώρο κοντά στο ποτάμι
στο “ΓΕΦΥΡΙ”.

ΕΥΑΘΛΟΣ 2007 ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η αθλητική διοργάνωση ΕΥΑΘΛΟΣ 2007 στην Κόνιτσα έλαβε τέλος με απόλυτη επιτυχία.

- Την Δευτέρα 28 Μαΐου, τελευταία ημέρα του ΕΥΑΘΛΟΥ, διεξήχθη στον ποταμό Βοϊδομάτη ο αγώνας rafting, στον οποίο πήραν μέρος 11 πληρώματα. Το κέφι ήταν διάχυτο και η "πόρτα" που είχε στηθεί δίπλα στον καταρράκτη δυσκόλεψε τους αθλητές, αλλά βοήθησε να ξεχωρίσει η ... ήρα από το σάχυ!

- Στις 27 Μαΐου, Κυριακή, στις 11.45 το πρωί, διεξήχθη σε τεχνητή χωμάτινη πίστα, ο αγώνας 4x4. Την όλη επιμέλεια είχε η λέσχη 4x4 Κόνιτσας και η δουλειά της κατέπληξε τους πάντες. 67 οχήματα 4x4 πήραν μέρος σε έναν καλοσχεδιασμένο αγώνα, ενώ η προσέλευση των θεατών ξεπέρασε κάθε πρόβλεψη.

Το μεσημέρι πραγματοποιήθηκε ο αγώνας ακριβείας στο αλεξιπτώτο πλαγιάς και το βράδυ, στην τεχνική πίστα αναρρίχησης που είχε κατασκευαστεί στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας, έγινε ο αγώνας αναρρίχησης με πολλές συμμετοχές παιδιών αλλά και μεγάλων, προσελκύοντας επίσης πολλούς θεατές.

Αργότερα το βράδυ, είχαμε ROCK συναυλία στο προαύλιο του ξενοδοχεί-

ου "ΓΕΦΥΡΙ", δίπλα στον ποταμό Αώο, όπου οι COOK TALE ξεσήκωσαν το κοινό που παρευρέθηκε.

- Στις 26 Μαΐου Σάββατο, ο αγώνας αλεξιπτώτου πλαγιάς ξεκίνησε, αλλά ο δ/ντης αγώνα τον διέκοψε λόγω καιρικών συνθηκών.

- Στις 11.00 το πρωί ξεκίνησε ο αγώνας ποδηλάτου βουνού από το χωριό Γανναδιό, και περνώντας από το υπέροχο δάσος του Σμόλικα, μετά από 52 δύσκολα χιλιόμετρα, κατέληξε στην πλατεία της Κόνιτσας.

Το βράδυ η διοργάνωση πρόσφερε τσίπουρο σε ντόπιους και επισκέπτες, ενώ τα κονιτσιώτικα κλαρίνα τους σήκωσαν όλους στο χορό!

- Στις 23 Μαΐου στις 9.15, ο ουρανός ήταν καθαρός και οι πιλότοι ανέβηκαν στην απογείωση. Μάζεψε όμως γρήγορα καταιγίδες και η μέρα ακυρώθηκε.

Το βράδυ και πάλι στην κεντρική πλατεία, μαζεύτηκαν πολλά παιδιά αλλά και μεγάλοι στην πίστα αναρρίχησης, όπου για 4 ώρες γίνονταν μαθήματα. Στις 22 Μαΐου, οι συνθήκες το επέτρεψαν και μέτρησε η 1η μέρα στο αλεξιπτώτο πλαγιάς. Η πόρτα άνοιξε στις 13.05 και πάνω από 15 πιλότοι έκαναν γκολ.

- Στις 21 Μαΐου, στις 10.30 το πρωί οι αθλητές του αλεξιπτώτου πλαγιάς α-

ναχώρησαν για την απογείωση με τα λεωφορεία της διοργάνωσης. Στις 12.35 άνοιξε η πόρτα της απογείωσης και ενώ σχεδόν όλοι οι πιλότοι ήταν στον αέρα, ο διευθυντής αγώνα τους προσγείωσε και ακύρωσε τη μέρα λό-

γω κακών καιρικών συνθηκών.

- Στις 20 Μαΐου, ο αγώνας αλεξιπτώτου πλαγιάς ακυρώθηκε λόγω καιρικών συνθηκών.

Τα αποτελέσματα των αγώνων έχουν ως εξής:

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΟΥ ΠΛΑΓΙΑΣ

1ος Σλάβεκ Ματράς

2ος Τσίκας Νίκος

3ος Μαυροθαλασσίτης Απόστολος

ΑΓΩΝΑΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΟΥ ΠΛΑΓΙΑΣ

1ος Παπαδόγιαννης Δημήτρης

2ος Καραβίτης Αλέξανδρος

3ος Δασούκης Δημήτρης

ΑΓΩΝΑΣ ΠΟΔΗΛΑΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

1ος Καραγιάννης Νίκος με χρόνο 3:32:15

2ος Ουζουνίδης Γιώργος με χρόνο 3:52:09

3ος Βασιλείου Βίκτωρας με χρόνο 3:52:49

ΑΓΩΝΑΣ RAFTING

1η ομάδα Οδηγός: Ράγγας Αντώνης με πλήρωμα: Κυρίση Μάρθα, Ράγγα-Μαργαρίτα, Κωνσταντίνου Μπάμπης, Ζώτου Γρηγορία, Νικολοπούλου Ηλιάνα, Κίτσιος Χρήστος από την Κόνιτσα.

2η ομάδα Οδηγός: Καζούκας Νίκος με πλήρωμα: Κωστούλας Σταύρος, Καλτσής Μάριος, Λάκκας Δημήτρης, Αγόρου Νικόλαος, Γραμματικόπουλος Παναγιώτης, Αγόρου Κωνσταντίνος από το αθλητικό σωματείο "ΤΥΜΦΗ" Κόνιτσας.

3η ομάδα Οδηγός: Τσιάβος Βασίλης με πλήρωμα: Νικολόπουλος Αλέξανδρος, Λάκκας Παναγιώτης, Νικολόπουλος Κωνσταντίνος, Παυλή Βασιλική, Γιαννόπουλος Θανάσης, Παπαδόπουλος Γιώργος από την Κόνιτσα.

ΑΓΩΝΑΣ 4x4

Πίστα Εργοστασιακών

1ος Καλύβας από τη λέσχη 4x4 Ιωαννίνων με χρόνο 1'34"97 δέκατα

2ος Ζέρβας από τη λέσχη 4x4 Ηγουμενίτσας με χρόνο 1'37"63 δέκατα

3ος Σουκοβέλος από τη λέσχη 4x4 Θεσσαλονίκης με χρόνο 1'37"97 δέκατα

Πίστα Βελτιωμένων Οχημάτων

1ος Αλεξανδρής Γιώργος από τη λέσχη 4x4 Ιωαννίνων με χρόνο 4'92"06 δέκατα

2ος Παππιάς Σπύρος από τη λέσχη 4x4 Ιωαννίνων με χρόνο 5'16"87 δέκατα

3ος Ζαρλαχάς Θεόφιλος από τη λέσχη 4x4 Άρτας με χρόνο 5'47"78 δέκατα

Με εκτίμηση

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ «ΕΥΑΘΛΟΣ 2007»

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

NO LIMITS

ΛΕΣΧΗ 4X4 ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ "ΤΥΜΦΗ" ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΠΙΝΔΟΣ ΚΑΙ ΠΑΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Με μεγάλη ικανοποίηση διαπίστωσα, ότι οι προτάσεις του ΤΕΕ-Τμήμα Ηπείρου, σύμφωνα με την χθεσινή ανακοίνωσή του, ταυτίζονται με τις θέσεις της Δημοτικής Αρχής. Η πρότασή σας για την κατασκευή οδού Καλπάκι-Κόνιτσας με χαρακτηριστικά Εθνικής οδού κατηγορίας Β2 αλλά και την σημαντική βελτίωση της υφιστάμενης εθνικής οδού έως τα όρια του Νομού, έρχεται να ενισχύσει με τον καλύτερο

δυνατό τρόπο ένα πάγιο αίτημά μας.

Το ΤΕΕ-Τμήμα Ηπείρου με τις αποφάσεις του, συμβάλλει στην ορθολογιστική ανάπτυξη όλων των περιοχών του Νομού, αναδεικνύοντας τις ιδιαιτερότητες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματά τους.

Αισθάνομαι την ανάγκη να σας εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες της Δημοτικής Αρχής για την στήριξη και αρωγή σας στις προσπάθειες μας για την ανάπτυξη και ανάδειξη του τόπου μας.

Από το Γραφείο Δημάρχο

ΠΡΟΣ Περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ»

«Το Μολυβδοσκέπαστο στο χώρο και στο χρόνο»

Κύριε Διευθυντά

Το επιμεθόριο χωριό «Μολυβδοσκέπαστος Κονίτισης» απ' όπου κατάγομαι είναι - ως επί το πλείστον - γνωστό τόσο λόγω των κατά καιρούς τηλεοπτικών εκπομπών (documentary) όσο και λόγω της συρροής εκατοντάδων καθ' εβδομάδα επισκεπτών.

Οι λόγοι που κάνουν το χωριό γνωστό είναι κυρίως τρεις, η περσόπη και ζηλευτή γεωγραφική του θέση, το πλούσιο φυσικό του κάλλος και τα διάσπαρτα Βυζαντινά Μνημεία.

Και ενώ φημίζεται για τα τρία αυτά χαρακτηριστικά, οι υποδομές εντός του χωριού χαρακτηρίζονται από φτώχεια.

Προσφάτως η κρατική μέριμνα με την ευρύτερη έννοια, άρχισε ευτυχώς να εκδηλώνεται με κάποια μικροέργα που αναμένονται να βελτιώσουν την βατότητα των εσωτερικών δρόμων.

Ελπίζουμε αυτό θα συνεχιστεί και στο μέλλον. Επίσης η κρατική μέριμνα, που έχει ήδη εστιαστεί στον οδικό άξονα από "Μπουραζάνι" θα συμβάλει στην άρση της επικινδυνότητας του δρόμου προς το χωριό και στη βελτίωση της βατότητάς του.

Ο καθ' ύλην προϊστάμενος του ΥΠΕΣΔΔΑ, ο νυχθημερόν εργαζόμενος υπουργός κ. Προκόπης Παυλόπουλος έχει εκδηλώσει έντονα το ενδιαφέρον για την περιοχή.

Η δημιουργία και λειτουργία στο χωριό περιβαλλοντολογικού κέντρου όπως αυτό των Ασπραγγέλων Ζαγορίου θα αναβαθμίσει το πολιτισμικό επίπεδο της περιοχής.

Δράπτομαι της ευκαιρίας να προσθέσω ότι στο χωριό εδρεύει από εκατονταετίας σχεδόν (1913) Μεθοριακό φυλάκιο που αποτελεί σύμβολο εθνικής κυριαρχίας και μία ενότητα με το χωριό, οι κάτοικοι του οποίου το περιβάλλουν με αγάπη και στοργή, άλλωστε το απέδειξαν, όπως και άλλοι, με την εισφορά τους στην γενική ανακαίνιση του κτιρίου σε τέτοιο βαθμό, ώστε να παρουσιάζει σήμερα εικόνα "σαλε" (chalet) και αξιοθέατο σημείο.

Θερμές ευχαριστίες για την φιλοξενία

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΦΝΗΣ Υποστράτηγος ε.α.

Πάδαις - Ανω Μαχαλάς (τοπωνυμίες και εθίματα)

Πριν την ταραγμένη δεκαετία του 1940: Διότι το 1943 πυρπολήθηκε από τους Γερμανούς Κατακτητές του "ΧΙΤΛΕΡ" ολοκληρωτικά. Από τότε άρχισε η ερήμωση. Η φωτογραφία δείχνει τον επάνω μαχαλά με τα διώροφα σπίτια και την περίσσια ομορφιά του· ο "ΑΡΧΟΝΤΟΜΑΧΑΛΑΣ".

Κάθε τόπος έχει την Ιστορία του τις τοπωνυμίες που με διάφορα ονόματα χαρακτηρίζαν οι προγόνοι μας την κάθε εξέχουσα τοποθεσία, τις άφησαν σε μας παρακαταθήκη και κληρονομιά και εμείς με την σειρά μας στα παιδιά μας, και τα παιδιά στα παιδιά τους. Κάθε λαός που ξεχνάει την ιστορία του μέσα στο πέρασμα του χρόνου χάνεται. Και ακόμη εκείνοι που καταστρέφουν μνημεία χρόνων, σημεία ιστορικά είναι κατακριτέοι διότι σβήνουν την αλήθεια, Ιστορία, συνήθειες, παιδεία, θρησκεία, και προσβάλλουν την νοημοσύνη εκείνων που δημιούργησαν και προσέφεραν σ' αυτόν τον τόπο: "ΤΟΠΩΝΥΜΙΕΣ"

1. ΚΙΑΤΡΑ-ΛΑ ΑΙ ΘΑΝΑΣΗ: Υπάρχει η εκκλησία του Αγίου Αθανασίου χτισμένη το 1921 σε υψόμετρο 1.200 μέτρα. Είναι η βεράντα του χωριού με τα πράσινα σιάδια, κρυο και καθαρό νερό. Την παραδοσιακή βρύση, αιωνόβια πεύκα και έλατα, αξίζει τον κόπο να επισκεφθεί κανείς.

2. ΣΤΟΤΖΙ: Τρεις μεγάλοι βράχοι πάνω και αριστερά από τα "ΜΕΣΣΕΙΚΑ" ύψος περίπου 100 μέτρων, τα μετέωρα των Πάδων. Κάποτε φώλιαζαν εκατο-

ντάδες Αγριο-περίστερα και διάφορα άλλα πουλιά. Σήμερα δεν υπάρχουν, χάθηκαν στο χρόνο μετά από τους απανωτούς πολέμους και την ερήμωση από τους κατοίκους. Ας ελπίσουμε ότι πάλι θα επιστρέψουν.

3. ΟΡΓΙΑ-ΛΑ-ΣΚΟΥΤΕΡΙΝΑ: Εκεί μαζεύονταν οι νέοι με την "ΦΟΥΡΤΙΚΟΝΤΑ" ήταν ο τόπος συνάθροισης, διασκέδασης, γνωριμίας των αγοριών και κοριτσιών. Τραγούδια χαρές, ζούσαν την ελευθερία τους από τον περιορισμό που υπήρχε εκείνη την εποχή στις νέες κοπέλες του χωριού. Άκουγες το τραγούδι (ΚΟΥ-ΚΟΥΣΙΤΣΑ-ΓΚΑΛΠΙΝΑ-ΦΑΤΣΑ ΝΤΙ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ- ΟΚΛΙΟΥ-ΠΟΥ-ΝΤΙ-ΓΕΡΑΚΙΝΑ ΝΤΙ-ΛΑ ΝΤΟΥΜΙΤΖΟ-ΟΥ-ΣΥ-ΓΙΝΑ (με της κοσίδες της ξανθές και το πρόσωπο σαν Τριαντάφυλλο το μάτι της Γερακίνας από τον θεό να το βρεις εαν δεν με θέλεις.

4. ΤΖΙΑΝΑ-ΛΑ-μωνια: Ήταν και είναι από τους ωραιότερους λοφίσκους στον επάνω μαχαλά. Εδώ γιόρταζαν οι επανωμαχαλιώτες τις Απόκριες. Έσπιναν την λεγόμενη πόρκα" ντυμένοι με τοπικές ενδυμασίες, άνδρες, γυναίκες και παιδιά. Τα παιδιά τέλος ντυμένα με προβιές έφεραν στη μέση τους κουδούνια, τα οποία καθώς χόρευαν ακούγονταν σ' όλο το χωριό.

Το απόγευμα άναβαν την ΠΟΑΡΚΑ και άρχιζε ο χορός με παραδοσιακά όργανα, τραγούδια, χαρές και γέλια μέχρι που οι τζουμπαναρέοι έφερναν τα κοπά-

δια από τη βοσκή. Εδώ έπαιρνε τέλος η εορτή.

5. ΛΑ-ΛΟΥΝΟΥ: Μια πλαγιά φαλακρή χωρίς δένδρα εκείνη την εποχή, αντίθετα με σήμερα που έχει δημιουργηθεί ένα νέο πεύκο-δάσος με νεαρά πεύκα, πλούσια βλάστηση και περίσσια ομορφιά.

6. ΛΑ-ΤΣΟΥΚΑ: Ένας πελώριος κυρτός βράχος περίπου 100 μέτρων στέκεται αγέρωχος στο χρόνο και στα καιρικά φαινόμενα. Προξενεί δέος στους επισκέπτες που τον αντικρίζουν από το κάτω μέρος. Εκεί φωλιάζουν διάφορα άγρια πουλιά. Αετοί - γεράκια και τα βλέπεις να πετούν χαμηλά ψάχνοντας την τροφή τους.

7. ΣΤΡ-ΜΙΑΛΟΥ: Είναι από τους ωραιότερους σήμερα δρυμούς στην περιοχή μας στη φωτογραφία φαίνεται μό-

νο η πλαγιά και σήμερα είναι γεμάτο πεύκο και παρουσιάζει μια απερίγραπτη ομορφιά. Φαίνεται ο δασικός πλούτος. Πριν από χρόνια στην περιοχή αυτή υπήρχαν κοπάδια από ΑΓΡΙΟΓΙΔΑ ΚΑΙ ΑΓΡΙΟΚΑΤΣΙΚΑ που πριν την δύση του ηλίου τα αντίκρυζες από το χωριό με γυμνό μάτι. Σήμερα ζήτημα εάν υπάρχουν λίγα γιατί πλήθυναν οι ασυνείδητοι κυνηγοί και το χειρότερο έχουν καταργηθεί οι δασοφύλακες; "SOS".

ΣΟΥΝ - ΚΑΣΑ: Υπήρχε ένας δρόμος κάτω από τα διώροφα πέτρινα σπίτια που μαζευόμασταν τα παιδιά του ΜΑΧΑΛΑ και παίζαμε τα παιχνίδια εκείνης της εποχής με γέλια και χαρές. Φτώχεια μεν, άγχος μηδέν, ωραία εποχή. Μακάρι να υπήρχε και σήμερα αυτή η ξεγνοιασιά.

(Συνέχεια)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΣΣΗΣ

Γεωργίου Μπούρη

Ιστορικό αφιέρωμα στο Μεσοβούνι Δυτ. Ζαγορίου

Απο τον ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΗΛΗ, Φιλολόγο, πρώην Λυκειάρχη

Ο αγαπητός φίλος Γιώργος Μπούρης, που υπηρέτησε ευδοκίμως ως Διευθυντής του Β' Δημοτ. Σχολείου Κόνιτσας, με την αγάπη που τον κατέχει για τα πατροπαράδοτα ήθη και έθιμα, που τείνουν σιγά σιγά να λησμονηθούν και να εκλείψουν, με τα έντονα παιδικά βιώματα και τις ζωντανές αναμνήσεις της γενέτειράς του των Κατσανοχωρίων και του Μεσοβουνίου, που από πολλά χρόνια ήταν σποιβαγμένα μέσα του και ζητούσαν ευκαιρία να εκδηλωθούν και να μεταλαμπευθούν στις νεότερες γενιές, χάρισε στο αναγνωστικό κοινό ένα αρκετά αξιόλογο βιβλίο "ιστορικό αφιέρωμα στο Μεσοβούνι Δυτ. Ζαγορίου", μέσα από το οποίο, αρχίζοντας από την αρχαία Ήπειρο, το μαντείο της Δωδώνης, τους Μολοσσούς, το βασιλιά Πύρρο κ.λ.κλ. σκιαγραφεί με λεπτές πινελιές, με σαφήνεια, λυρισμό και γλαφυρότητα ζηλευτές σελίδες, δόξας και μεγαλείου της αθάνατης αριστοτόκου ελληνικής φυλής.

Μας μεταφέρει ύστερα με νοσταλγία και πόνο ψυχής στα ήθη και έθιμα του

χωριού γύρω από τον ξενιτεμό, το γάμο, τα πιστρόφια, τα πανηγύρια, τα παραδοσιακά τραγούδια, το άρμεγμα των αιγοπροβάτων, τις βίζιτες στα σπίτια των εορταζόντων, το όργωμα, το αλώνισμα, τον τρύγο, τον πόλεμο του 1940 κ.λ. κ.λ.

Εν συνεχεία, στο Γ' μέρος, η ψυχή του, που δονείται και κοχλάζει από ένα γνήσιο πατριωτικό παλμό, μας κάνει κοινωνούς νοσταλγικών αναμνήσεων του συγγραφέα. Ιδού ένα απόσπασμα, παρμένο κατά τύχη (σελ. 112-113).

"Την ξεχωριστή εικόνα της φίλιταις πατρίδας μου εξακολουθώ να τη βλέπω ξεκάθαρα. Την έχω μπροστά μου σαν εικονοστάσι. Την αναπλάθω καθημερινά μέσα μου, την προβάλλω στην οθόνη του οπτικού μου ορίζοντα, αφού πρώτα τη μοντάρω και την προσαρμόσω στα απόκρυφα κανάλια της φαντασίας μου.

Με το πρώτο ξεφάντωμα της Ανατολής, την ώρα που περιχαρής ο ήλιος ξεπροβάλλει στην κορυφογραμμή της Πίνδου, παρακολουθώ από το παρά-

θυρό μου στα Γιάννενα τα φαιδρά παιγνιδίσματα της λίμνης Παμβώτιδας. Τα περήφανα βουνά των Τζουμέρκων. Και καταλήγω, με ξεχωριστή αγάπη, στο υψίπεδο των Κατσανοχωρίων, που δυστυχώς, μου πέφτει κάπως άβολα και δεν μπορώ να το ξεχωρίσω όσο θα το ήθελα.

Σ' αυτή την ευχάριστη ενατένιση, καταλαμβάνομαι από μια πρωτόγνωρη διάθεση, αφού κατορθώνω, έστω και

νοερά, νά'ρθω αντιμέτωπος με τον "αναθρώσκοντα" καπνό της πατρίδας.

Ο Γ. Μπούρης, ένθερμος νοσταλγός παλιών εθίμων, με το βιβλίο του αυτό μας πρόσφερε ένα ανοιξιάτικο μπουκέτο από λογής λογιών μυρωδάτα λουλούδια, κομμένα από τα προσφιλή του λιβάδια και περιβόλια της "πατρώας γης". Του αξίζουν πολλά συγχαρητήρια.

Αναπάντητα ερωτήματα

Προ πολλού, μέσω των στηλών του περιοδικού, ο κ. Μάραϊη είχε απευθύνει ένα εύστοχο και ενδιαφέρον κατά τη γνώμη μας, ερώτημα προς τον τ. Δήμαρχο Κόνιτσας σχετικά με το νέο Νεκροταφείο.

Επειδή το ερώτημα τέθηκε δημόσια και δημόσια απάντηση, από όσο γνωρίζω, δεν υπήρξε μέχρι σήμερα, θά θελα απευθυνόμενος στον αγαπητό Τζώρτζη, να του πω ότι:

Αγαπητέ Τζώρτζη, εαν ο πρώην Δήμαρχος (κ. Χατ/ίδης) απαντήσει στο προ πολλού εύστοχο ερώτημά σου σχετικά με το νέο Νεκροταφείο, όπως λέει και ο λαός, να μου ΓΡΑΨΕΙΣ.

Εξ άλλου είναι πάγια η τακτική του να μην απαντάει σε καίρια και εύλογα ερωτήματα.

Αλήθεια οι ομογενείς από την Αυστραλία έχουν πάρει απάντηση σε ερώτημά τους τι έγινε με την βοήθεια που παρείχαν στους σεισμοπαθείς της Κόνιτσας;

Ευ. Ευαγγελίδης

60 χρόνια μετά τον Εμφύλιο

Στο χωριό μας Κεφαλοχώρι (Λυκόρραχη) στις 2 Ιουλίου 2006, χιλιάδες άνθρωποι απ' όλη τη χώρα συγκεντρώθηκαν για να τιμήσουν τα θύματα του εμφυλίου που κράτησε τρία χρόνια.

Στο αιματοκύλισμα που έγινε μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας με την επέμβαση των Άγγλων και των συνεργατών τους το πλήρωσε ακριβά και το χωριό μας.

Δυστυχώς αυτά που έκαναν τότε σε μας συνεχίζουν να τα κάνουν και σήμερα οι δολοφόνοι των λαών (βλέπε Γιουγκοσλαβία, Αφγανιστάν, Ιράκ...).

Παραθέτουμε πιο κάτω τα ονόματα των αδικοχαμένων παιδιών του χωριού μας με την ευχή να μην ξανάρθει ποτέ τέτοια κατάσταση στα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Μαρία Θ. Σδούκου

Αθήνα

ΤΑ ΑΔΙΚΟΧΑΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΛΥΚΟΡΡΑΧΗΣ

Καρανίκας Απόστολος	του Γρηγορίου	ετών	23
Καρανίκας Μιχάλης	του Δημητρίου	ετών	24
Καρανίκας Δημήτρης	του Ευαγγέλου	ετών	18
Καρανίκας Αχιλλέας	του Κων/νου	ετών	19
Καρανίκας Αθανάσιος	του Κων/νου	ετών	40
Νούτσος Χαράλαμπος	του Δημητρίου	ετών	35
Νούτσος Βαγγέλης	του Δημητρίου	ετών	32
Νούτσος Φώτης	του Λάμπρου	ετών	45
Νούτσος Χρήστος	του Αντωνίου	ετών	34
Νούτσος Στέφανος	του Θεοδώρου	ετών	20
Νούτσου Κωνσταντίνα	του Αποστόλου	ετών	18
Σδούκος Μίκος	του Χρήστου	ετών	18
Σδούκος Γούσιας	του Λαμπράκη	ετών	34
Σδούκος Διομήδης	του Χρήστου	ετών	23
Σδούκος Τρούλιας	του Χρήστου	ετών	20
Σδούκος Αθανάσιος	του Ανδρέα	ετών	21
Σδούκος Γιάννης	του Ανδρέα	ετών	19
Σδούκος Νικόλαος	του Δημοσθένη	ετών	35
Σδούκος Σωτήρης	του Δημοσθένη	ετών	32
Σδούκος Αλέκος	του Παναγιώτη	ετών	18

Σδούκος Αλκιβιάδης	του Παναγιώτη	ειών	17
Σδούκος Κοσμάς	του Ορέστη	ειών	57
Σδούκος Απόστολος	του Μιχαήλ	ειών	16
Σδούκος Χρηστάκης	του Επαμεινώνδα	ειών	30
Σδούκος Αχιλλέας	του Μιχαήλ	ειών	34
Σδούκος Γιάννης	του Ναούμ	ειών	38
Σδούκου Θεοδώρα	του Λεωνίδα	ειών	
Σδούκος Κων/νος	του Δημητρίου	ειών	24
Τσίος Επαμεινώνδας	του Γεωργίου	ειών	50
Τσίος Βασίλειος	του Ιωάννου	ειών	28
Τσίος Αθανάσιος	του Ιωάννου	ειών	26
Φασούλης Απόστολος	του Νικολάου	ειών	23
Φασούλη Φρόσω	του Βασιλείου	ειών	20
Φασούλης Αθανάσιος	του χρήστου	ειών	40
Μήτσης Θεόδωρος		ειών	32
Σδούκος Γεώργιος	του Βασιλείου	ειών	22
Καρανίκας Ευάγγελος	του Ιωάννη	ειών	23

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Σπίτι και κτηματική περιουσία
στην Πηγή Κόνιτσας:

Πληροφορίες: Τηλ. **26550-25069**

ΚΟΝΙΤΣΑ

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

ΕΠΑΝΕΚΔΟΘΗΚΑΝ

Χαρ. Ρεμπέλη

'ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ'

(ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ-ΓΛΩΣΣΙΚΑ-ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑ

Για την προμήθεια απευθυνθείτε:

1) Νικ. Ρεμπέλης, Κόνιτσα,

Τηλ. **26550-23071**

2) Περιοδικό **'ΚΟΝΙΤΣΑ'**

Τιμή 20 €

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Σπίτι και κτηματική περιουσία
στην Πηγή Κόνιτσας:

Πληροφορίες: Τηλ. **26550-25069**

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΕΤΟΥΣ 1967

Πρόσκληση σε όλους τους απόφοιτους του 1967 για το ΑΝΤΑΜΩΜΑ του 2007. Οι συναντήσεις του 1997 και του 2002 έδωσαν ελπίδα και χαρούμενο μήνυμα να ξανανταμώσουμε πάλι στις ρίζες μας, στα χωριά μας.

11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007- ΣΑΒΒΑΤΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ ΣΤΟ ΜΠΟΥΡΑΖΑΝΙ

Τσίπουρο, καφές, γλυκό
Επίσκεψη στη Μονή Μολυβδοσκεπάστης
Προσκύνημα, Φωτογραφίες, περίπατος

12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007 - ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΣΤΟ ΒΟΪΔΟΜΑΤΗ (ΜΕΡΣΙΝΑ)

Αναφορές "στα περασμένα"
Φαγητό - Διασκέδαση

13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007 - ΑΠΟΓΕΥΜΑ ΣΤΟ ΚΑΝΤΣΙΚΟ (ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ)

Επίσκεψη στις ομορφιές του χωριού. Φωτογραφίες - Τσίπουρο - Καφές

Τηλέφωνα επικοινωνίας:

Α. Ζώτος 210 5130776
Λ. Κούσιου 210 6543898
Γ. Μάρραιη 210 7525301 & 7517136
Π. Παγουρτζής 210 9626279 & 6519154
Ε. Τσινασλανίδη: 26550 22544

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΚΟΥΣΕΙΟΝ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΚΟΝΙΤΣΑ - ΗΠΕΙΡΟΥ

- Διαθέτει αίθουσα 125,0 τ.μ. με πλήρη εξοπλισμό σε κάθε ένα από τους δύο ορόφους του.
- Διατίθεται για την προβολή νέων δημιουργών και καλλιτεχνών (ζωγράφων, γλυπών, φωτογράφων, κλπ), κατά προτίμηση από την περιοχή της Κόνιτσας, με μόνη υποχρέωση των εκθετών, την εξασφάλιση ατόμου της εμπιστοσύνης των για να παρίσταται στο Κ.Ε.Κ. κατά τις ώρες και μέρες λειτουργίας της έκθεσης.

Όσοι λοιπόν ενδιαφέρονται να εκθέσουν, μπορούν ν' απευθύνονται -ένα μήνα τουλάχιστον πριν- εγγράφως στην ταχυδρομική διεύθυνση:

ΚΟΥΣΕΙΟΝ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ (Κ.Ε.Κ.)

Οδός Βορείου Ηπείρου 6-44.100 Κόνιτσα ή και τηλεφωνικά στον κ. Δημ. Κωνστ. Κούσιο (τηλ. 210-800.11.75 ή 6977-32.87.77) για τη διευθέτηση των σχετικών λεπτομερειών.

ΤΟ ΖΩΝΤΑΝΕΜΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΣΚΟΥ

Κάθε χρόνο η 2α Μαΐου είναι αφιερωμένη στην μνήμη του προστάτη του χωριού μας Αγίου Αθανασίου και στη σύναξη των Μπονιτσιωτών. Εφέτος με την ευκαιρία της τετραήμερου αργίας και για την διευκόλυνση των συγχωριανών μας ο εορτασμός μετετέθει για τη Δευτέρα 30 Απριλίου.

Η καθιερωμένη Θεία λειτουργία, στον ομώνυμο Ιερό Ναό του Αγίου μας, πραγματοποιήθηκε με την συμμετοχή των συγχωριανών, φίλων και συγγενών από την γύρω περιοχή, ιερουργούντος του π. Αποστόλου Νάκου. Μετά το τέλος της Θείας λειτουργίας ακολούθησε μικρή δεξίωση στο προαύλιο του ναού.

Ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσε η παρουσία του Δημάρχου Άνω Πωγωνίου, κ. Ι. Ντόντη συνοδευόμενου από τον Δημοτικό Σύμβουλο κ. Κων. Φούκη του Ευαγγέλου. Παρακολούθησαν όλη την Θεία λειτουργία και παρέμειναν σ' όλη την διάρκεια της δεξιώσεως, συνομιλούντες και ενημερωνόμενοι για τα προβλήματα του χωριού μας; τα οποία άκουσαν με προσοχή, και για την ικανοποίηση των οποίων μας εδόθη η ευκαιρία να διαπιστώσουμε το έκδηλο και ζωηρό ενδιαφέρον τους και με την ένταξη, και του τόπου μας στον σχεδιασμό των έργων του Δήμου, βοηθώντας έτσι την προ-

σπάθειά μας να ξαναζωντανέψουμε τον Πωγωνίσκο μας.

Στο τέλος της ημερήσιας συνάξεως πραγματοποιήθηκε η προγραμματισμένη Γενική Συνέλευση της Αδελφότητός μας και σύμφωνα με την ημερήσια διάταξή της, προέβη και στην εκλογή του νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Από τις γενόμενες αρχαιρεσίες, σύμφωνα με το καταστατικό μας, οι εκλεγέντες συνήλθαν αμέσως για την συγκρότηση, σε σώμα, του Διοικητικού Συμβουλίου, η σύνθεση του οποίου διεμορφώθη ως εξής: Πρόεδρος Σέπερης Ηλίας, Αντ/δρος Γκατσόπουλος Σταύρος, Γραμματεύς Κισώνα Χρησίνα, Ταμίας Νικολάκης Χρήστος και Κολόκα Ανθή μέλος.

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από συγχωριανούς τρίτης γενιάς, νέους ανθρώπους και γιαυτό περιμένουμε, χρησιμοποιώντας την νεανική δραστηριότητά τους και την αγάπη για τον τόπο των προγόνων τους, να φέρουν σε πέρας το έργο που τους περιμένει, να άρουν από τη λησμονιά και την εγκατάλειψη τον Πωγωνίσκο μας, για να ΞΑΝΑΖΩΝΤΑΝΕΨΕΙ. Και για την επιτυχία τους αυτή εμείς οι παλαιότεροι, θα τους χρωστούμε την ευγνωμοσύνη μας.

Θεσσαλονίκη 5/5/2007

ΠΥΡΡΟΣ ΠΕΡ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Από τον π. Νικόδημο

Με αφορμή το άρθρο του κ. Σωκράτη Ράγγα με τίτλο “Η διαθήκη μου”, που δημοσιεύτηκε στο 113ο τεύχος του περιοδικού μας, ο μοναχός π. Νικόδημος, κατά κόσμο Δημήτριος Λαζάρου Ράγγας από την Κόνιτσα, ο οποίος μονάζει στην Καψάλα του Αγίου Όρους, μας έστειλε ένα μακροσκελές κείμενο «Περί Αθεΐας», από το οποίο αποσπάσματα δημοσιεύουμε στο παρόν τεύχος:

«Αθεΐα! Τίτλος μεγάλος και καύχημα για το σημερινό άνθρωπο. Άθεος, είναι το μεγαλύτερο επιχείρημα ότι υπάρχει Θεός. Εάν δεν υπήρχε, δε θα υπήρχε και άθεος.

Αλλά θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ αθέων και αθέων.

Με τον τίτλο της αθεΐας όποιο τον απόκτησε, είτε χειροτονήθηκε μόνος άπιστος, είτε διαμορφώθηκε στο οικογενειακό περιβάλλον, είτε παρασύρθηκε από φοιτητές ανωτέρων σχολών και καθηγητές, παρουσιάζεται στα μάτια των άλλων ως σοφός κι ας είναι αμόρφωτος... υπεράξιος κι ας είναι ανάξιος επιστήμονας. Κατά την Αγία Γραφή: «Είπεν άφρον αυτού ουκ εστιν Θεός».

Το άλλο είδος της αθεΐας είναι ότι υπάρχουν άνθρωποι που έχουν πόθο να πιστέψουν, μα δεν μπορούν, γιατί, κατά βάθος, η αιτία της απιστίας τους είναι η υπερηφάνεια, αυτή η οχιά που κρύβεται τόσο επιτήδεια μέσα στον άνθρωπο. Όμως, όπως και νά'ναι οι άνθρωποι που αγωνίζονται

και πολεμάνε με τον άπιστο εαυτό τους, έχουν όλη τη συμπόνεσή μας. Γι' αυτούς παρακαλούμε όσοι από μας πιστεύουμε και ζούμε το χριστιανισμό το κατά δύναμη, να τους βοηθήσει ο Θεός να πιστέψουνε....

Για ποιά φύση μιλάμε; Έχει νόηση να σκέφτεται, να μιλά, να δημιουργεί τα πάντα, όπως ακριβώς ο άνθρωπος από την ύλη κατασκευάζει διάφορα τεχνολογικά επιτεύγματα για τις ανάγκες του;

Σκεφτείτε τη γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου και κάθε άλλο επίτευγμα της επιστήμης. Εάν βρεθεί κάποιος να λέει ότι η γέφυρα ή το αεροπλάνο, ή το διαστημόπλοιο έγιναν από τη φύση ή από μόνα τους εξελίχτηκαν, οπωσδήποτε θα τον περάσουν για τρελό.

Η αλήθεια είναι ότι ο δημιουργός του Σύμπαντος είναι ο πάνσοφος Θεός. Αυτός εδημιούργησε τη φύση, που είναι ένα απέραντο εργοστάσιο, στο οποίο εργαζόμαστε όλοι εμείς οι άνθρωποι... Είναι κρίμα να θαυμάζουμε τη φύση ή τη “μητέρα γη”, δηλαδή το εργοστάσιο, και όχι τον εργοστασιάρχη και τεχνίτη Παντοδύναμο Θεό...

Ο Θεός είναι ένας, δηλαδή μιας ουσίας, και αποκαλύπτεται ... σε τρία πρόσωπα· τον πατέρα, τον Υιό και τον Άγιον Πνεύμα... Διαφέρουν μόνο κατά την αγεννησίαν ο Πατήρ, κατά την γέννησιν ο Υιός και Λόγος του Θεού και κατά την εκπόρευσιν από τον Πατέρα το Άγιον Πνεύμα...

Αυτά υποστηρίζουν και παραδέχονται όλοι οι θεμελιωτές των επιστημών, μεταξύ των οποίων:

1. Ο Ιωάννης Kepler (1571-1630), που ανακάλυψε και διατύπωσε με μαθηματικούς τύπους τους νόμους που διέπουν τις κινήσεις των πλανητών περί τον ήλιο. Τα περίφημα συγγράμματά του είναι κατάσπαρτα από ευλαβείς αναφωνήσεις: “Μέσα στη Δημιουργία αγγίζω το θεό με τας χείρας μου...». Η προσπάθεια του Κέπλερ καταλήγει πάντοτε εις τον θεό, τον ποιητή της φύσεως. Έγραφε σ’ ένα φίλο του: “Υποταχθείς εις τον νοπτόν Ήλιον της δικαιοσύνης, δεν απολλυμαι”...

2. Rene Descartes (Καρτέσιος 1596-1650).

Κορυφαίος φυσικός και φιλόσοφος. Στο ερώτημα ποιος έθεσε σε κίνηση τη νεκρή ύλη απαντάει: “Ο θεός εδώρισεν εις τον Σύμπαν την αρχικήν κίνησιν και μετά επιτρέπει εις αυτό να κινείται αφ’ εαυτού, αλλά πάντα εν συμφωνία με την θέλησιν αυτού. Η ύλη είναι νεκρά και δεν κατέχει καμίαν ενέργειαν εκτός της κινήσεως την οποίαν έλαβεν εν αρχή από τον θεόν”.

3. Robert Boyle (1627-1691). Σημειώνει: Είναι δύσκολο να δώσουμε μία ικανοποιητική έκθεση των φυσικών φαινομένων χωρίς να παραδεχτούμε ένα Νου Δημιουργό....

4. Isaak Nefton. Θεμελιωτής των φυσικών επιστημών... “Τούτο το εξαιρετικώς ωραίον σύστημα του ηλίου, των πλανητών και των κομητών ημπορεί να προέλθει μόνον από την σκέψιν και την κυριαρχία μιας σκεπτομένης και παντοδυνάμου υπάρξεως... (ο θεός)...

5. Laimpnits (1646-1716). Από τους

μεγαλύτερους μαθηματικούς και φιλοσόφους των νεωτέρων χρόνων... Είναι φιλοσοφική διάνοια με θερμό θρησκευτικό ενδιαφέρον... Η βαθύτης του πνεύματός του απειτέλεσε ένα σωτήριο φραγμό κατά του χειμάρρου της υλοφροσύνης και αθεΐας, ο οποίος είχε αρχίσει εις τας ημέρας του να παρασύρει τα πάντα...

Και άλλοι διακεκριμένοι επιστήμονες και διανοούμενοι υποστήριξαν και δικήρυξαν την ύπαρξη του θεού με το έργο και τη ζωή τους.

Μεταξύ αυτών ενδεικτικά αναφέρονται οι: Λεονάρδος Ούλερ, Βενιαμίν Φραγκλίνος, Ιωσήφ Πρίσλεϋ, Έρστεντ, Λαμάρκ, Παστέρ και Βόλτα.

Έλεγε ο Ιωσήφ Πρίσλεϋ: “Υπάρχει κανείς, ο οποίος αφού εξετάση την κατασκευή και τη χρησιμότητα ενός τηλεσκοπίου θα υποστηρίξει ότι αυτό έγινε χωρίς σχέδιο και σκοπό;... Αυτό δεν αποδεικνύει κατά συνέπεια την ύπαρξη ενός νου, ο οποίος έκανε σχέδιο προτού κατασκευάσει το όργανο;

... Δεν είναι εξίσου παράλογο να πούμε ότι το Σύμπαν... δεν είναι έργο μιας εξωτερικής αιτίας;... Ποιος είδε το νου του ή το νου ενός άλλου; κανείς. Και όμως υπάρχει νους σε κάθε άνθρωπο... Εις τας προσπαθείας σας (των αθεϊστών) να βγάλετε από το Σύμπαν κάθε ιδέα δημιουργικής αιτίας, διαβλέπω πολλήν ταραχήν και αντίφασιν όταν θέλετε να αντικαταστήσετε το όνομα του Θεού με το της φύσεως...”.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Η Πρωτομαγιά, μέρα εργατιάς και διεκδικήσεων, στην περιοχή μας γιορτάστηκε με έξοδο μόνιμων κατοίκων και επισκεπτών από τις πόλεις σε εξοχικά κέντρα και χωριά.

Με την πάροδο του χρόνου, όλο και περισσότερος κόσμος επισκέπτεται την επαρχία μας το μεγαλύτερο ποσοστό προέρχεται από τη βόρεια Ελλάδα.

- Ο φεινός Μάνης είχε ανάμεικτο καιρό. Ζεστές μέρες αλλά και ψυχρές (άναψαν και πάλι οι σόμπες) καθώς και αρκετές βροχές.

- Στις 3/6 τα μέλη της χορωδίας του Πνευμ. Κέντρου Κόνιτσας πραγματοποίησε ημερήσια εκδρομή στην Πρέβεζα, Πάργα με επιστροφή από Ηγουμενίτσα, Παραμυθιά.

- Στις 13/6 η χορωδία πριν από τις καλοκαιρινές διακοπές έκανε το αποχαιρετιστήριο γλέντι στο κέντρο "ΔΕΝΤΡΟ" όπου ξεφάντωσαν τα μέλη της με τους ήχους του βιολιού του δάσκαλου Χρ. Οικονόμου και του Λάμπρου Αθανασόπουλου το ντέφι.

Την παράσταση έκλεψε η Όλγα Χούψια με το ανεξάντλητο κέφι, όπως πάντα.

- Το βράδυ 13/6, δυνατή μπόρα έπληξε την Κόνιτσα με χαλάζι που κατέστρεψε τα κηπευτικά και τα κλήματα.

- Όμορφα πεζούλια κατασκεύασε

ο Δήμος στα πλατάνια της Δημ. Γιορράς και φύτεψε διάφορα λουλούδια στο πάρκο της πλατείας.

Καλό θα είναι να τοποθετηθούν και μερικά παγκάκια στην πλατεία και μάλιστα αυτή την εποχή που κυκλοφορεί περισσότερος κόσμος.

- Επιτέλους, μετά από μερικά χρόνια, εμφανίστηκε ένα ζευγάρι πελαργών στη φωλιά τους απέναντι στο γήπεδο (Γραβίτσια). Αυτά τα πουλιά είναι πάντα ευπρόσδεκτα κι αγαπητά σε όλους.

- Μέλη του Ορειβ. Συλλόγου Κόνιτσας μαζί με τον Ορειβ. Σύλλογο Ιωαννίνων έκαναν ανάβαση στα βουνά της Βάλια Κάλντα στις 17/6.

- Με τη φροντίδα του Πνευμ. Κέντρου του Δήμου Κόνιτσας πραγματοποιήθηκε στις 23-24 Ιουνίου έκθεση ζωγραφικής του εικαστικού τμήματος στο Συνεδριακό κέντρο του Δήμου.

- Εκδρομή με λεωφορείο πραγματοποίησε το ΚΕΦΟ Κόνιτσας στις 14/6 στη Λευκάδα.

- Μέλη του Ορειβ. Συλλόγου έκαναν την τελευταία εξόρμηση, εν όψει του καλοκαιριού, στη Δρακόλιμνη του Σμόλικα στις 24/6.

- Πόλλή ζέστη είχε το τελευταίο δεκαήμερο του Ιουνίου με άνοδο του θερμομέτρου στους 40 βαθμούς.

- Με επιτυχία πραγματοποιήθηκαν

οι εκδηλώσεις στη Μολυβδοσκέπαστη με την ευκαιρία της γιορτής των Αγ. Αποστόλων.

- Στις 26/6, τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ για την ανάπτυξη της περιφέρειας ανέλυσε ο κ. Ν. Ζαρμπαλάς σε ομιλία του στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις: Στις 4/4/07 η Σταυρούλα Κ. Πάντου απόκτησε αγοράκι στη Θεσ/νίκη.

- Στο Βερολίνο ο Κυριάκος Κ. Πάντος απόκτησε στις 19/4 αγοράκι.

- Στις 10/5 ο Παναγιώτης και η Ελένη Ρίζου απόκτησαν αγοράκι στο Μάζι.

- Στις 24/5 ο Μιχάλης Μπιτσάκος και η Βάσω Τσινασλάν απόκτησαν στην Κόνιτσα αγοράκι.

- Στις 24/5 ο Ραϋμόν Μάλιακας και η Λίνα Γρέντζιου απέκτησαν αγοράκι.

Να μας ζήσει.

Οι παππούδες, οι θείοι και οι θείες.

- Στις 30/5 ο Εμμανουήλ Παντελάρος και η Ερμιόνη Ντεντοπούλου απόκτησαν αγοράκι.

Βαπτίσεις:

- Στις 5/5 βαφτίστηκε στην Κόνιτσα η Ζωή Καλιακμάνη του Δημητρίου.

- Στις 6/5 ο Χρήστος Παπαφίδης και η Τατιάνα Χασιώτη βάφτισαν το α-

γοράκι τους στη Θεσ/νίκη Όνομα: Ιωάννης.

- Στις 3/6 ο Σωτήρης και η Σουλτάνα Σκούπρα βάφτισαν το κοριτσάκι τους. Όνομα Αθανασία.

- Στις 10/6 έγινε η βάπτιση της Αθηνάς Τσιώπου του Κων/νου.

- Στις 9/6 έγινε η βάπτιση της Νικολέτας Κολιού του Μιχαήλ.

- Στις 17/6 ο Δημοσθένης και η Μαρία Ζιώγα, βάφτισαν το αγοράκι τους. Όνομα Αλέξιος.

Αρραβώνες:

Ο Πέτρος Μάλιακας και η Πηνελόπη Κονίνη αρραβώνιασαν την κόρη τους Μαρία με τον Ανδρέα Πηγή από την Κέρκυρα στις 16/6/07.

Γάμοι:

Στις 19/5 ο Αθανάσιος Κίτσιος και η Μαρία Νούτση στην Πηγή.

- Στις 20/5 ο Νικόλαος Β. Κήτας και η Αθηνά Ζών στα Γιάννινα.

- Στις 24/5 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του Αλέξη Σπ. Ζδράβου και της Στέλλας Κυπριανίδου.

Θάνατοι:

Απεβίωσαν:

- Την 1/5 η Μαρίκα Κουρτίνου ετών 77 στο Παλαιοσέλλι.

- Την 1/5 η Πολυξένη Ντίνου ετών 57 στην Κόνιτσα.

- Την 1/5 η Γεωργία Κοταδήμου ετών 93 στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 4/5 η Ουρανία Παπανικολάου ετών 75 στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 10/5 ο Λάζαρος Στεργίου ετών 83 στην Κόνιτσα.
- Στις 12/5 ο Ξενοφών Παπατρυφών ετών 101 στην Πουρνιά
- Στις 12/5 η Αντωνία Ελ. Καρανάσιου ετών 90 στα Δολιανά.
- Στις 16/5 ο Βασίλης Ντίνης ετών 53 στην Κόνιτσα.
- Στις 22/5 ο Φώτιος Γκίκας ετών 97 στην Αειόπετρα.
- Στις 7/6 η Ευανθία Τσάνου ετών 105 στον Πύργο.

Αυτοί που Έφυγαν

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΚΩΝ/ΝΟΥ ΣΔΟΥΚΟΥ

ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ
(Επικήδειος) 29-5-2007

Αγαπημένη μας

Είναι συγκλονιστική η στιγμή που συγκεντρωθήκαμε όλοι εδώ για να σε συνοδεύσουμε στην τελευταία σου κατοικία, εκεί όπου δεν υπάρχει λύπη και στεναγμός, εκεί όπου όλα είναι τελειωμένα. Γιατί σε τούτη τη ζωή την εφήμερη πόνεσες, υπέφερες όσο καμιά άλλη

- Στις 8/6 η Ουρανία Μπόνιου ετών 82 στο Γανναδιό.
- Στις 17/6 ο Παύλος Σαμαράς ετών 93 στην Αγ. Παρασκευή.
- Στις 18/6 ο Βασίλειος Διαμάντης ετών 77 στο Μάζι.

ΜΝΗΜΕΣ:

Ο Παναγιώτης Τσιάτσης, στη μνήμη της μητέρας του Αλεξάνδρας, προσφέρει στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 50 €.

• Η Παρασκευή Γκίκα, στη μνήμη του αδελφού της Ανδρέα Αθανασούλα που κλείνει ένα χρόνο από τότε που έφυγε απ' τη ζωή, προσφέρει στο περιοδικό μας 20 €.

γυναίκα. Χήρεψες τόσο νέα, έζησες χωρίς να δεις το μεγάλωμα των παιδιών σου, χωρίς να χαρείς με το γέλιο τους, με την πρόοδό τους, έχασες τόσο νέα την αγαπημένη σου κόρη Νίνα, η οποία επιθυμούσε αφού κάποτε πάρει την σύνταξη να έλθει από το εξωτερικό κοντά σου.

Και τώρα, τώρα που η Ντίνα και ο Σωτήρης σε πρόσεχαν και σ' αγαπούσαν που η Χαρούλα και η Βαλεντίνα έγιναν γιατρίνες και σε φρόντιζαν και είδανε τα χείλη σου επιτέλους να χαμογελούν, έφυγες, έφυγες διακριτικά όπως έζησες. Τώρα που έρχονταν ο Λουκάς για να γεμίσει με χαρά και ομορφιά την ψυχή σου έφυγες και μας γέμισες τη ψυχή μας με λύπη. Έφυγες τώρα μέσα στην άνοιξη που η φύση είναι παράδεισος για να πας στον άλλο αιώνιο παράδεισο. Η ζωή σου ήταν μια ολόκληρη Δραματική Ιστορία. Πάλεψες και αγωνίστηκες. Έσφυξες την ψυχή σου, έκανες μόνη σου ένα αγώνα που σε

καταξιώνει σε ηρωίδα. Πάντα διακριτική και λεπτή, αξιοπρεπής και περήφανη, δεν ήθελες σε κανέναν να είσαι βάρος. Ήθελες πάντα να προσφέρεις ακόμη και όταν δεν μπορούσες. Τα παιδιά σου, τα εγγόνια σου, το δισέγγονό σου, ο αδελφός σου, οι νύφες σου, τ' ανίψια σου, τα ξαδέρφια σου και όλο το χωριό, σου εύχεται ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ

Θα σε θυμόμαστε πάντα όπως ήσουν αυθεντική και ζωντανή με τα ροδοκόκκινα μάγουλά σου, με τα μαύρα ρούχα μια ολόκληρη ζωή 60 χρόνια, με δακρυσμένα μάτια αλλά και με την αγωνιστικότητά σου. Μ' αυτή που μας έδωσες ένα μάθημα ζωής. Να παλεύουμε και να πολεμάμε και να μην το βάζουμε κάτω ποτέ όπως και αν τα φέρει η ζωή, να λέμε τη ζωή ζωή.

Πηγαίνεις εκεί όπου 60 χρόνια σε περιμένει ο σύντροφός Κωστάκης γιατί μαζί του έζησες δεν έζησες 3-4 χρόνια. Να του πεις όλα τα νέα, όσα δεν πρόλαβε να δει και να μάθει η Νίνα σας.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Αγίας Τριάδος Κεφαλοχωρίου που θα σε σκεπάσει.

ΑΙΩΝΙΑ ΣΟΥ Η ΜΝΗΜΗ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΠΠΑ-ΕΓΚΛΙΖΑΚΗ

† Στον αγαπημένο μας Θανάση

Την 1η Απριλίου 2007, ημέρα Κυριακή των Βαΐων έφυγε από τη ζωή ο αγαπημένος Θανάσης Φασουλής, στις 9 η ώρα το βράδυ ενώ παρακολουθούσε και έψελνε την ακολουθία του Νυμφίου, η καρδιά του τον πρόδωσε. Αλληπάλληλα εμφράγματα τον οδήγησαν στο ταξίδι της αιωνιότητας, με τις τελευταίες λέξεις "δεν είμαι καλά". Στο Νοσοκομείο όπου μεταφέρθηκε οι γιατροί έκαναν τα πάντα, αλλά το

ταξίδι του ήταν χωρίς γυρισμό.

Έφυγε αφήνοντας πίσω του ένα τεράστιο κενό στην οικογένεια του, τους συγγενείς, τους φίλους και τους συναδέλφους του.

Γεννήθηκε στο χωριό Κεφαλοχώρι (Λυκόραχη) Κονίτσης του Δήμου Μαστοροχωρίων. Οι γονείς του ήταν αγρότες, αργότερα ο πατέρας του έγινε ιερέας, ο παπα-Θωμάς. Ο Θάνατος έμεινε στο χωριό μέχρι τα εννιά του χρόνια, μετά λόγω του εμφύλιου πολέμου, μαζί με άλλα παιδιά του χωριού του, βρέθηκε στην Αναγνωστοπούλειο Γεωργική Σχολή Κόνιτσας (την Αετοφωλιά), όπου η αείμνηστη Καίτη Πατέρα και άλλες κυρίες τα φρόντιζαν. Αργότερα που ιδρύθηκαν οι παιδοπόλεις της Βασιλικής Πρόνοιας μεταφέρθηκε στην παιδόπολη Αγία Ελένη Ιωαννίνων και από εκεί στο Ζηρό Φιλιππιάδας και τελικά πήγε στην παιδόπολη "Άγιος Αλέξανδρος" στον Άγιο Ανδρέα Αττικής.

Όταν γύρισε στην Κόνιτσα γράφτηκε στη Β' γυμνασίου. Αγαπούσε πολύ το χωριό του και βοηθούσε τους γονείς του στις αγροτικές δουλειές, αλλά πάντα ονειρευόταν ένα καλύτερο μέλλον. Έτσι όταν τελείωσε το γυμνάσιο έγινε Έφεδρος Αξιωματικός. Μετά την στρατιωτική του θητεία πέτυχε στην Ταχυδρομική Σχολή Αθηνών και εν συνεχεία διορίστηκε στο Ταχυδρομείο Μόλιστας.

Εκεί, την ίδια εποχή, διορίστηκε ως δασκάλα η Μυρτώ Τσώνη. Γνωρίστηκαν, παντρεύτηκαν και έζησαν μαζί 45 ευτυχισμένα χρόνια, μέχρι που τους χώρισε ο θάνατος. απέκτησαν τρία παιδιά την Μίλλυ, τον Θωμά και την Ανθή.

Μετά την Μόλιστα υπηρέτησε για αρκετά χρόνια ως Προϊστάμενος στο ταχυδρομικό γραφείο Κόνιτσας. Ήταν φίλος με όλους και όλοι τον εκτιμούσαν και τον αγαπούσαν. Ήταν

ευχάριστος στις παρέες του και γλεντζές. Η γνώμη του είχε πάντα κύρος. Ο Αείμνηστος Σεβαστιανός τον αγαπούσε πολύ.

Αλλά δυστυχώς επί χούντας εκδιώχθηκε από την Κόνιτσα, διότι άνθρωποι του τότε καθεστώτος τον καταπίεζαν να κάνει λογοκρισία της αλληλογραφίας των πολιτών την οποία βεβαίως αρνήθηκε γιατί ήταν πάντα δίκαιος και ειλικρινής και δεν υπήρξε ποτέ υποχείριο κανενός. Για πέντε περίπου χρόνια έμεινε μακριά από την οικογένειά του και από την αγαπημένη του πατρίδα. Τελικά ήρθε στο ταχυδρομικό συγκρότημα Ιωαννίνων, όπου κοντά πλέον στην οικογένεια του, έδωσε όλον του τον εαυτό και την ψυχή του για το καλό της υπηρεσίας.

Οι προϊστάμενοι και οι συνάδελφοί του τον υπεραγαπούσαν, αλλά η υπερένταση η υπευθυνότητα και η εργατικότητά του τον οδήγησαν στα 52 του χρόνια στο πρώτο βαρύτατο καρδιακό επεισόδιο, όπου εκ θαύματος σώθηκε. Μετά από αυτό συνταξιοδοτήθηκε έχοντας 25 χρόνια υπηρεσίας, λόγω υγείας. Αλλά ποτέ δεν σταμάτησε να αγωνίζεται και να προσφέρει. Ήταν πολύ φιλότιμος και βοήθησε πολλούς συγγενείς και φίλους να τακτοποιηθούν. Αγαπούσε τους πάντες ακόμη και τους εχθρούς του. Ήταν πολύ ευαίσθητος και πολύ ευσυγκίνητος με τον πόνο κάθε ανθρώπου.

Αγαπούσε τη φύση, το κυνήγι, την περιπέτεια. Έτρεχε στα βουνά και δεν χόρταινε να απολαμβάνει το θαύμα της φύσης και το μεγαλείο του θεού. Ήταν πολύ πιστός, προτιμούσε να εκκλησιάζεται στο χωριό του ή σε διάφορα Μοναστήρια γύρω από τα Γιάννενα (Ντουραχάν, Καστρίτσα, Τσοούκα).

Πάντα πρόσεχε την υγεία του, αλλά η καρδιά είναι κάτι που δεν ελέγχεται εύκολα. Ήταν

ευτυχισμένος και περίμενε το Πάσχα να πάμε στο χωριό του γαμπρού μας, στο Μανασσή Ζαγορίου, όπως κάθε χρόνο. Δεν πρόλαβε όμως γιατί ο χάρος τον άρπαξε μεσ' την ευτυχία του, με την ψαλμωδία στο στόμα.

Αγαπημένε μας Θανάση ποτέ δεν θα φύγεις από ανάμεσά μας, όλα σε θυμίζουν και η παρουσία σου είναι παντού.

Ήσουν τόσο καλός, που την ώρα της ταφής σου και ο ουρανός εδάκρυσε και σιγόβρεχε.

Εκτός από τους δικούς σου, την γυναίκα σου, τα παιδιά σου, τα εγγόνια σου και τ' αδέρφια σου, σ' αυτό το ταξίδι σου, χωρίς γυρισμό, ήρθαν να σ' αποχαιρετήσουν πολλοί συγγενείς, χωριανοί, φίλοι, συνάδελφοι και γνωστοί σου και όλοι μαζί με πολύ πίκρα και δάκρυα σου ευχήθηκαν να είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκέπασε.

Αιωνία σου η μνήμη αγαπημένε μας Θανάση.

Η γυναίκα σου και τα παιδιά σου.

Στη μνήμη σου η σύζυγος σου Μυρτώ προσφέρει 100€ στο περιοδικό Κόνιτσα.

Σ.Σ. Η οικογένεια δεν επιθυμεί δημοσίευση κειμένου για τον Αθαν. Φασούλη από οποιονδήποτε.

† **Αθήνα 11-5-2007**

Αγαπητοί συμπατριώτες της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ"

Εκφράζουμε σε Σας τα θερμά μας συγχαρητήρια για την άοκνη, φιλότιμη και ένθερμη προσπάθεια που καταβάλλετε, ώστε το περιοδικό μας "ΚΟΝΙΤΣΑ", να φθάνει στα σπίτια μας εγκαίρως, να μιλάει κατ' ευθείαν στην ψυχή

μας, να διατηρεί ζωντανή την εικόνα της γενέτειράς μας, να φρεσκάρει τα ήθη και έθιμα της Επαρχίας μας, να συνδέει το χθες με το σήμερα και να οραματίζεται το αύριο δημιουργικό κι όμορφο.

Επί πλέον σας παρακαλούμε να δημοσιεύσετε τη φωτογραφία της αείμνηστης Μανού-

λας μας Αλεξάνδρας Γ. Τσιάτση, μαζί με τους παρακάτω στίχους και την προσφορά.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς και πολλές ευχαριστίες.

Τα παιδιά της: Πολυχρόνης, Βασίλειος, Παναγιώτης, Κων/να, Ελισάβετ, Αγνή και οι οικογένειές τους

ΣΤΗΝ ΑΞΕΧΑΣΤΗ ΜΑΝΟΥΛΑ ΚΑΙ ΠΑΠΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΣΙΑΤΣΗ

Ήτανε μήνας Αύγουστος και μέρα εικοστή
κι η μάνα αναχώρησε τον πάππο της να βρει.
Όλους μας ταρακούνησε αυτή της η φυγή
και γέμισε η καρδούλα μας θλίψη αρκετή, πολλή.
Επάληψες μες τη ζωή με μπόρες, καταιγίδες
και δίδαξες σε όλους μας που βρίσκονται οι ελπίδες.
Πρώτα και κύρια λοιπόν αγάπη στο Θεό μας,
καθημερινά τους Άγιους να 'χουμε στο μυαλό μας.
Αυτούς να έχουμε μπροστά στη σκέψη και στην πράξη
κι όλα θα πάνε μια χαρά, αν βάλουμε μια τάξη.
Πολλές οι καλοσύνες σου, μεγάλη η λεβεντιά σου,
Πολλούς φτωχούς εταίζες με όλη την καρδιά σου
Ήσουν έξυπνη πολύ με γνώση και σοφία
και η καρδιά σου μέσα σου, δε χώραγε κακία.
Μιλούσες πάντα απλοϊκά, γεμάτη όλο χάρη

και τα παιδιά σου σ' είχανε μοναδικό καμάρι.
Η υπομονή σου ήτανε αφάνταστα μεγάλη
κι έφυγες με χαμόγελο στις κόρης την αγκάλη.
Μανούλα μας Γιαγιάκα μας, μεγάλη μας ψυχή,
εσένα θά 'χουμε οδηγό σ' αυτή μας τη ζωή.
Πάντα θα σε θυμόμαστε Μανούλα τιμημένη
και θα 'σαι μέσα στην καρδιά βαθιά μας ριζωμένη.

Με πόνο ψυχής και ανεξάντλητη αγάπη
τα παιδιά σου και τα εγγόνια σου

Στη μνήμη της Μανούλας μας Αλεξάνδρας Γ. Τσιάτση που γεννήθηκε στον Αμάραντο και απεβίωσε στην Αθήνα στις 20-8-2006, τα παιδιά της προσφέρουν στο περιοδικό μας "ΚΟΝΙΤΣΑ" Πεντήντα (50) ευρώ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Πολλοί συνδρομητές του περιοδικού μας οφείλουν συνδρομές 2,3,4... ετών. Παρ' ότι ειδοποιήθηκαν πολλές φορές, αμελούν συνεχώς. Με λύπη μας, χωρίς άλλη ειδοποίηση, από το επόμενο τεύχος θα διακόψουμε την αποστολή του περιοδικού!

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤ. ΕΠ.

Συνδρομές

	€		
Ντούτης Γεώργ. DUBAI	50	Παπαγεωργίου Βασ., Αθήνα	15
Ντούτης Παναγ. U.S.A.	50	Βουδούρη Αγνή, Αθήνα	15
Κυρίτσης Γεώργ. Αυστραλία	30	Σκαφίδας Κων/νος, Αθήνα	20
Φασούλη Στεφανία Τσεχία	30	Σχοινάς Νίκος, Αθήνα	50
Παπαδογιαννάκη Σοφία U.S.A. Δολ.	120	Σταύρου Χρήστος, Αθήνα	15
Λιάπη Ερασμία U.S.A. Δολ.	80	Λιάπης Θωμάς, Αθήνα	15
Λάμπρου Χρήστος, Αθήνα	20	Κίτσιος Κ. Δημ. Αθήνα	15
Παρασκευάς Γεωργ., Αθήνα	15	Χατζή Ευαγγελία, Αθήνα	15
Πράπας Ηλίας, Αθήνα	15	Γαζώνας Ευάγγελος, Αθήνα	20
Κώστας Ανδρέας, Αθήνα	15	Καρράς Παναγ., Αθήνα	15
Καλαϊτζής Αντώνης, Αθήνα	20	Καρράς Μηνάς Αθήνα	15
Φούντου Μαρίνα, Αθήνα	50	Καρράς Ευαγ., Αθήνα	15
Τζίνας Κώστας, Κόνιτσα	30	Σταμπολτάς Σωτ., Αθήνα	15
Ευαγγελίδης Απόστολος, Αθήνα	30	Κουλούρης Νίκος, Αθήνα	100
Πορφύρης Σπύρος, Αθήνα	15	Σούρλας Βασίλης, Αθήνα	50
Οικονομίδης Αριστ. Αθήνα	20	Δάγκος Θωμάς, Αθήνα	15
Λιανός Σπύρος, Αθήνα	15	Κότσαγας Γεωργ., Αθήνα	30
Κίτσιος Γ. Κων., Αθήνα	15	Γεωργίου Βάσω, Αθήνα	25
Τσιαλιαμάνης Θεοδ., Αθήνα	15	Μπέλτσιου Ουρανία, Αθήνα	15
Ομοσπονδία Αδ/των, Αθήνα	15	Φουρτζής Παύλος, Πειραιάς	15
Σύλλογος Πρυσσογιαννιτών, Αθήνα	15	Μανώλης Θεοφάνης Θεσ/νίκη	45
Μαρτσέκης Μιχ., Αθήνα	15	Ντούτης Δημ. Θεσ/νίκη	50
Ζούκη Βασιλεία, Αθήνα	15	Παπαχρήστος Χρ. Θεσ/νίκη	20
Βλάχος Μιλτ., Αθήνα	15	Ξεφτέρης Ιωαν. Θεσ/νίκη	15
Σύνδεσμος Βούρμπιανης, Αθήνα	20	Αλεξόπουλος Στάθης Θεσ/νίκη	15
Μπάρκης Δημ., Αθήνα	15	Νικοπούλου Αριστέα Θεσ/νίκη	15
Γκιώκας Γεώργ., Αθήνα	15	Νικόπουλος Πωγωνάτος Θεσ/νίκη	15
Ζουρντατζήδου Όλγα, Αθήνα	15	Νικόπουλος Αντώνης Θεσ/νίκη	20
Κώστας Γρηγ., Αθήνα	20	Νικόπουλος Πύρρος Θεσ/νίκη	20
Κυρίτσης Σωτ., Αθήνα	15	Νάτσης Παναγ. Θεσ/νίκη	20
Κίτσιος Χριστοφ., Αθήνα	20	Σκίρτα Νίκη Θεσ/νίκη	20
Ντίνη Ευσταθία, Αθήνα	30	Μήτσης Κώστας Θεσ/νίκη	20
Μπλιθικιώτης Αριστ., Αθήνα	60	Μήτση Σεβαστή	20
Σταύρου Αλεξ. Αθηνά, Αθήνα	30	Νάτσης Κων. Θεσ/νίκη	44
Σακελλαρίου Ελένη, Αθήνα	50	Καπρίνης Γεώργ. Θεσ/νίκη	33
Δάφνης Ιωαν., Αθήνα	10	Γαράφα Χαρά Γιάννινα	60
		Σουτόπουλος Γεωργ. Γιάννινα	15
		Κυργιάννη Πόπη Γιάννινα	20
		Ντέμος Ιωαν. Γιάννινα	35
		Μαργαρίτη Ασπασία Γιάννινα	20
		Γιούτσου Ουρανία Γιάννινα	15

Θεμελή Ρούλα Γιάννινα	15	Χαλιαμάνη Παρασκ. Κόνιτσα	30
Νίκου Παντελής Γιάννινα	25	Νάτσια Χάιδω Κόνιτσα	15
Σταυρίδη Κασσιανή Γιάννινα	20	Καβελίδης Χρήστος Κόνιτσα	10
Δρακονταειδής Φίλιππος	15	Βλάχος Γρηγόρης Κόνιτσα	25
Παναγιωτίδη Ιοκάστη	25	Κοντογιάννης Κώστας Κόνιτσα	20
Παναγιωτίδης Φίλιππος Γιάννινα	15	Ντάφλης Γιάννης Κόνιτσα	50
Μπάρμπας Αθαν. Γιάννινα	15	Γουσγούνης Ιωαν. Κόνιτσα	15
Καραφλιάς Άγγελος Γιάννινα	50	Χαλούλος Πέτρος Κόνιτσα	50
Κωφός Νικ. Δράμα	30	Κίτσιου Μαρία Κόνιτσα	15
Πλατής Θωμάς Αλεξάνδρεια	20	Ράπτης Γιώργος Κόνιτσα	15
Παπαγιαννόπουλος Βασ. Βόλος	48	Γκούμας Κων. Κόνιτσα	15
Χαρισιάδης Κων. Σαλαμίνα	15	Παπαϊωάννου Χαρ. Κόνιτσα	20
Καραβελίδου Μαρία Κρήτη	15	Κίτσιος Αθαν. Κόνιτσα	25
Κασκαβέλης Αθαν. Λάρισα	15	Κορτσινόγλου Γαβριήλ Κόνιτσα	35
Πολίτης Χρήστος Πάτρα	15	Στεφάνου Δημ. Κόνιτσα	15
Καρανάσιος Αθαν. Λάρισα	50	Στέφου Στέφανος Κόνιτσα	20
Μήτση Μάρθα Αλεξάνδρεια	20	Σούρλα Μερόπη Κόνιτσα	15
Ντίνης Δημ. Κέρκυρα	20	Παρασκευάς Αντ. Μάζι	15
Αδάμου Δήμητρα Πρέβεζα	15	Βρόικος Βασ. Πληκάτι	15
Βέτσας Θεοφ. Αγρίνιο	25	Βαγενά Χάιδω Παλαιοσελλι	15
Ντίνης Αλεξ. Κέρκυρα	25	Δημητρούλης Δημ. Δροσοπηγή	15
Μπανάς Γεωργ. Δράμα	33	Γκόγκος Στεργ. Δίστρατο	15
Σγούρας Ιωαν. Δράμα	25	Μπιλιθικιώτης π. Κων. Λαγκάδα	15
Σπύρου Ελένη Ξυλόκαστρο	30	Ντίνη Δήμητρα Λαγκάδα	15
Μπλιάγκας Γεωργ. Ξάνθη	25	Κυπαρίσσης Γεωργ. Θεοτόκος	50
Περώνης Αθαν. Πάτρα	25	Ευαγγέλου Δημ. Κλειδωνιά	15
Σκούφιας Γεωργ. Πρέβεζα	15	Ριστάνης Αποστ. Μολυβδοσκεπάστη	30
Σπανού Μαρία Καλαμάτα	25	Γιαννόπουλος Μιχ. Κλειδωνιά	15
Παπακώστας Αγνησ. Κοζάνη	20	Ιερ. Σκίρτας Αγγ. Πάδες	15
Γιάκας Γεώργ. Λάρισα	30	Τσάγκας Βασ. Πλαγιά	18
Παναγιώτου Αλίκη Ξυλόκαστρο	15	Μαργαρίτης Ιωαν. Δίστρατο	15
Βλάχου Μερόπη Κόνιτσα	15	Ντασταμάνης Σταύρος Δίστρατο	25
Μπάρμπα Γιαννούλα Κόνιτσα	15	Σπανού Πελαγία Πηγή	15
Κουρτίνας Ιωάν. Κόνιτσα	10	Αδάμος Δημ. Λαγκάδα	15
Γκότζος Ανδρέας Κόνιτσα	15	Ντίνη Μαγδαληνή Λαγκάδα	15
Νίκου Βασίλης Κόνιτσα	15	Καραγιάννης Νικ. Δίστρατο	15
Μαλάμης Ιωαν. Κόνιτσα	20	Μανώλης Πέτρος Λαγκάδα	15
Ζωγράφου Άννα Κόνιτσα	15	Μπόμπολα Έλλη Ελευθερο	15
Νικολάου Κοσμάς Κόνιτσα	30	Ιερ. Σδούκος Χρ. Κεφαλοχώρι	10
Ζαχαρόπουλος Παναγ. Κόνιτσα	15	Ζωγράφος Ευριπίδης Χιονιάδες	50
Ρούκα Ευθυμία Κόνιτσα	15	Τσιούτσιος Γιάννης Λαγκάδα	20

Δρ. Ειρήνη Ε. Οικονόμου-Σταματάκη

Ειδικός Παθολόγος-Καρδιολόγος

Διδάκτωρ, Διπλωματούχος Ψυχολόγος F.U. Berlin

Διευθύντρια Παθολογικής Κλινικής Metropolitan Hospital

Ιν. Μακαρίου 9 & Ελ. Βενιζέλου 1
Κ. 185 47 Ν. Φάληρο
Τηλ.: 210 4809 000, 210 4809 338
210 4809 339, 210 4809 973
Fax: 210 4814 887

Ιατρείο: Θέμιδος 6, 151 24 Μαρούσι
Τηλ. Ιατρείου: 210 6122 823
Δέχεται: Τετ.-Πεμ. 6-8 μ.μ. με ραντεβού
Τηλ. Οικίας-Fax: 210 4817 449
Κιν.: 6944 392 273
e-mail: istamataki@metropolitan-hospital.gr

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

ΤΗΛ. 210 2759721 - 2102691119

6974 491605

ΑΘΗΝΑ

ΜΕΡΟΠΗ ΕΛ. ΣΟΥΡΛΑ

Συμβολαιογράφος

(αρχείο Ι. Γ. Παπαϊωάννου)

Κεντρική πλατεία 26, 44100 Κόνιτσα

Τηλ./fax: 26550 29377

e-mail: sourslams@otenet.gr

ΗΛΙΑΣ Β. ΚΟΥΚΕΣΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Α.Π.Θ.

Σ. ΜΑΝΑΡΗ 2
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τ.Κ. 453 33

ΤΗΛ.: 26510 77585
ΚΙΝ.: 6932 430093
e-mail: ikoyk@otenet.gr

ΝΟΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το χάνι

ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: 26550 24567
FAX: 26550 24568

PARIS SIANA
...αγνά υλικά, νέες γεύσεις!

Το άνω Ηπειρώτικο Ζαχαροπλαστείο σας περιμένει να απολαύσετε τις γλυκές του γεύσεις

Δ/νση: Βαγγέλης Σ. Νούτσης

Ζήνωνος 7-9, ΟΜΟΝΟΙΑ
ΤΗΛ. 210 5222269

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Αισθητική & Επανορθωτική Οδοντιατρική
Εμφυτεύματα

Μιλτιάδου 1 & Αγ. Δημητρίου, πλατεία Κηφισιάς
τηλ.: 210 8080010 - 6944 812910
e-mail: ktheodorou@mail.gr

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΧΡ. ΜΗΤΣΑΚΟΥΛΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Αστικού Δικαίου Παν/μίου Αθηνών

ΓΡΑΦΕΙΟ:
ΕΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ & ΝΙΚΗΤΑΡΑ 3
ΑΘΗΝΑ 106 78

ΤΗΛ.: 210 3820888
FAX: 210 3820888
ΚΙΝ.: 6977 242412

e-mail: elmitsakouli@ath.forthnet.gr